

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich
Dział (opys) 1

276. Sobieski Jakób, Dyaryusz Woyny Tureckiey pod Chocimiem r. 1621. Początek i progres tey woyny.

Львівська бібліотека
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Бавор. 276

№ 276. II. 52.
~~№ 11.~~

Od Obuiskiego Wiktora Szanownemu —
Własności dawnym naszymi zabyt —
kóm ziemianym —

III. 6. 4

DYARYUSZ.

Wojny Tureckiej pod Chocimem, Roku. 1621. Początek y Progres tej Wojny.

Roku terazniejszego stat sie Oyczyznie Naszey wiecznie pamietnym prawem, przyniosły Jey nową y pierwszą, a wszytliemu Swiatu straszną, Turecką Wojnę, ktorę sie ona przez lilliasett Lat, ile humanitw bydl mogło za starodawną Przdolow Swojch tradycya strzegła, y sam Pan Bóg nie raz, Jas do tad od Korony Polskiej cudownemi orzodkami Swemi odwracał. —
A to Osman Ewan, Turecki buyna, mtodocia swą uwiadłiony, y potęga Panstw Swojch nadęty, a bardziej nabechtany ptochymy lelkomyślnych Swoych Konyliarżow namowami, jako raz Wojnę przeciwko Państwu Rz. M. w gtwie Sobie ulnował, tak z jadu Zażartego y Lawżitego uporu nie nie upuszczał aż pod Chocimem stanął. Było wiele rozważnych Bafżow Za Laty y Za samą w Dziele Rycarstwu Experyencya rzęczy Wojennych, wiadomych, ktorzy odwoźdźić go od tej Imprezy uwito wali, smalując mu z Krolmi Polskimi starożytną Przyjaźń. A nawet Starszy w Duchowienstwie Machometanskiej Superstycyi jawnie do Urzu Jego przynosili, że sie im ta Wojna do Polski niepodobata, na co wiele Wieszczkow y Wroźbitow poduszczali, aby religione ipsa Pana. Mtodego z przedniewzietey Fantazji zbili. Ale Wezyr Azem Ali: Bafż z Urodzenia Greczyn, rzęczy na Swiecie niewiadomy, z Kapitanstwa na Urząd Wezyrski wadłony, w pieśszosci wychowany, polatnie w Zbytlu Machometanskie w Saraji Zaprawiony, talize y Skinder Bafża Ewrdzi, Mechmet Bafż Ewnucha Starogo Wielkiego Nieprzyjaciela Koronie Naszey, Kreatura, talize Nasz hłotliw Porazka, Stefana Potockiego od Turkow wyniesiony, y Swojm nad Nym Koryciem Turcystwem tryumfujący, a Krwia Cnego Woyska Naszego w Wotoszech z hanbą Naszą Zapisłony. Potym y pogromem z dopuszczenia Bożego Woyska Koronnego zobiema Hetmany na Cezorze nieszczesney pochutniwajacego polazg wali chawemu na poczatklu Panowania Swego Stany Panu, tacne y przedlue Korony Polskiej zchołdowanie. Zasmalował temu Swięciu tali obłow, y uż go był na Chawosci Swojey pożart, ale Bóg przez ktorego Krolowie królują, y Panstwa wszytliue stoja, inalwzy popędliwosci Jego nagotował Delwet. Z tej tedy przyczyny Pan Otwinowski Sekretarz Rz. Zygmunta Trzeciego, na ten czas srzedni Povel do Porty Ottomanskiej z Listami Krola z nieprzypuszcłony, y od Wezyra zelzywie przyjęty y niewlanowany, a w Osobie Jego, oraz y Praw Narodow wszytlich Panstwach Tureckich obwołana, y przedlo potym obwieśzłono Samey Jego Osoby na tę Expedycya ruszenie. Po takim Poganstwu progresie, y po takich inszych nieszczesliwych w Wotoszech Expedycyach, czego sie spodziewać byto, jedno z taliey burze, slrutney na Oyczyznie Nawadnoji. Złożony przeto w Wawrzawie walny Sejm, tam Obrone przeciwko temu Tyranowi obmyśliwano. Uradłono popopolite ruszenie, a na pieniężnego

Żołnierza Poborow Osm, Czapowce Dwoje, Kwartę Dwie, cum adiunctis y Uni-
 wersatu. Od Jurgieltow także wszystkich Kwartę 1613. Donatywa
 Starostow y Dzierżawcow W.X. Litt. Donatywa także Duchowienstwa
 wszystkich 150000. Dany Woysku Wszystkiemu od Kiepskiej. He-
 tman Wielki JmC. P. Jan Karol Chodkiewicz, Wojewoda Wileński,
 Przydano mu Namiesnika na Mieysce Hetmana Polnego, (bo ten już
 był więzien w Konstantynopolu.) JmC. P. Stanisława Lubomirskiego
 Podczaszego Koronnego. Naznaczeni są z Izby Poselskiej Komisya-
 rze do Rady Wojennej, na Urząd Komisarzy Anni 1590. Powin-
 nowić Ich Kryptem. Szymowym niżey opisanym opisaawszy, Ciesza-
 wili do Woyska, gdyż drugich absencya wadzić Jm niemożna. JmC.
 Mikotaj Siemakowski Krawczy Koronny, JmC. Maciej Lesniowski Podko-
 morzy Beżli, JmC. Jakub Sobieski Wdźc Lubelski, JmC. Michał
 Strabia Tarnowa, JmC. Jan Dziatynski Starosta Polerzywnicki, JmC.
 Paweł Dziatynski Starosta Bratyanowski, JmC. Mikotaj Kowalski Staro-
 sta Wileński. — Po Sejmie Zaraz Litwy przypowiednie rozdawano, uśka-
 się y z tym do końca z Hetmanem niezgadzano, ani Znożono, y wielki
 się tego stał error: bo bardzo ładajalim Ludziom sika Choragwi Pie-
 szych y Koźlanych dano, y w tym była waryacya niemata, że niepo-
 dług Hetmanskiego podania zbierano Woysko. w Prochach też y mu-
 niedkach ładajalim obmyśliwanie było, non secundum Mentem Kiepskiej,
 bo Prochów bardzo sika z tych nawieziono, y takie mato Ich było, że nie-
 dy się Łaczej Traktaty, jeno go już Beżlia jedna była, a stowiu-
 sztuczka niewielka, nawet do przedniejszych Dział Stugich Łoz y
 Kul niebyło, y takie darmo leżaty. Dział wszystkich naszych było o-
 procz Koźlanych 78. y to w wielkim nieporządku. JmC. Podczaszę
 Koronny o Swiatach stanął w Obozie pod Słatą, tam od Hospodara
 Wotowskiego Alexandra przyjechał Wloch Kandyda, Konstantyn Bapty-
 sta Weweli. (czysty Zdrayca) miał Litwy od Huseim Pasze, co był na
 Białogrodzie, y od Kapudzi Pasze, także od Hospodara Samego do Pa-
 Hetmana, w których dawali znać że sobie Polojci zyczyli (co wszy-
 stko na ogutach czynili, bo się inaczej uważato potym.) Zatrzymany
 był ten Weweli, aż do przyjazdu Pa. Wojewody Wileńskiego. Aurady
 Otta trzeci Urzędnik Woyska Tatarskiego koczował z Ludźmi swe-
 mi w Wotowzech, y czatował dla Zdobyczy w Koronie, y pod Woysko
 podjeżdżał, wszakże ile razy się to trafilo, nigdy nieuskorali, y owszem
 Poganstwo ginęto, ad interventionem. Stał na nich JmC. Hetman
 Polny P. Szymona Kopycińskiego, y ten Ich często gromił. Promita y
 Szlachta po Majętnosciach Swoich, y Chłopi po Łasach. Nie trudno
 było w ten czas na podolu o Bachmata Tatarskiego y o gtwę Ta-
 tarską, które Wiewniacy w Worach nosili. Straże u Bródow Dnie-
 strowych wszędzie czyste były y potężne. Miewał JmC. Hetman Pol-
 ny czyste Szpiegi, y Żyzi, owo Łaiste z tasli Bożey broniono do-
 brze. Willewici Stada. Oboz nasz od Słaty pominał się na pola Bry-
 ninckie nad Kiepince, tam JmC. Wojewoda Wileński z Woyskiem
 swym przyszedł, y na Publici Woysko rozdzielawszy wszystko ruszył
 się na Brache. JmC. Hetman Polny szedł w przod z trzema Pub-
 lami

3.
2
kami Swemi. Z Jmci P. Podkomorzego Belzkiego, Z Jmci Pana,
Starosty Lipińskiego, y Z Swojm, potym Putli Jmci Potockiego,
Jmci Pana Krajczego Koronnego, Jmci Pana Wojewody Wileń-
skiego, Jmci P. Starosty Wiskiego. Tam przyjechał nde Brache
Ultimis diebus Julij: O sie tedy przy mnie dziato, nieprzychy-
niając nie, ani uymując dla pamięci mey, y mych dobrych
Przyaciół, lrothli, prosty, y szczerzy Dyaryusz opiszę: —

Mense Augusti. —

Zawtatem już był w obozie tę Resolucya Jmci Pana Wojewody Wileńskiego,
Zeby Dniestr przejść y na tamtej stronie Chocimia w Wotoszech obozem
stanowić, Ołop rzucić. Wielka to deliberacya była, y sła się rozumia-
to, bezpiecznie y dla Żywności sposobniey od Kamienca y od Granic su-
ich nieoddalać się, przez Rzekę. Jmci Hetmana Wielkiego cztery racye
były: Pierwsza Wola y rozkazanie K. Jmci Za Granice iść. Druga, Zeby
się Obywatelom Swojm nieprzykryżić. Trzecia Racya. Ze łoci sicut
Lutaszka do stoczenia bitwy sposobny podobał mu się, bo przy for-
telach rozumiał, Ze tam lędy my y lędybyśmy chcieli, nie lędy nie-
przyjaciel, mogliśmy mu dac bitwę. Do tego upatrzył miejsce Obozowi
bardzo dobre, y do Ołopy y do Zawarcia Snaćne. Czwarta a ta nay-
głownieysza, y naypotrzebnieysza, Ze Kozacy dali się Z tym styszec
y Zgola na tym własnie byli, nie przywie do Naw, jeżeli Dniestru
nieprzydzienmy, nieufając Woyssu. Zeby na Turczyjna obrocie się
miało, jako to u Ludzi takich o Suspicya nie trudno. Zotniere
jednak po Cihu Zemrali, na tę przesprawę, ponieważ głębiey w
Ziemie nieprzyacielską Hetmani iść niemieli, po co y pod Choci-
miem stanę. W tychże dniach stał się Znali w Woyssu Za Ołoty-
liem iednego, abo dwu, Ze Hetmani Miasteczko Zwanie Niebo-
szczyła Pana Kalinowskiego Starosty Kamienieckiego Zniwie laza-
li. Zaczym Motloch się wprzod rzucił, potym Pochodilowie Za
niemi, Zaw Piechota y inżla Czoladka; y tak Miasteczko na tups
podane y lilla Wsi Zgruntu Zniszczone. Bieżał na ten huk He-
tman Polny Z Publicznikami y Rotmistrzami, y tak ten furor
Zachamowany. Nazajtraz inkwizycya Surowa czyniono, y lilla
Z tej Kupy Obiezione. —

3. Augusti. —

Zywy most już było na Dniestrze Zrobiono, y Publicowi każdemu
o przesprawie myśleć kazano, Odorowskiego jednak Rotmistrza
Kozackiego dla Promow na gore, lu Zydazowu wyprawiono, aby
ie na Przevozach Labrawskiy, pod Woyssu przyciągnął. Jako
się Woyssu Zrazu nieochotnie przesprawiato, sła się, że dla
nieprzyznanej służby ociągato, sła dla bojaźni głodu y Zni-
szczenia. —

4. Augusti. --

JmP. Hetman Wielki odprawił Wewelego Posta, litory był pod Skate przyjechał, Racye pozney Odprawy Jego były. Przyjaź JmP. Hetmana Wielkiego aż pod Kępinie, rużenie się Woysła, a ustawicznie temi czasami Wotowliu y Tatarowliu Ekursyie, dla litych y przyjaź do Jas musiał być niebezpieczny. Zdato się nieźrozną tę przecie lubo niezłera powolnosia do Polosie, nie pogardzac, y owszem Człowiela jaliiego dowcipnego do Welyra postac, lityby Jntencya Jch z Strony Traktatow wyrozumial, y Woysła liczbę y potęgę wyszpigowal, na co naznaczony Pan Zemberg z Listy od JmP. Hetmana Wielkiego do Welyra do Uwein Basze y do Kapudzi Basze, jechał tely spotem z Wewelem do Woysła Tureckiego, ta Jego wyprawa dla Kozalow trudna była. --

7. Augusti. --

Spieg JmP. Hetmana Polnego przyszedł z Woysła Tureckiego y powiedzial że już Cesarza Tureckiego odjechał nad samym Dunajem, u Mostu, nad Obtoczyca widzial go samego, liedy w lilliu Tysicy Spachion przybiegl, patrzye na Most, litory tale był Szeroki, że dwa Wozy Kardwanlskie podle siebie sposobnie przejść mogły. Tenże twierdził że Woysła Tureckie bardzo wielkie, ale z-nyżnione w konie y w Ludy. Do te czasy bywał cztwo po Woyslu zmer, że żadna Chorągiew niebyła upewniona w przyznaniu Stuzby, każda Kosta Cwieri sobie rachowata, wstug z Dania Swego, welym y niektore się w postuzenstwie wadzily, Straze jaliś leniwie odprawujac, a tym iestze leniwiey do przeprawy przez Dniestr przystepujac. Widzial te Pan Hetman rzec był bardzo niebezpieczna, a zwtażczana na nieprzyjacielstwiey granicy. Jnwidyi się jednal chcaż ukro- nic, zwalid ie na Kommissarze, y do nich zobnierze odsytał o przyznanie Stuzby. Kommissarze zaw wrzeslach się bawiac y bez przystaney sobie od Krola Jmci Szymowey Jnstrukciji, tej Powagi Kommissarskiej nieurpujac, Towarzystwo do JmP. Hetmana, jaliś do Wodza odsytałi. Dlugo bywalo tych Pro- cesji, aż tegoż Dnia 7. Augst tale Decyzja dla Wspolowienia Woysła stanęta, że Kommissarze bono. magis exemplo, quam assensu zawięć z Diarzem Polnym nad Regestrami Woysła- wemi mieli, a coby się Jm ex aguo & bono zdato, to referowac umyslili Hetmanowi, przy litym Konkluzja y Decyzja zos- tawataby. Teżte ney znewu Most zlywy co go byli naprawo- wac poczeli, Woda zebrawszy, poprowata. --

5.
3
8. Augusti. --

JmP. Hetman Polny z Pułkami Swemi trzema przeprowiwszy się przez Dniestr, wszedł w Oboz nad Chocin, był u niego JmP. Hetman Wielki z Angielszym jednym Regimentu Lermontowego, upatrowali y rozmierzali miejsca dla Obozki y Muniyi Obozowi. --

10. Augusti. --

Czata dla żywnosci na dwa albo trzy dni z Lipsniczym wyszła była, Jęgo Samego Choragiew Kozallow 180, Draganow Rychterowych 50. a Pacholilow lilia sett z Kuzniami. --

12. Augusti. --

Zawiedli Ommijarzy na przyznanie Wojsku Służby, y talia Auctoritate Hetmana Decyzya stanęła, (wyjawszy Powiatowych litonym Powiaty ptacz, y wojsko W. X. Litt. litore Pięniądze w swym Starbie bierze) iż Koty Koronne od tego dnia przyznane służbę mieć mają, którego albo do Obozu przyjdzie, albo się przed Pisarzem Polnym, lub też Namiestnikiem Jęgo pivali, albo litrzy Panu Pisarzowi Polnemu dali Znac o Sobie, że byli w ten a w ten czas gotowemi się pisać. Na sciagnieni Chorągwiom pozwolono co od Słaska, Kujaw szli, cztery niedziele, Drugim co z mazoska, z Podlasia, Trzy niedziele; a tym co z ma-
tey Polki Dwie niedziele. Tęgoż Dnia od Szemberla Listy tajemnie z wotach przyjdły, którymi dał Znac, że iższe Cesarz na tamtej stronie Danaju, y że mu się most zerwał, y lilia dzieł utonęło. W Wojsku Jch wielki głód y na konie y na Ludzi. Pival też o tym, że Hospodar dżi uciekł dla Kozallow Zaporoskich, bo mu co Ludzi Dworu Jęgo wtasnego urwali; --

13. Augusti. --

Czata się wrocila z miasteczka Sereta, za Dnutem jeno że rzędu między niemi niebyło, sita Ormian y Bojarow wotolskich upusili, co się tam na Zarmarzech byli Lięchali; skoro Jch postrze-
gli do Tatarow z miasteczka pouciekali. mogąc tedy wielka z odwagi swojej korzyść odnieść, tyłko Bydła lilia sett przygnali. Pacholilka Jędnego P. Smolilowego postrzelono. W tenże dzień przyjdła wiadomość do Wojska so Zalicii Bulojia Hetmana Cesarza Chrzescianskiego. Padł Łal na Serca Hetmanskie z tej smutney Nowiny, że Hetman Dzielny na takimże Kłemiesle jak y Oni wielce swoy trędząc, tak Zalicie był lucem suam. Padł Łal y na Rycerstwo, że Człowieka Stawa w sztybiemu Rycerstwu dobrze Znajomego postradato. --

14. Augusti. --

Czowiek jeden na postać prosty y lichy, podjąwszy się za Złoty 100, Most na Dniestrze już nie żywy ale ten stojący zbudował. Kogi cienkie dosyc na słońcu w wodę parami stawiał, a dotu ie trzecia, jakoby tej tej nogą spajając, dosyc talizie ciepła. A toli dosyci Wojsku Wszechludnemu uczynił, y bez podziwiania wielkiego. A że to pierwszy most stanął na tej Rzecz, Serce y Amen dobre wzięto z tad Rycerstwo. Ale y to się dosyci nad spodziewanie stalo, że Wojsko ani Kota się domagając, ani się helkiem responsu na przyznaniu Służby od Hetmana y Commisarzow upominając contentowali się. Ktore każdemu Kothmistrowi od Piarsza Polnego dawano, y lubo Wszechy z Decyzji Starszych Wojskowych nie byli contentci, każdy jednak swoję to modestyę polowywał. Pod wieczor jakos tego dnia Opryszkiowie Bernawskiego wpadli na Czładł co po trawę z tamtej strony Dniestru z Obozu P. Hetmana Polnego użdzita, wielu z nich pobrali, poranili, y żywcem uniesli, talizie koni z wozami natapali. Pan Kamieniecki Strażnik na tamto zaradł miejsce postany, najmniey trupem potołzonego widział S. Pan Kapuciewski Kothmistr Kozacki z Byczliem mtodym Paniencem Wotolskim rozkazania JmP. Hetmana Wielkiego bywszy lu szocawie zedwie mili za Prutem na odwiadach, jeżeli (jako udawano) Turbow już co między gory nie zapadło, nielogo niepostrzeżony z widnym tyłko Bojarzynem Wotolskim co go w Pasiece poimali, do Obozu się wrocil, tegoż dnia JmP. Hetman W. Człat do Wotoch surowie zahażał, y na Pana Hetmana Polnego niemito mu bylo, o pierwszą Pana Lipnickiego Człatę. Ktory edikt talizie Sobie jedni interpretowali, że był wydany dlatego, aby Szemberg tych Człat gardtem nieprzyptacil, litory był dla Polonii pastany. Drużdy mniemali, że go na ten zahaż namowil Petraszko Syn Siemiona, Wojewody niegdy Multanjskiego, litory ustawicznie jakies mu nadzieje czynil o poddaniu się Wotolszy, jeżeli Jm Krópi pułtoszyć niebyda, wszakże Wojsko bardzo sarhato na to, że im bezpieniznym jednym już głod cierpiącym, drugim z wozawdojadającym, tuż pod gębą w Ziemi Nieprzyjacielskiej żywnosci broniono. --

19. Augusti. --

Już się Wojsko wszechludnie skupilo z tamtej strony Dniestru nad Chocim, już y Oboz Lawarto, wešli wszechy za Lasza Boza do Wotoch wespoto, caly mając w miosierdziu Bozym nadzieje, że już gniew swoy litory nad Narodem Naszym wylewał, teraz zachamowac y mogitami Poganwliemi polonye Kosi Braci Naszey miał. Skoro już wszechy nad Chocinem stanęli, postal teyże godziny JmPan Hetman Polny Felietego Węgrzyna, Kothmistrza Kozackiego już pod Lasoy na odwiadli o Wojskach Poganwlich. --

20. Augusti. —

Posyła Panow Kommissarzyow K. J. M. Informacya z strony przyznania
Służby Woysku, takowa wprawdzie, jakiej się oni sami przedtym domysla-
li. Zaczynają D. Kommissarze Inwidyey u Woyska prozni, wola J. K. M. Sub-
lownikom, Rotmistrzom opowiedzieli. Przystala też taż Poczta Seymo-
wa Instrukeya D. Kommissarzyow et Rotna Juramenti, ktora iżż
na ten Skrypt generaliter obligowata, trudno mieli przysięgać y No-
men Dni in unum assumere. Do qua Conscientia przysięgać mieli na
to, aby więcej nie Zaczęgano Ludzi nad postanowienie Seymowe, aby pie-
niędzy na tę Woynę, uchwalone niegdzie indziej się obracaly, ponieważ
już oni do gotowego y Zaciągniętego Woyska przysięchali, y Szafunku
pieniędzy nie się nie tykali, a już tę Nowinę niektorzy w Woysku z
Kommissarzyow Zastali, z pieniędzy już niestato.

21. Augusti. —

Książ P. Koniuszego Szpieg przysięchał z Woyska Tureckiego, y powie-
dzał, że w Wotolszech odjechał Cesarza Tureckiego niedaleko Cecory, a
na Cecorze Zastal w Obozie Hospodara Wotolskiego, ktory miał y Ta-
tarow coś przy Sobie, y Woyska Rumelskie, ktore w przedniej Strazy
Cesarzkiej chodzily, y sciagaly się do Hospodara posiadkując go, aby nie-
przechnął dla Strachu Naszego. Fraszowata P. Hetmana W. niewia-
domość o Kozakach Zaporoskich, wyprawil tedy do nich P. Bogusze-
wica, Rotmistrza Kozackiego, prosząc gorąco, aby się do Woyska Kępskiej
jakonayprzedy Szpiewyli. Tegoż dnia P. Moszynski dla Kępskiej posta-
ny, nie niesprawuwszy, wrocil się, w Ciemną Noc potkał się u Prutu z
Spryszkami z Kępskiej już wychodzącymi, a on wprawdzie w Kępskiej wcho-
dził, ledwo że się nie pomacali, po tym postrzegłszy strzypali do Siebie,
y sami swojm Szkodzili, a wiedząc, że nie sprawić niemogli dobiwszy
Sobie z obu stron rozeszli się. Tegoż dnia z Dubna Kochanowski Rot-
mistrz, z Dwunastu Kijakow, y z Cztermi Dziami Niebozeczyha P.
Kralowskiego przybył. Saydaczny też optimo Casu rozumiejąc że Wo-
ysko swoje Zaporoskie z nami Zastac miał, do Naszego Obozu przyje-
chał, wracając się z Popelstwa od K. J. M. od litorego z wielkim ukon-
tentowaniem pocieszna Woysku swemu odprawy, Dniem. Wdzięcznym
był bardzo w Obozie Naszym Gosciem, udarowawszy go P. Hetman, nie-
mierzkanie wystali po nad Dniestrzu Wotolska Ziemia, aby jakonay-
przedy z swojemi się podhawszy, perswadował Jm iść przedy do
Woyska K. J. M., przydani mu są dla bezpieczeństwa D. Annibalow
Dwie Chorągwi Kozackie y z kilkudziesiat Koni, Motodecki Stuga
rękożayny Jm P. Hetmana Polnego Czlowiek Rycarski Ukrainy. —

22. Augusti. —

Feliety wrocil się z pod Jas, a ludzi nie z tej strony Jas nie Zastawszy,
poimal jednego Wotolszyna przedawczyha, drugiego jako z weyżrze-
nia się poznac mogto przebieglca jakiegos, dawno luedys ięzke z Tur-
ki Stugiwał, Felietemu dobrze Znajomego. Ten powiedzial, że od Koz-
kow Hospodar przestraszony, bo mu byli Straz Zbiegli. Uciekł
był z Jas ku Woysku Cara Tureckiego, ale się potym z Hospodarem Mul-

tanwim Złaziywszy y z Wojskiem przedniej Straży Cesarzkiej na Ce-
cor się udał, y tam go odjechał, Przedawał tenże Barany w Obozie
Tureckim już na tę Stronę Dunaju, twierdził y to, że wielkie Wojsko
Tureckie, ale Zgotowane y Konie mają Zniezdżione. Tegoż Dnia Pan
Kusinowski Pułkownik z Cesarzkiej przyszedłszy, Zaciągnął się na
Służbę Kęptey, y wszedł do Obozu Ludyństwa Chorągwi Kozackich
dość Okrytych. —

24. Augusti. —

Dla Wody wielkiej litora przypadła na Dniestrze, Most się Zerwał,
z wielkim Wojska Wzystkiego niewczasem, Pacholice nasi co się
po pasielach y po spalonych Wriach Wotolskich wtoczyli, trwoga wiel-
ka w Wojsku uczyła, Straż Nasza podstuchy Kozackich Chorągwi
Zdaleka postrzegłszy, rozumując że Wotolsza albo Tatarowie, dali do Stra-
ży Znac, owi do Obozu. Już były poczęły niektóre Chorągwie w pole wy-
chodzić, a drugie się gotować, Jm. Betskiego na ten czas Pułk strzegł,
litorę Zraz na odwieści wyprawił, sam także w lilludziwiąt Konie
Kommunika, pod Ono miejsce podjechał, dał Znac przędo do P. Hetma-
na, że to nasi się wtoczyli, a nie Ludzie nieprzyjacielscy, Zaczem
uciekła ta trwoga w Obozie; Godzina potym niewysła, jako w dzień
Gowci do Wojska przyjechali, Posturę od Brodawki y od Wzystkiego
Wojska Zaporazkiego, starszym był Postem Doroszenko Pułkownik
(ten potym Zginął na Bahcia Saraju, gdy ratował Sehin Cheraia)
dobrej dla Męstwa swego u Motoycow Reputacji y K. Jm. y Kę-
ptey Zyczliwy. Ten przyiosł jako Orzechowski y Borochi Powiat ognier
y Szablę w niweż obrocili, y Ludzi wysielili, dobytli pobrali. Pistał
potym Jm. Hetman gdzieby się Jm obrocie hażał, wszelakie postu-
szenstwo po Motoycach obiecując, Zraz go odprawili Hetmani,
Ządając samego aby u Stepanowca sam u pieruszej Straży Stawał.

26. Augusti. —

Mając Jm. Hetman co raz o przymyślanii Wojska Tureckiego wiado-
mość bardzo był sollicitus, o Krolewica Jm. z Wojskiem swym y Ar-
matą wszelce był w lillunastu mił od Obozu. Użył przecie Jm. Bets-
kiego y Krayszego Koronnego, potym aby do niego jechali prosząc
Jmieniem P. Hetmanow y Wzystkiego Wojska gorąco, aby dla hono-
ru swego y dla Oyczyzny do Obozu z Wojskiem przędo potpieszył,
były niektóre Secretionai: wtne do Krolewica Jm. z Lecone. —

27. Augusti. —

Taki do Wojska przypadł pogłos, że Tatarowie dowiedziawszy się iż Ko-
zacy wzięła część Wojska na Czasy rozpucili, jedni na Czatownili
uderzyli, a drudzy wespod z Turkami na Jch Tabor. Potworzyła
ta wieść Wojsko Nasze, każdy boiem y najmniejszy wieźdiab co nam
należało na Kozakach. Teżte godziny za Zleceniem P. Hetmana W.
wyprawił P. Hetman Polny pod Stepanowce na odwieści dwóch
Rotmistrzow Kozackich, Kuliczlowskiego y Lijzlie, litorzy nazwał się
wrocili

urocili twierdząc że dla Tatarow przejść nie mogli. To była pewna że Wojsko
 Turckie y Tatarskie zeszy się były z Wojskiem Zaporożskim y zawzię
 wednie y w Nocę miewali z sobą utarczli przez cały Tydzień, aż się
 z Nami Kozacy złączyli. Cesarz nawed Turckich 700. Zagonecylkow
 Kozackich co z Taboru wyszedłszy na Czatach się pobatali mocą swo-
 ją dobywał, bronili się nad wiarę Sudzha dobrze przez kilka dni,
 potężne szturmny (z w Szatach Szawadzi poczyniwszy) wytrzymali,
 aż potym ustawiezną pracą zmordowani, głodem zmorzeni, wyszedłszy
 z owych szat poddali się. Cesarz Kwie Chrześciański chciwy me-
 stwa swego, które mu tak tam d. Boy znawnie był odjął, rogiem tyran-
 stwem nagrodzić chcąc sobie, y Zemstwa wszystkich dawnych spraw
 na Kozackich furor swoy narzyci powolnie podanych y bezbronnnych
 kilka sett. krępuje, y potołonych przed namioty swemi, różne wprze-
 mowry zadając im, oraz wszystkich tyrancko tracie karząc, sam na-
 wed zapuszczony do niektórych, tu drzewa przywiązanych z Lulu y
 Janeczorli strzelał, czyniąc sobie z śmierci ich misterne igrysko, na
 obrocienstwa swego ulontentowanie. (z z jego hanba y wieczna spro-
 mota u potomnego wieku, y pamiatka napotym u wszystkich Boha-
 tyrow, a nieśmiertelna sława tych Mocykow będzie. Jegoż dnia Szpieg
 Węgryński ieszł do Lwowa do P. Hetmana Polnego wyprawiony,
 z Wojska Turckiego przyszedł, wielkiej Zaprawdy przewagi Czlowiek
 od Wotarzy z Konia zbity, kilka dni się w głodzie po bulowinie tulał,
 y ledwo z duszą do Pana piezo przyszedł, ten nam najlepszą y
 najprawdziwszą nowinę o wszystkim dał. Bo jako wyszedłszy z Lwo-
 wa w Prowadycy Cesarza potkał, tak tak potym aż do Konstantyno-
 pola szedł, umyślnie patrząc jeśli jakie Wojsko za Cesarzem idzie. z
 tamteż snou w Obluczycy Cesarza dogonił, y z niem szedł aż dwie
 mili za Cecor. Sita powiadał o granicy Cesarzowej w seiu ustanowie-
 niu w namiotach y stoniach których Cztery było, Wielbłądow Najuc-
 czonych kilka na fiej Tyrcy, Pawotow bardzo sita y pod Działmi
 y pod Karami. O Działach bardzo wielkich powiadał, piętnastu
 Polnych, co ich y jeden losi ciągnął, liczył więcej niż dwieście, Wojsko
 do wstępnego Boju rachował Trzyłose sto Tyrcy, Krom Tatarow,
 którzy z Flanem na głowe na wojnę wyszli, y mieli się w tych dniach
 między ten Szpieg wychodził z obozu ich, z Cesarzem złączył. Pana
 Szemberka też widział, między do Wojska przyjechał, który za jego i-
 szcze bytności był przypuszczony do Welyra, y audyencya mu dano.
 Jego to Szpiega relacya. Sam potym tak ubarzał byż prawdziwa.
 Podwieczor Opryszlowie Czelaż Nasze na sienie duże gromili. --

28. Augusti. --

Opryszlowie z Tatarami się złączywszy gromili Czelaż na trawie,
 a o Saydacznym takim wiadomości P. Hetmanowi przyszła, gdy się
 puścił z obozu naszego, aby się z swojemi Zaporożczykami złączył,
 natrafił na Szerokli Alak y z dymem ognie pobacił, a rozumie-
 jąc że to na swoje Wojsko trafił, nadjechał bliżej, aż Wojsko Tu-
 rckie. Poyrzy po gestych namiotach, obaczył że nie Lart, cofnął na-
 zad, a straż go też Turcka postrzegłszy, wymknęła z nim,

meżnie się starł z niemi, y placu dotrzymał. Leż straż wczas data znać
 że się Zgraja niemata za nim wyruszyła Turkow; Widząc Sądajny
 nierównie gdy już mu silni byli poczęli, począł z Annibalem y Moto-
 declim do Gruzta uchodzić, tam konia zbywszy, pieśzo się meżnie bronit,
 y w Reję z Janzarli postrzelony, lassami uchodzić poczęł, y prosto się
 na Jarostow lub Dniestrowi puszył, Zastawszy Wojsko swe nad Me-
 gilowem referował Poselstwo od K. J. M. y od P. Hetmanow tamże Łazarz
 Motocy Brodawkę rzucili, a jego Hetmanem obrali. —

30. Augusti. —

Przedemnie jeszcze poczynili nasi Ławadzi na Opnyzli y Tatary ak-
 się w ten czas niepolazali. Ku wieczorowi straż nasza Ławzawszy Dubl
 Łudzi y pet niematy dali znać Obozowi, Zaczyn trwoga się stala, Łazarz
 wypadły Husarskie y Kozackie Chorągwie w pole, już Hetmani Wojsko
 szylować poczęli. aż dano znać że to Kozakow idzie Trzy Tysiące z
 Czaty, ktorzy się byli od swych pobatali. Krolewie K. J. M. C. po potudniu
 przyjechał z wojskiem sprawionym pod Łwaniec y nad Dniestrem
 stanął Obozem. —

31. Augusti. Szyk. —

Storo Brzasł Kantymir z wojsła Hanowego w pięciu Tysięcy pod-
 padł pod Oboz, wypuszył dolinami y Lassami dwa Tysiące Kommu-
 nika, z Bratem na harc, Sam Ław Daley od Obozu na Ławadce się uta-
 it, że Trzema Tysięcami Łudu. Brat jego naprzęd na straż, na-
 padł, y aż lu samey Bramie Hetmana Polnego przyział, z dru-
 giej strony Ław dolinami od Dniestru pod sam Oboz wpadli, y gdyby
 nie Taborek Piętrowskiego Kozackiego Rotmistrza z straży od
 Brodow wroczonego y tam się na Onę noc roztaszowanego, pewnie by
 byli wpadli w Oboz. Taborek On Piętrowskiego rozgromili, koni
 pobrali sita jeszcze spiacych posielili, Zaczyn Wojsko wszystkie
 w pole wyprzedzły w sprawie stanęło. Prawe Sierzydło trzymał P.
 Hetman P. Zemlinawszy lilla Chorągwi lub Lassom. Na Czele
 postawił Chorągiew swoje, P. Złotnickiego, P. Kozrażowskiego, P.
 Janowskiego, P. Herbutta, Starosty Szabłkiego, z Stanisławskiego
 a w Posiłkach Dubl P. Podkomorzego Betskiego. Lewe Sierzydło
 sam trzymał P. Wojewoda Wileński, w Lassach nad Wertebami
 y Dołmi Ławadzi poczynił, z Piechoty Niemieckiej y Polskiej
 y Konnych dosyć gęstemi hufcami, y Czotem y Sierzydłami obro-
 ciwszy się nad tamte Wertebny y doły, ktorymi się spodziewał że
 Tatarowie przeliracć się mieli, y stanął jako by in forma lunari.
 Gdzie postawił Dubl swoy, y Dubl P. Krayczego, w Posiłku Dubl
 P. Potockiego, znowuż uczynił positek tegoż posilku z Dublu P.
 Starosty Cyżyzynskiego, y Kowalskiego. w walnym Ław hufcu
 w szylu wszystkie staly Chorągwie P. Wojewody Kijowskiego,
 P. Feremleha, Dubl P. Betskiego y P. Starosty Lipińskiego. Di-
 stantia jednal Łoci, między lewym Sierzydłem, a walnym hufcem
 byta.

była wielka; bo już dobra Część Wojsła naład z Krolewiczem Jembo-
stata, y już trudno było Dziurę owę Latliac; skorożtych Ławadzi Łayta-
rowie y Kozacy wypadli, Tatarzy z pola zpedzili, gdzie y ich y na-
szego trupa kilka legło. Podhad się potym Kantymir z Wojsliem
Zaporowskim, y tam dobrze gromiony, nie zewstyłkim się naład do
Hana wrocit, jako sobie obiełował. —

September. —

1. 7bris. —

Dowiedziawszy się Jm L. Hetman od Kyrlow, że już y Cesarz Turcki
y Han zbliżają się ku Wojsłu naszemu, lezał otrąbic aby wedle
pomiaru y podziału Kwater, w Noc y wędnie Wojsło kopato się;
Zaczym wszyscy ochotnie się do Kydlow rzucali. Szemberg się też
y z Wewelem wrocit, Cztery mile od Obozu naszego Cesarza odje-
chawszy, ten Polkoju mata, prawie nadzieję uczynił, bo y wszyscy
Bazowic wspomnieni y Hospodar Listow się surych do Hetmana
pisanych Zaparli, y Wezyr Szembergou przyiażd przed Cesa-
rzem Łatait, y tak doryc buczno Szemberga odprawit, dawszy mu
List do J. Hetmana, że niepodobna rzecz Cesarzowi Polkoju uczynić,
twierdził, niewylinusz, sprawiedliwosci z Kozakow, y Danicy
po Kzeptey niewdziawszy; Saydaczny z Wojsliem Turckim
z Motocy caty Tydzien się szczęśliwie uganiając, stanął Tabor-
em y Tab. o sobie znac w mili od Wojsła naszego, w sam wie-
czor jeno się w Kozacki Tabor stanąć počzał, znowu Tataro-
wie nad niemi wieszac się počeli. O Kozacy obaczywszy Tabor-
em się ruszyli aż pod nasz Oboz w Noc y stanęli nad Dniestrem
w Dolinie. —

2. 7bris. —

O potudniu jakoś przyszedł Cesarz z Hanem, co obaczywszy spo-
dziewając się wielkiego Impetu, wyszli z Obozu, Jm L. Hetman
Wojsło ochotnie sprawit, Prawe Szrzydło trzymał J. Hetman
Polny, Koty Lemnawszy y pobole y wprzod ku Łassom dla Tataro-
w, na Czele stala Choragiew J. Hetmana Polnego J. Kozrań-
skiego, J. Zlotnickiego, J. Kanowskiego, J. Łatowskiego, w po-
siltku Choragiew J. Betskiego, J. Podkomorzego Kamienieckiego
J. Starosty Kamienieckiego; W posiltku Ław poboczny J. Pubł J.
Podkomorzego Betskiego, w jego posiltku znowu Choragiew
J. Ferembcha, Pubł J. Starosty Lipińskiego, w jego znowu
posiltku Choragiew J. Stanisławskiego, J. Herburtowa J. Woje-
wody Betskiego Leszczynskiego. Lewe Szrzydło J. Hetman wielki
trzymał, na Czele Pubł jego był, w posiltku temu Pubł J. Do-
znawskiego y J. Potockiego; w poboczny Ław Pubł J. Staro-
sty Orzłanowskiego, na tymże Szrzydło było Wojsło Zaporowskie.
w Walnym hufcu Pubł J. Sieniawskiego, w posiltku Ław Pubł J.
Kosakowskiego Armata y Piechota przed Walnym hufcem Niemiecka,

Naprzód Kozacką Straż, postrzegła Straż Turecka, y poczęli się po-
 liazować Turcy po gurach z Dźidami, y z Kopyjami potężnym
 hucem z obrzylkiem wielkim na Zaporowce uderzono, a tym czasem
 Oboz się Jch stanowią, y tylko peł y burzawę obrutną, widać było,
 co to Działa prowadzono. Bestyje też odpużano na litorach Na-
 mioty były, Proch tedy y kurz litor, wielktady konie wzruszaty,
 Wielki jako dym w oczach Ludzich pokazał się, Półgodziny
 potym niewyszło jako się Zabielały trzy gory od namiotów gestych,
 jako gdyby owo niespodziewanie spadł Inicy, rzecz to była w wi-
 zieniu foremna, tam dopiero znać było Czarza Tureckiego y
 Jego Magnificencya, wlasnie na tym miejscu stanowią się Jch
 Oboz, gdzie był Oboz Sądajnego miła Dobra od Obozu naszego:
 postrzegłszy Jm P. Hetman że Kozacy mają z sobą co czynić,
 litorzy y pieśzo y konno nader się dobrze bronili, po Lasach y po
 Polach zaszedł Piechotę naszą y Lermuntowe Niemiecha, także
 y kilka Chorągwi P. Dynofa, Oni z zaszedli wypadli, a potym
 posidhował Jch P. Hetman Komunikum ochotnym y Lipsow-
 czykami nielitoremi y Chorągwiemi Kozackiemi, y Kaytarliemi.
 Powstata wielka utarczka, y trwata aż do samey Nocy, P. Hetman
 Wielki Woyśko pracę y preżencya swoja y stowy animował,
 sam się między Starcownikum y Chorągwiemi w utarcze mie-
 szał, Posidhował gdzie było trzeba dodając. Piechota nasza z dotow
 y za drzewami sita Janzarom szkodzita. Meżnie nasi za La-
 sę, szła na pierwszym wstępie y przywitaniu nacierali, padał
 gesty Trup Turecki postrzelono w Teb Hussein Basze, Wielkiego
 y Stawnego u nich Wojownika, od litorowego postrzatu w kilka dni
 dni zdek. Poimano Spahia jednego powinnego Bezlerbasa Ana-
 dolskiego, litor bardzo ranny, niwelzym P. Hetmana informować
 niemoż. Każdobywata Piechota nasza koni Tureckich, rzędzi-
 low, Oprawnych Szabel, Szewiu Tygrysow, y inszego pieknego
 Ochendostwa, także y Orzka Kopyj, y Dźid. Z tad znać było że
 Komunikum nieladzjali z konia spadał. Uderzyli Turcy z Dział
 najmniej razy sześćdziesiąt y szkodzili, nam, Zabili koni pod
 Chorągwie P. Hetmana w. Osmi, y Pacholika jednego, z pod Chorą-
 gwie P. Starosty Poznanskiego Towarzyszowi Zawieszty nogę,
 ustrzelono od litorowego razu w kilka niedziel umarł. Zabito w tej
 utarcze Bogdand y Czarewicza Litemskich Tatarow Kotmistrzow
 ludzi Rycerskich y Rzęptey Zasłużonych. Postrzelono w nogę,
 Rusinowskiego, Publownika Lipsowskiego y Zdrzejowskiego, także
 Publownika tego Putlu od litorowego razu przedło umarł. Postrze-
 lone w głęź Kluskiego Kotmistrza Kozackiego y Klembego, Ko-
 tmistrza Kaytarlikiego, nabito y nustrzelano koni w Kotach
 Kaytarlikich w Klembelowej w Reynowej, P. Ryżbowskiego po-
 strzelono y Ratowskiego Kotmistrza piekzego. P. Marszałka
 Nadwornego Litemskiego Młodzieńca Rycerskiego. Zażywali
 na wielktadach y mullach Turcy Geniow, co się zdali jakoby
 Ludnie

Ludzie. Awo na tym pierwszym przywitaniu, dosyćśmy się dobra poznali. Turcy udnali promotnie za Laszą, Bołą, z pola Spęde-
ni, tył podali, myśmy do Obozu Naszego nocą, samą wesoło we-
zli. Na prawym Strzydle naybardziej P. Hetman Polny na
Tatary obśmiad, żeby jako tytu Nam niewzięto a o Oboz się
niepolusili; miał też Zlecenie od Jm. P. Hetmana W. aby na
wszystko obśmiad, y był gotow, jeśliby Turcy albo Tatarowie
lu niemu się garnęli, aby Jm. pole stawil. Ochoże za Zda-
rzeniem Roskim na Obuch Strzydłach było Wojsko, lecz Ta-
tarowie tytko Naw Swą przejazdczą bawili, a po gorach y po do-
tach się kutali, natrzec rzezwo niechcieli, y nawet samego harcu
dac nieśmiejąc, z Lasow się mato polozowali, w litych się
bawili. —

3. 7 Tris. —

Od Kzykow wziął P. Hetman wiadomości, że Chan u Stawlow
pubmle od Naszego Obozu w Lasach stoi, odłączywszy się od
Obozu Turckiego na wielką milę, a już się to Zaczynaty
niesnasli jakies y poswarli między Cesarzem a Hanem,
a to wszystko dla Zardrosi, którą miał Chan na przeciwko Kanty
mirowi, że bardziej go Cesarz niż Chana szanował, co Znacznie
polozował dawszy mu na wielkość Zal Hanow Bapostwo Sili-
stryjskie, Zaczyn też Han niebył z Ordami Swemi Turkom tak
postępnym, jako sobie obiecowali. Tatarowie poczęli z Muradym
Soltanem Czarcowiczem Sierajowym Synem, że Czwarthu na Pię-
teli rada była z pubności, co daley czynić, z. Hetman W. był
na tym, że jeśli Nam dadzą Necessitatem pugnandi, Zwię-
bitwie z Nim w Zmie Panyli, do takowej Resolucyi nay-
bardziej go to przywodzito, że się obawiał, aby Nam pola
nieodjęli y nie opanowali go Szancem z Piętkotą. P. He-
tman Polny z. Betsli, y z Podkomorzey Betsli inszeji-
my byli Opinii, raczej Zająć, a nie rzucac Kostkor, o Kie-
płta, w szystkę, y oczełliwać aż by się Krolewie Jm. z Woy-
skiem węższym y ognistym przeprowił, a temi Czas y ja-
konayprędzej Okopow dokonczyc, y fortyfikowac się, w O-
bozie, patrząc daley na Zamyty Poganskie y na Czas y na
Olatya, wszaliż Nam bitwa nieucieże. Potym ex re cape-
re Consilium; Approbowal to Nasze Zdanie Krolewie Jm.,
lityy tegoż dnia w Piętkeli rano y Woyška y wozy y Impedy-
menta w szystkie pod Szancem Zostawwszy, sam tytko z Ofi-
kami Dworu Swego y z Towarzystwem Swym przeniost się
do Naszego Obozu, y po Namieciach P. Hetmana W. stanął.
Dzienna Piętkowa Straż była z Publu z. Poznanskiego y z.
Betskiego, Kano po wczorayszey pracy oczełli się, Turcy, y sko-
ro jeno dzień, poczęli się lu Bramie z. Hetmana Polnego po-
kozować. Zaty m nastąpił Charcownik, ktoremu Podstulchy na-

ze ustąpiły z roszczenia P. Hetmana, na Dobry Dzień jednal po har-
cowali sobie rzeźwo, w przód jednego Towarzystwa z pod Chorażwi
P. Grymaltowskiego z tubu Zabito. Nawi w Obozie jako i to
mogł, tak się fortyfikowali, poczynili sobie Piechota przed Bra-
mami Swemi o po boli bramy Taboru przed Obozem kołofami
y gnojem y Ziemią natasowanym oparcowawszy się. Piechota
też tak nasza jako y Niemiecki, po Lasach wczas y po do-
tach Zajątko, naprzód Harcownik z wielkim śrutyluim
na koniach nacieral, lu Bramie P. Hetmana Polnego, ale żeh
dobrze z Dział nasztychował, że się Szeregi mieszaly. Pułk
Zasie wzystli lu Murwaney Cerliewce Lasem się braty, a tam
było iście Najstabsze Miejsce. Obozu Naszego Towarzystwo
na Kwaterach swoich watow pilnowato, skoro postrzeegli że
Turcy impet wzysteli od Cerliewki obróc chcieli, tam się
wszystcy rzucili, Potym gdy iść Janzarowie naszych wystre-
liwać z poczynionych Rowkow poczęli, Skoczył ochotnik
w Las do nich, y dwie Chorażwi Krolewica żmci pierusze,
P. Mielotaja Kochanowskiego, przy litorach Sam był, także
Killa Chorażwi Knechtow, litorzy się dopiero, wrzeł, ażeby byli
przeprawili. Prędko potym Chorażwi Turckie z Lasu wystrze-
lali y przez wyparli. Dawał często Trup Roganski po Chaszcach,
Zaporowscy też mieli z niemi swoje Zabawki, z Taboru Swego
przez do nich w pole wypadli, skoro wrzeł, Kozakom bić się
z niemi przyszło, y na goli się strzelać, dosyć gęsty był Trup
Roganski, odparli to Roganstwo daleko od Swego Taboru Kozacy,
y iść żm byli wżeli Działy Trzy, ale że mężnie odgromili
Turcy. Niemcy też dosyć z siebie przez cały Dzień czynili, wiedy
iż Słońce zachodziło, Czelaż Nasza lużna piezo z Obozow w
pole wypadła, poczęła się z niemi mieszać, y z Harcownikiem
aż się oparta o Pułki posieczne, bez wstydnie ze sto Chorażwi
Roganstwa tego jako by żm oczy wybrał uciekali, przed Ciurami
naszemi, a ż szkodzili ich y samych y koni. Potym jako na od-
wrot ztrąbiono, z mierzchem powracali się z Szablami oprawne-
mi z konmi y Działami, z Lawojami cienliemi dostato się
nie litorym pieniądzy niemato, owo zgota z Stawą y z horzysia
y pocieha nasza, ten wieczor wszedł Zabito przecie Oporowskiego
Rotmistrza Kaytarowskiego z Dział. —

4. Trwis. —

Skoro Dzień, poszło wzystle Towarzystwo do watow y kwater
swoich, w Nocy zrzucono drewnianą Cerliewkę u Manastyru,
P. Dynof uczynił sobie miasto Blohajziku bardzo potrzebne
szance na gorze przed Bramą P. Hetman W. tuż od Zapo-
rowskich Taboru, a w murwaney Cerliewce zamknął się, Pan
Kochanowski z Piechotą swoją. —
O potudniu srogi impet wypuścili Turcy na Kozaki y z Dział,
y rzeżney

y rzeznej Strzelby, trwato to lepiej niz dwie godziny ustawicznie, bro-
nili sie dziwnie meznie kozacy, jedno ze jzn juz nazbyt duszno bylo,
o positek do P. Hetmana postali, zaraz jzn postal Piechota P. Per-
munta, y P. Wojewody Hebrminskiego Niemieckia, Polska Kcia Za-
stawskiego, P. Zelwilego, y P. Rakewskiego, strzylali sie z Jan-
czarami haniebnie, napadli w tym starcownik lu obydwom
Bramom Naszym, wypadli do nich Ochotniki, y Ciurowie nawet
sami spadzali z nich z pola po kilkalroc meznie az w Dabrowy
y wiele Lupow z trupow brali. —

Tatarowie na tamtej stronie Dniestru lu Krolewicza jzn
Obozowi harcowali, y Taborek z Zywnosia Ludzi Krolewicza
jzn rozgromili. Znowu szturm y jzmpet wielki Turcy za-
czeli, w podobie zbor na Tabor Kozacki, przecie trwata bez prze-
stanku trwata strzelba y rusznicznia y z diał kilka godzin
dobrych. Tym tylos wrogim obrzylu jako z najwiekszych
pozarow mgly, w oczach czynil, ze zeznal to P. Hetman W.
z podziwieniem, ze jako na nogi swoje powstal, taki dawno wo-
jownikiem będac, taki wielkie strzelby niestyszal, owo zgota
w ogniu caty ten dzien byl, z dosyc malo jednale kozakow szlo-
da, lewni jeno cos nastrelali jzn, samych malo co zabito. Tam
Wasil Puthownik z nich, storny zginel. Widzac P. Hetman
taki stroga nawalnosc na Zaporosce postal Lisowczyki y kilka
Cheragieri Kaytarskich, zeby sie o harcownikia uderzili, y
Putki Tureckie jakobowiel od Zaporowcow oderwali. Z drugiey
strony toz sie dzialo u Bramy P. Hetmana P. posyleni tedy
od jazdy kozacy, a z niemi co zywo z lozney zeladzi, wypad-
li z Taboru za Tureckimi Puthami, az Turcy armaty od-
biegli. Dziala z nich byly do debow Lancuchami przywiazane, toz
jzn posielili, a drugie mnieysze w Wertebry powrzucali, kopce
posielili, y tym z jzmpetem w oboz. Turecki wpadli, juz Ludzi
zabijajac namioty rzezac poczeli, ale iz co zywo na Lupie pa-
dalo, dali czas Turkom do otrzywnienia sie, ze potym uchodzie
musieli, y w tym uchodzeniu Ludzi nadtracili. Dano znae P.
Hetmanowi ze kozacy w obozie Tureckim, sami tez o positek
przystali. Na koniu siedzac P. Hetman serdecznie westchna-
wszy P. Bogu podziekował, y niski Polton oddal, ze takim
strachem miesza. Serca Poganskie, jednale ze juz noc sama na-
stepowata, niechial woyska puscic, aby miesza niewiadome w
ciemnosci, albo na Lupie ledajako nie poginety. Straszna to Po-
ganstwu noc byla, impet niespodziewany tak z nich potworzył,
ze uciekac juz sie gotowali, samego Czarza tak juz byli od-
stapili, ze z nieurkela Osob sam ostatniego Szczęcia swego
w namiocie od swoich odbiezawszy, czekat, ptaczac na pola
swoje, ze c co swami sie obicowali stauri, od postrachu sa-
mego sromotnie pierzchali. Tegoz dnia poimali nasi dobrego
Węzonia, lityy powiedzial ze kiez Han z Czarzem juz pojednal,
y byl przypuszezony do pocatowania keli, y podarowany kaftanem.

5. 7bris. --.

Była Rada o dalszym Zaięgu Dzieła Wojennego, Jm. Hetman W. nie przypadał na to, aby Nocą Inkwizycya na Oboz Turcki ułynic, obawiał się y Nocą, która ma swoy obyczay, y naszych nieporwrażnioney a mianowicie Kozackiey chciwości, żeby Las Lupy y Dostatkli Turckie niebezpiecznymi się Jm niestaty Mogitami. Kaczeży tedy był opinii że Woyska Dzielny niędzas y prochow, ktorych było omale niepusząc, przy fortelach Swych bitwę Lwiec w Poniedziateli, skoroby się ostatek Ludzi Krolewicza Jm. przez Rzeke przeprawito. Tegoż Dnia sta żywności postano Kozalow 300. Krolewiczowych y Piechoty 200. Tegoż Dnia jeno nas Turcy harcem a strzelba, z Dział bawili a sam Oboz przenosili pul mile od Obozu naszego, także też na gory, y pagórki prawie o Jciane z Taborem Kozackim. -- Tegoż Swawolenstwo naszych exces skrutny ułynito, bez żadney przyczyny Wotowze, która się była Zniosła pod Chocin, z Żonami y Dziećmi posielili, potopili, a naostatek niemowlatka z Matkami niemilosierdnie w Rzeke powrzucali. Poruszony tym bardzo L. Hetman, y by było nie zle Ldkowie Jego, surowsza by była odprawita się Inkwizycya, a toli lillul przecie in loco patrati delicti stracono. --

Dostali Kozacy Opryszka jednego z Kiepiniec Rusina, który przenażyty od Turkow za 20. Czerwonych Złoty, y obietnicami wielkimi upewniony, miał był Zapalic Oboz nasz na Mielach powolat lillul Poddanych P. Huminskiego, a sam jako Zastużył, gardło dał od Ręki Katowskich *nałajak*

6. 7bris. --.

Wszystek Oboz Turcki już na tym drugim miejscu stanął, którego koniec od końca naszego Obozu tylko Cwierć mile był. Już tu Turcy przez wszystkie Dzień z pokojem byli, y bardzo cichem, niewidac nikogo z Obozu było, podobno też razili swoje lizali. Z tamtej Strony Dniestr znowu na Zwaniec y na Żywnosć co z Kamienca przysła, zale powstał z Obozu Krolewica Jm., przed zchorzatem Hetmanem W. bardzo tego tajono, dlatego też to impunitum zostato. Wewelego też L. Hetman odprawił do Welyra z Listy, wymawiając się że niemoż Welyrouz directe na List odpowiedziec, Stumalżow Dobrych nie mając, dał mu jednal na wyrozumienie, że Starożytnego Polkoju z Turcki Licyz Sobie byczyzna nasza. --

7. 7bris. --.

Rano poczęli Turcy przymyhać się pod Kozaki, a Cerman też oprancował się Szancem, który przymyhał z jednej Strony do Dynofa, a z drugiej Strony do Taboru Kozackiego, w bok mu od Obozu *naszego*

naszego stata Piechota w posiadaniu M. S. Zastawskiego, Teluskiego y
 Kalsowskiego. Turcy Dlugi strzelawscy do Kozakow, obrócili się z
 Arzelbą do P. Dynoja, ale Piechota wypadła z Szancow, rozgromili
 ich. Przemierzali potem Działa konni na przeciwko L. Hetmana P.
 lu Szancow y Taborom naszym, co przed Okopem były. Poczęli gęsto strze-
 lac, kule aż w Oboz lataty niedaleko namiotow Krolewicza Jm. C. Dzien-
 na Straz u Bramy P. Hetmana P. odprawila się z Chorągwi Usar-
 szych P. Krayczego P. Glinieckiego, poczęli Jm. szeregi mieczac y To-
 warzystwa Jednego Jorczewskiego Zabito, aż się Chorągiew chrystem mu-
 siata lu Okopi pomknęła. Killa Chorągwi pieszych podle Bramy
 P. Hetmana P. szancowac się były miały, ale leniwe obozo tego ja-
 kos' chodząc y robiąc, Szancow byli niedokonczyli, przystęp też tam
 y konnemu był bardzo dobry bo dziura była wielka od Taborow
 P. Hetmana W. litoro także były przed Okopem, aż do tych szan-
 cow Zaczętych. Upatrzywszy Turcy miejsce sposobne wielką mo-
 cą y pieśzo y konni z palaszami gęstymi dobytymi Pultami do
 Onych Chorągwi Pieszych skoczyli, ubezpieczonych naszych Zastali,
 bo y Podstuchow niemieli y Lydzowskiego y Stadkowskiego. Kotmi stro-
 wie potudniowym się, jakoby w środk Polski, Inem y wczegem Zaba-
 wiali. Poczęli byli y z Taborow P. Hetmana W. ucielać Pieśi,
 aż Jch Jm. P. Krayczy z Towarzystwem swym Zaganiat. Turcy
 wypadli w tamte Szance Lydzowskiego y Stadkowskiego y samym
 Lby poucinali, y Piechoty 100. Zabili, leżaty wszystkie trupy po
 Chrystach bez głow, litoro dla Stawy Cesarskiej ucinali, y przed
 Cesarza nosili, udając Piechotę naszą za Ludzi przednie pobite.
 Chorągiew także Pieśi, odjęli, y z Chrystow pod same nasze waty
 podbiegali, obaczywszy to Towarzystwo, co na watach stalo, skoczył
 Ochotnie Zraz, y taki Jch wystrzelali y wysieli z Chrystow,
 Trupow Poganskich padło kilkanasie, między litorami Znac' był
 jeden Czlowiek Znaczny, Ale im był lepiej wyszedł ten impet na
 Piechotę, chcąc oraz posiadlow naszych dywertymenc' uczynić z Cho-
 raguriami podędzawscy się lu Murowaney Cerkiewce, gdzie uszeli
 doysc Stabe miejsce Obozu naszego byto, obrzyli wielki uczynili.
 Podbiegł tam był L. Hetman P. największego się tam Impetu spo-
 dziewając. Z różnych miejsc Znowu Poganstwo dnia tegoż, z fu-
 ryą wielką napadło Pultami skrytymi na L. Wojewode, Helmin-
 skiego Szance, wytrzymał L. Wojewoda im statecznie, y aż do sa-
 mych Szancow ich przypuścił, potem dopiero strzelba gęsta, oraz
 wypuścił, litoro Jch dobrze nadrażita y obmierzita tamto miejsce
 napotym.
 Znowu Jm. Zasmalowały Oneyże Piechoty Szance, był naten czas
 z dwiemasty koni swoich na strazy konney P. Krayczy Koron-
 ny, wyrzucił był Jm. P. Hetman Pult swoy, z Dotockiego, L. Do-
 Znanowskiego, y L. Starosty Orzanskiego. Turcy Szabel y palas-
 zow dobytwszy ufcami skrytymi posłabężyli lu Szancow rozna-
 czonym krzyknie L. Hetman W. na L. Krayczego, żeby się z nie-
 uderzył, wtasnie mu się z pobrzegu podhać przyszło. Sam też P.

Hetman choć chory na zdrowie, ale w Sercu y w Animuziu swoim nader czerstwy, Chorągwi swojej słoczyć kazał, y P. Potockiego y P. Rudyminowey, y sam się P. Hetman przywodząc, podkwał słusznywszy nasi różne Kopye, uderzyli się o nich jako o mur. P. Krawczy naprzód na służbę prawym, P. Hetmana W. Chorągiew na Czele, w lewym służbę P. Potockiego, w pobocznym Posiłku Krzyż wielki y bitych Szabel y patażow. Postab usłoh P. Hetman W. do P. Hetmana Pol. aby swym służbątem posiłkował, Towarzystwo wszystkie na koniach u wator byli, y dość przędo w pole wypadły Chorągwie, sprawił wnet P. Hetman P. swoich, ale że już nie było kogo bić, bo sromotnie z placu uciekali, a noc też nastąpiła, nawed y P. Doznawskiego y Hetmana W. Samego, y P. Starosty Orszanńskiego. Potkom podkwać się nie przyszło, pogotowiu służbę P. Hetmana P., co daley stalo. Tak ręk Panska przez ctery tylko Chorągwie trzeć samę Kopyka Poganckiego znalazła, wiele pychy y nadęteści zniżyła, skryły się Dąbrowy y pola gęstym Poganckim trupem. Znaczniejszych ciał, noc z burcami zuli, owo zęotta wszystkie ten dzień zerząd krowawy był, nam dosyć za miłobierdżiem Panskim stawny, Poganom sromotny y straszny, litory wiele Rad Ich Lmieżad y Dżiwnemu temu Panicku Cesarzowi Turckiemu nie jednę tęg uyciwał, że ctery tylko Chorągwie nasze przy oczach Jęgo robur ięgo przedniejszy y kominika naybitniejszego z pola spędzili. Z naszey strony zabito P. Mikotaja Lieniowisa Kasztelana Potockiego, litory jako konia zbył, szyszał mu z głowy zpadł, y tak go po Twarzy po głowie ^{w bok} polewuszy y powiekuszy, y zaraż by go tam byli konmi starli, aż go nasi na pud Umarłego odgromiuszy do Obozu Lawiezi, trzęciego dnia umarł szczęśliwie, bo te krew tali hoy nie uylana Wierze P. Chrześciańskie y miłey Oyczyźnie poświęcił. Słusznie go mężnym Rycerzem zwano, bo mężem się na tym placu stawil, y mężem poległ. Z Rothy P. Hetmana W. zabito Towarzystwa Szepki y Chorągiewo y Chorągiew wzięto. Lannych 28. P. Potockiego Towarzystwa Trzech, P. Krawczygo dwoch, P. Rudyminowych 9. między ktorymi y Brat Jęgo rodzony y sam P. Kotmistrz ranny. Zabito y nastrelano Pacholikow y koni. Jęgoz, przecie dnia y do Kołakow Zaporowskich, litorzy obop swoy byli poprawili, y do Lermana także do naszey co z nim była Piechota impet czynili Turcy, ktoro y Kozakom y naszym do Szabel przyszło, wszystkie dolina dobrze się Poganckim Trupem skryła.

8. Tris. --

Po probie wczorayszey już był JmP. Hetman W. resolut dac bitwe, ale na posilku o litorych słychać było oczełiwał trochę, y na poprawę zdrowia Krolewica JmP. litoro się było zachuriało. Przez cały Tydzien Turcy od poczynliem się bawili y przeiazkami na pobosourisku swym. Jęgoz dnia Zydzowskiego Nieboszczysia Francow poprawiono y rozprzeźtrzeniono przymknawszy się, litor Braćmie P. Hetmana W. spodziewał się P. Hetman W. impetu jaluęgo, litor wieczoru na tamte, też lędy we wtorek stronę wyszedł był z służ-
 Stem

tem swym w pole to jest La Brame, tylko w Dolinie u Taborow
swoich Zatait byl Woywda. W samym Las polu Kot bylo kilka
Kozackich y Pułk P. Betskiego na Straży. Most też nam Znowu
na Dnieprze stanął, którego pilnowala Kowalowskiego Chorągiew
piesza z kąd Znowu nieladajala się stworzyła Commoditas Woy-
wu.

9. 7bris. -

Kaniwienko poczeli się Turcy polazowac w Lasach lub Bramie
P. Hetmana P. gdzie największego impetu spodziewając się P. He-
tman P. wyszedłszy w pole tak swoje Szłydło sprawił, Kozackie
Kathy wymknął lub Lasowi y na czoło y na poboki, a dla Tatarow
także pobocznie w lesach Kozakow Zaporowskiich Zapadzi: poczynał,
a to dla tego żeby nam tytu Tatarowie nie ubiegli. W prawym Szły-
dle kufca swego postanowił, Chorągiew swoje, P. Rozrzazowskiego,
P. Katoskiego w posilku, Wroblowskiego Kaytarsha, P. Stotnickiego
Uwarsha y P. Janowskiego, w pobocznym posilku Chorągwi dwie Kay-
tarshie Niemieckie, Uwarsha, P. Podkomorzego Betskiego w posilku,
tegoż posilku Znowu Chorągiew P. Terensbechowa. Na Ciele stał Pułk
P. Woywody Kijowskiego, Lewe szłydło trzymał Pułk P. Starosty Li-
pinskiego w posilku Gemu Chorągiew P. Stanislawskiego y P. Her-
buta. W walnym Stupcu stał Pułk P. Betskiego, podle niego jakoby
w lalin lub lasowi pobocznemu stala Chorągiew P. Sochaczowskiego
y Siekła Biskupa Kijowskiego, w posilku tych dwoch Chorągwi
P. Bieleckiego. Lasadził był Zawczasu P. Hetman P. dwa tysiąca
w Lasach Kozakow Zaporowskiich a to wszystko dla Tatarow, aby
się z tamtąd niewykradali, dla tegoż y podle Stupcu walnego jakoby
na puł miesiąca uszykowal kilka Kot zotem do Lasu żeby pełne
oko mieli z tamtąd na Tatory, Im P. Hetman W. Szłydło swoje
uszykowal, y w tamte tegosmy Zechali cały dzień aby nam Turcy bi-
twę dali, Umyślniesmy Im przy fortelach Naszych pole stawill, ale
Oni tylko poczawszy od potudnia, harcami Naw bawili strzylali
gęsto y z Dział na tamte Strone ledy stala Szłydło P. Hetmana
P. ale do Szeregi przenosili albo niedonosili kule, w galie tylko drew-
ka kula raz trafila pod Chorągiew samego tylko P. Hetmana P.
u Pacholika. Do Zaporowcow przeciw wielki Impet uczynili, mia-
nowicie ręczną Artelba który trwał pułtory godziny, Kozacy z
z Szancow wyparli pomogła im też Piechota P. Lermunta, y P.
Dynofa, leżał okolo zeh Okopow po Dolinach gęsty trup Turcki,
Przed samym wieczorem Zebrał Im P. Hetman W. harcownikow
trzy Chorągwie Lipsowczykow z Szablami Dobry temi, obrzylkiem wiel-
kim zamieszali ich z Chorągwiemi Turckiemii, Zaczem zeh Stupce
obryte z pola w Dąbrowy Zpedzone od Naszych, lub Dolinie P. He-
tmana P. się scinali; Nazal się P. Hetman P. Chorągwiom P.
Szurzynskiego y Szredzinskiego, które mu na razie byly, Zebrał
y Szłydło lub Pułkiem Turckim, sam jechał przywodzie, ale Turcy
widząc rezolucya Naszych, sromotnie tyb podali, y pole oclysili
gdysz przeciw Nasz harcownikow aż do samej Nocy z placu zeh zpe-

Dzał. Tatarowie też, na tamtej stronie Dniestru około Taboru Krolewicowego harcowali, ale że do nich Piechota wypadła, y często się z Niemistrz-
lata, nacierać nie mieli, koni jednal na Paszy około Obozu nabrali. —

10. 7bris. —

Turcy cały dzień odpoczywali, Tatarowie na tamtej stronie Rzezi, z
plonem się polcażywali naszym, w sam wieczor Consilium było co da-
ły czynić z nieprzyjacielem, przylrzyta się wszystkim Cunctagja,
Dla Dyminucji co raz Wojska to przez Choroby to przez Niemotę, Drugich
co ucieszali, y dla grodu mianowicie koni y niedostatku monety y dla nie-
pewnych y późnych ratunkow koncludowana nasza imprenwa na Oboz
Turecki, litora miała być z Soboty na Niedziele, Saydaczny był też przy
tych konsultacyach y był wielkim powodem do tej resplucji. —

11. 7bris. —

Tego dnia Turcy nic znacznego nierobili, tylko się Publi w Lesie Dale-
ko polcażywały y harcownia też troche, P. Hetman W. jednal oba-
wiając się janiego wielkiego impetu na Szanc, z. Dynof wywiódł
Publi w pole, y tam stał przez cały dzień, Turcy przewiodły
Ctery Dziate burzące z tamtej strony Dniestru przez swoy No-
wy most strzelali do Taboru Kozackiego, ale mało szkodzili,
koni przecie coś zabili Kozakow samych 10. y Zacha Starco
Publownika. Ale skoro z Obozu naszego z gury z Dział poczęli
do nich bić, przedtem ich wypędzono z tamtąd, poczęli też do Bramy
P. Hetmana P. strzelać, y zabili konia Tureckiego w Stajni,
lecz ich nasze Dziate przedtem naszły. Tatarowie też z wyuczajem
swoim tylko biegali około Taboru Krolewicowego y z tamtej stro-
ny Dniestru. —

Noc z Soboty na Niedziele.

Te Racye P. Hetmana na tę nocną Zmprezę do Obozu Tureckiego
przywiodły. Oboz Turecki oparty bez Olopu. Noc sama litora
Zawsze do boji bywata Turkom straszna, wczapowanie ich samo
litoro oni w Noc, tak w Doma, jako y na wojnie Zazywać zwy-
kli, w namiotach swych jako w Storajach jalicz ze wszystkim się
rozgosciawszy, dodawali naszym sika Serca do tej Resplucji, On So-
botny wieczor. kiedy byli Kozacy w Oboz ich wpadli, ięszcze było
widno, ledwo z koni posiadali, a jali ich strach objął, co z kiedy
ięszcze nastąpi Ciemna Noc, kiedy ztrudzonych twarę y sen
Zmorzy, kiedy Czeladź gdzie indziej, y konie osobno będą, byta
y ta Konwyderacya, że lubo plena victoria z tad niebędzie, prze-
ci w ludziach niegotowych y niespodziewanych niemoże być
bez wielkiej trwozi y bez znacnych y w nich samych, y w do-
statkach ich szkod, ostatek w Rzezi u Boga u litoro nieprze-
brane mitoro ięszcze kasha Cudowna y niedosiagnione Rady, taka
tedy Ordynacya Wojska się stata. —

Zaporowcow 20. Tysięcy jedne Choraguri z jedney strony Dolina z

po La Dniestrzu, Drugie Kozakow Chorągwie z Pięchota Węgierska
 a Jm. I. Zastawskiego, Felbuego, Kalkowskiego, y z Niemiecha, Pię-
 chota z. Lermonta z. Gierarda, z. Dynofa, gotą wci mieli, a z. Hetman
 W. Sierzydtem swym następowac, też z nami w pobliżu z Pięchota
 Węgierską y z Niemcami z. Dynofa Starzega, z. Hetman z. z
 Swoy bramy, nawzyc sie miał, o jeden raz z Sierzydtem swym y z Pię-
 chota z. Wojewody Felbinskiego y u Dzbrowy na wzgorku ośledzi-
 wac, a miec pilne oko na Tatory, zeby sie z Laspow na pomoć Tur-
 kom nie wykradali, albo też na nasz oboz nieuderzyli. W przed mie-
 li Kozacy nasi Konni z Szablami dobytymi słoczyć, jesliby straż
 jaka Turcka byla, To na niej do obozu wiechac z wielkim obrzy-
 liem, z atym Sierzykiem, dopieroz by byli Zaporowcy y z Pięcho-
 tą taki Polka jako y Niemiecha w oboz wpadli, strzelajac siebac,
 oraz też od konnego naszego woyska, aby w pobliżu stalo, sierzysi
 sie, miał wielki stao, y od ludzi y od muzyki wojenney od Trąb,
 Bębnow, Szurem, Jesliby też gwałt był wielki na pieście, mieli ucho-
 dziec Piesi pod woysko, ktore takie w prawym jako y w Lewym Strz-
 dle w pobliżu na to jeno czełato, ze jesliby Turcy z obozu swego
 lu naszym obozom wypadli, aby y Kopynili y Rajtarowie o nich
 sie uderzyli. — Takie to z wieczora Zradziwsky z. Hetman, kazal
 Pobudly Zatrabic, przez murytul, o publiczny woysko sie nierychto
 wybrato, a sie juz lu dniowi slingto. (takie był z. Bog zrzadzil
 Szadami swymi slirytemi) Powstal potym deszcz, Kozacy Zaporowcy
 bojac sie, aby Jm. Kuzniec niepozamialaty, Zaczymby Strzelba malo
 efektu uczynita, juz też y switu sie spodziewajac, alic Jm. z. He-
 tman daje znac ze teraz trudno co sprawic. Przetoz woysku nim
 oswitlo w oboz sie cofnac kazano, aby sie Turctwo niepostrzezt.
 Kalajutrz z Prędawczykow z. Hetman te uwiadial, ze lubo juz
 Zaporowcy pod Turckimi namioty obole Jm. w dolinie po Zemi
 lezeli, przecie ich niepostrzeztano, nawet jesliby byli postrzeztli Turcy
 naszych gotowych, takie Jm. miano udac, ze nasi mieli wiadomosc
 pewna ze Jm. rano chacie dac bitwe, dlategoz rano gotowymi sie
 stawili. —

12. 7bris. —

Ku wieczorowi weweli przyjechał z Listem od Kadula Stoppoda-
 ra Multanowskiego, ktory do Polkoju z. Hetmana uwiódł, y radzil
 zeby do Uszein Pasze Wezyra Wielkiego, Czlowieka jakiego roz-
 sadnego postali, ktoryby o kondycjach Polkoju traktowal, upe-
 wniadł y w tym, ze ktoby koluniele postany był, wlos z gotowy
 spasc mu niemiad. Znowu przecie lubo weweli z Listy temi przy-
 jechal, chcial z. Hetman Imprele z ochota konczyc do obozu tu-
 reckiego w nocy. Raniej juz woysko w dobrym porzadku wyniwe
 miato, alic w sam wieczor lilla Węgrow z Choragwi z. Mo-
 dynowskiego do Turkow ucieli, y Niemcow lilla z Szancaw z. Dy-
 nofowych, ktorzy nieprzyiaciela o zamyslach naszych ostrzeztli
 z taki za przyzrzeniem Bozym ta Resolucya dwa razy nam nie-

wyszła porzuciliśmy ją też de pleno, także y L. D. Hetmani Kozacy Zaporowscy przeprawiwszy się, przecie na tamtą Stronę Dniestru, w Nocy napadli na kilka dziesiąt Turkow; co konie pasące Koczowiska swe między Dąbrowami mieli, gdzie bezpiecznie odpoczywali y tak Rohatynami ich poloteli y Szablami, postrzelali y rozgromili. Tejże Nocy było Consilium, że raczej kunktacye wytrzymać temu Nieprzyjacielowi, a tymczasem jakonayprzedej po Żywności do Kamienca wyprawić, y do Czarnobuziniec do X. Biskupa Kamienieckiego y do L. D. Potockich y do insey Szlachty obokicznej aby La Pieniądze Wojsku posilali. Daremne jednali to postanie było. —

17. Września. —

Już Kozacy Zaporowscy przez tą Sprawę Brodawli Hetmana swego przeszłego, którego Saydaczny La obrzyluim Wojska wszystkiego sciąć dał, w kilka dni jak do Nas przyszedł y w Koniach wielką Szkodę mieli, y ostatniego się Zniszczenia obawiali, przez polne do Wojska przyswie, nic sobie Siana nieprzygotowawszy, bardzo już na niedze swoje Sarwali, wtoczyli się od namiotu do namiotu po Obozie naszym, Siana Lebrząc, Erzucalismy Im wiązkami tego co mogł, y od swoich koni obrolu wymując, Sucharami też (bo omale Chleba mieli) odżywając się, Im D. Hetman Polny ten od Armaty się 300. niemal koni Sianem swoim Zywił, y Żywnością też znacznie Wojsko się posilał. Konie swe wielką część liściem a Dębina Żywił. Zmer potym nastab po się Taborze, lupito się do Saydacznego co żywo na wtosi się wydierając, y Nas chcąc odbić, aż posłał Krol Im y D. Hetman W. do Kota się L. D. Znaniewskiego y D. Hetmana L. y mnie. Mnie przysłało Poselstwo do nich odprawować, datem Im sła stow Dobrych, które go-dne były służby się lekwej, ofiarowatem y dalaż od Kępskiej wdzięczności, y gorąco prositem, mianowicie od Krolewica Imi (ktorego Osoba na wielkiej u nich powadze) aby do końca w Łaczących swoich odważach trwali statecznie, nastatua talismy Im Skrypt dala. —

Asskuracya Kozakom.

My Jan Karol Godkiewicz Wda Wileński Hetman W. X. L. Com-missarz Generalny Ziemi Inflandzkiej Derbskiej Luboszoskiej Starosta, Jan Waler Wojewoda Chelmeński, Piecki Starosta, Piotr Opaliński Kasztelan Poznański, Stan. Lorański Starosta Włodzimierski, Stan. Kimira Kasztelan Podlaski, Filip Wotueli Kasztelan Rawski Starosta Radomski, Konstantyn Plichta Kasztelan Sochochowski, Starosta Golinowski, Stanisław Lubomirski Podczaszny Hetman Koronny Polny, Sandomirski, Spicki, Dia-tockiński Starosta, Mikołaj Siemawski Krzycki Koronny, Maciej Lesniowski Podkomorzy Betski, Jakub Sobieski Woje-wódca Lubelski, Michał Chrabia z Tarnowa, Jan Dziatynski Starosta

Starosta Polurzywnicki, Paweł Działyński Starosta Bratianski, Miłota Kofelowski Starosta Wisli Kommissarze od Kiepskiej do Rady wojennej naznaczeni. Mając w Zgląd Zdawna na D. Motycow Wojsła Krola Jmci Zaporowskiego, mężne odwagi, stateczne przy wysłu Krola Jmci Ich trwanie w głodzie niedzi, y stracie niemater Koni Wojskowych, pozwolili smy Zmieniem Kiepskiej w Nadgodzie Jm f. 50000. chce to miec po nich, aby na tej ekspedycji Zarowno jako y my trwali: po szczęśliwym Zaw da D. Boy urozeniu, jedni Za Zaporowce a drudzy do Domow Swych bez wszelkich Kup y uisflow Duchownych, Krola Jmci, y Szlachetlich Dobr rozjechali sie. A Kiepska na dalste Czasy wdziecznoscia Summe to w Zwyk mianowana na Dzień Bozego Narodzenia wedle Kalendarzu Starego do Kijowa będzie powinna odejsc, ktorą Starsi od Wojsła naznaczeni odbiorą. Dla lepszego upewnienia rglami sie Swemi podpisujemy y pieczęci Nasze przykladamy. Dat. w Obozie pod Chociniem d. 14. Ystni 1671. Tym sie Kozacy Apeluracji Punktem niekontentowali strony rozjechania sie Ich, y taki na tym Stanęto, aby tym Gosincem szli, skoroby dat D. Boy tej ekspedycji koniec, ktorym D. Hetman naznaczył. A że Limie do Zaporozza trudne przejscie, mieli sie temi Lezami kontentować aż do Zapłaty, ktorą Jm Jm D. Hetman polazał, skromnie sie bez Lupierstwa y wydzierstwa po Miasteczkach Jmci Zachowując. Za taki częstym Hospodara Multanskiego pisaniem codziennym prawi Wojsła Zniszczeniu, y umniejszeniu, niegodzito sie D. Hetmanowi Traktatami gardzić, wyprawili tedy D. Zielinskiego jako by gonca wyrozumiewając Zhtencya, Poganstwa tego y Zlicili mu do Wezyra pewne Punkta: -

Instrukcyja D. Salubowi Zielinskiemu do Wezyra z Obozu do Obozu. -

Pan Zielinski przyjechał tam Służby Zalici Wezyrowi od D. Hetmana y spytał sie o Zdrowiu Jego, wymowi Jmci, że mu na List nieodpisał dla Numacza ktorego nie miał, podziękuje Zmieniem Krola Jmci, że jako rostropny y Wierny Pana Swego Sługa, chce Przyjaźn Starożytną między Domem Ottomanskiem, a Kroliem Panem Naszym Zatrzymac, o czym y D. Stemberg wrocil sie od niego dostatecznie powiedziat D. Hetmanowi. -

Będzie Wezyra Zadał, aby według Zyczaję Wszystkich pod Stoncem Narodow, Za upewnieniem Hospodara Multanskiego wolnie tam przypuszczony, jako naysprzedley Zdrowo, y bezpiecznie do Wojsła był odprawiony, Polni Jedmy my Zadnego do rozzerwania Przymierza powedu do tych Czawów niedali, y oiszem Suratobliwie Zachowali sie z Prigialnia Starożytną dla ktorey y dla dotrzymania Wiary Dombui Ottomanskiemu Ziemie

Multanlię y Wotoslię, broniami swemi y krowią Naszą, do dzie-
 liny, przeciwko woli Panow Chrzescianskich, Przyjaciol, Szyjadow
 y powinnych Pana Naszego. Wic liedy wszystkie Chrzescianstwo
 przeciwko nim ligę uczynić chciato, y nań do tego wolowato, myśmy
 mu się tego Zbrañiali, choć Czas mieliśmy Dobry, to był Cesarz Perskię
 Wojnę Kabawionę, a to wszystkie szanując starszey Przyjaziñi. y te-
 raz skoro jeno Cesarz terażniejszy Sultan Osman nastal, według da-
 wnych Zuzeczajow postal Krol Jmci Posta Wielkiego Ożge Sta u-
 twierdzenia Palat dawnych, y wrocil się do Krola Jmci z Pokojem, z obu
 Stron Przymierze odnowione y przy siężone iest. -

Tęż starodawne Palita przez taki wiele Lat nierozzerwane, z wielko-
 spólnych Panstw Stawa Zachowane trzymać chce. Podeymuje się y
 Dniepr Sta Kozakow uwolnić, pewien będąc że Cesarz Inkwirye Ta-
 tarowie Zachamuje. A Hospodarowie Wotosy, niechaj Staracz Cesar-
 zom jako dawno daja, jednal niechby byli od Krolow Panow Na-
 szych podawani, a bę Cesarza Konfirmowani; Powie zaś potym
 Wezyrowi, że Jmci L. Hetman Dziwuje się, coby Cesarza do tej Woj-
 ny przywiolto, iż Postanca Krola Jmci L. Otwinowskiego litorę,
 jako od Przyjaciela do Cesarza w nie litoręch Punktach, Palit poprzy-
 siężonych umawiać się Przyjacielsko przyiechal, nieprzyieło, y
 owżem wżgardzono, y zaraz przy nim Wojnę do Nas obwozano.
 Jeżeliby na Kozali Wezyr tę winę wtożył, wszak już przez Posta
 Wielkiego stanęły były umowy strony Zachowania się, czemu gotow
 był Krol Jmci dość uczynić. Ale Sułder Basza w tym brodził,
 y przeszladzał przez Cztery Lata, Zmylając na Nas Tatary,
 litoręm się ustawicznie uganiając, czas usmy sto niemiel, abyśmy do-
 stateczną Ordynacyę, lito Kozakow uczynili.

Dziwuje się y temu L. Hetman że luboby co Kozacy zrobili, czemu się
 na nie nieskarżono, jako stary Zuzeczaj bywał, niepodnosząc taki
 przedło nierozmyslnie Wojny. -

To tedy P. Zielinski rżetelnie Wezyrowi przetożyszły y opowiedzia-
 uszy, że my przy dawnych Palitach stac chcemy, litorę że dobre by-
 ty. Sułter Sam to polazal, przez taki wiele Lat nierozzerwana z Do-
 mami ottomanwskimi Przyjaziñ. -

Zrozumieć też po nich, coby za Kondycyi na dawne Palita chcieli
 po Nas. Taką od Stowa do Stowa wżrąwszy Instrukcyę P. Zielin-
 ski pospotu z wewelem jechal do Obozu Tureckiego po Obiedzie.

15. Wrz. -

Rano zaraz poczęły się Pułki Tureckie polazować y zmylać
 ku Lassowi przed Samym potudniem upatrzyszły Sobie według
 swych Wrozek szęśliwą godzinę, zaczęli z Burzących Dział
 strzelać ku Bramie L. Hetmana Pol: z Chorgwi L. Wtady-
 stawa Stadnickiego, litorę w Dzienney Straży byta, kilka koni
 zabito, y Towarzystwa Bonickiego y Drugiego ogtusżono, Potym
 wielką Replucyę słysze Pułki z kilku Dział Tysięcy Woyska
 posunęły

posunęły się ku D. Wajerowym Szansom y w tym Jm Laszli do
 Moszynskiego Kwatery gdzie Jch z Jego Chorągwi Przewidyli Wę-
 grzyn umyślnie prowadził, że tam był najwłaściwy Szaniec, y nie taki
 gdzie obywatel od Chorągwi Kozackich, postrzegłszy tego D. Hetman już o
 D. Zielinskim y o Traktatach Zwątpiwszy za takiego Jch Replucyę
 trwoży, Zatrąbić kazał y w pieczę Bębny uderzyć, Powstał w Woysku
 kule wielki, porwato się co żywo ku Kwaterom Moszynskiego, y wrót
 obywatel Szaniec, Turcy przecie prawie po desperaciu z łobni pozna-
 dawczy y z Janeczarkę gęsto bardzo strzelbę, y sami z Szablami
 z trojnim wrzaskiem szturm uczynili na tamte Kwatery. D. He-
 tman w. u Bramy, D. Hetman D. stał, niedaleko niego Chorągiew
 Krolewica Jmę w sprawie na koniach stala dla ostatniego strzelk,
 Boże posilkę; D. Hetman D. pobieżał do Kwatery Moszynskiego,
 krzyknął na ochotnika, ścisnęło Towarzystwo z wataw w Las, nie-
 tyłko im do strzelby, ale y do ręcznej broni nieprzyzsto y wyparli,
 y wystrzelali Poganstwo przez z Lasow. Więzniu w lilliu z Lasow
 Hetmanowi przyswieżdziono, nożonocięte Tureckie Głowy, pierścienie
 Szpalcami ucietemi, Trzosi z Czerwonemi y z Talerami, Szable o-
 prawne, Zawoje y insze Spolia nożono, jeden drugiemu ukazując.
 Felicy D. Hetmana Polnego Rotmistrz, własny w tył Jm Laszli był,
 lilliu koni z dobył, aby był miał więcej Ludzi z sobą, Zagarnął
 by był wszystkie konie, co z nich zsiadali w Las. Zginął w ten
 czas Karahus Basza Budziński Przywódca Jch wielki, w Dziele
 Wojennym u Turkow Wielki wzięty, Ten był we wtorek prawie
 w wigilia Śmierci Swoy przyjechał, y Zayrzac Wetzrowi Laszli
 Cesarzkiej y tego honoru, udat go do Cesarza za ładajalnego.
 Wojennika, sam się chęć zaleck. A Wetzr już wiadomy pofut
 go przed sobą na zty raz, wprzód. Straciuszy taki dobra, głowę
 Turcy zaraz po południu odstąpili od Nas, ani się tym więcej
 łusili. Pata Jego Basza z Rydwanem biatymi konmi Ctere-
 ma Szukano, a nalazszy go, z uczciwością wzięto, y do Obozu
 Swoego Zawieziono; Do Kozalow przecie z Dział z tamte stro-
 nę Dniestru y z te, gęsto strzylano, y w oboz Nasz gęsto kule la-
 taty, Znaleziono jedną co wazyła lib: 55.

16. 7bris. - .

Turcy spokojni byli w dole z Działami y z wielkimi hufcami przez
 cały dzień Zataili się byli ku Bramie D. Hetmana D. ale skoro nad-
 szedł wieczor, cicho, nic się nie łusiwszy zeszli do Obozu. Nagotowa-
 li się byli do Kamienca na Zywnosie, wozy z woyska, ale że Zata-
 ołazy, co żywo uciekać poczęto, y przeto y tych co mieli iechać za-
 urwali naład. -

17. 7bris. - .

Z tego Dnia Turcy się skromnie Łachowali; Namioty na Dolinie od
 Kozalow Zayzili; bo tam stanął był Karahus Basza z Ludźmi
 Swoimi. Tatarowie też z tamte Stronę Dniestru Taborek co się
 był do Kamienca Zebrał, rozbił, Ludzi y koni i zrych nabrali.
 Drugich nasłinali, z plonem nad sam most Zembliński uż niemiełhanie.

18. Wr̄sis. --.

Caly Dzień od Turkow poloy, w wieczor sam uczynił generalne Koto
P. Hetman, wezwwał y Saydaznego z Putkownikami Jego, między
inżemi Punktami proponował o Uchodzeniu Jm. P. Hetman, lito-
rdyby y iako, a mianowicie Respekt mając Naywiększy na Osobę
Krolowicza Jm. Strefili wszyscy na tę Propozycyę, od pieruszego
aż do ostatniego, niebył ten litoryby na to przypadek, w Surezy by-
ta pamięci Złuba talrocznia, haż demuznasych, Delularowali się,
tedy że raczej tu jeden przy drugim poleż, a niż uciehać, tyllu
się o Nadgrode, za konie upominali, a P. Hetmana prosili o ży-
wność dla woyska, aby Staranie uczynił. Podziękował Jm. za
Zgodną praudziwych Synow Koronnych Delularacyę, przyobiecł
z Pany Commisarzami Cwiere Darowną y Złoty Jm. na to
osobne koto, aby się Sprawiedliwie negowali, litorzyby do Daro-
wney Cwiereci należeli, y tamże Zaraz przyięgli Sobie, jeden dru-
giego nieodstępować, a watow Spolnie pilnować. --.

Noc z Soboty na Niedzielę. --.

Kozakow Zaporoskich 8000. upatrzywszy Ciemną bardzo Noc, cicho z ko-
sami z Kochatynami wpaśli do Obozu Tureckiego niznego, co był nad
Samym Dniestrem, Zdybali spiących wszystkich, kahloli ich w Namiośch
Pozostate po Karakasz Bary Namiośy rozszarpali, w Jegoż wtasnym Na-
miośie registry y Komputy woyskowe wzięli, Lancuch którego wiec Zna-
czni Bapowie dla Znaluu Zalywaja (y on też gdy był żywy Zalywał)
porwali, także Putlu Jego Chorągiew wielką czerwoną z Złotą Kopia
pięknie Zrobioną odiełi. Koni 260. Wielbłądow 80. przygnali do Tabo-
ru swego, y tak z tą Korzyścią bez Szody wielką proślowcia y aicho-
ścią wrocili się do Swojch. --.

19. Wr̄sis. --.

Już był począł Tabor nasz po Pietnastu Pacholichow, a po dwu Towarzy-
stow z Koty przeprowiac się przez Most do Kamienca po żywność. Na-
znaczony Starszy P. Lewihofski do prowadzenia Taboru umięjętuy,
ale że wielka konfuzya y omieszkanie dla uciekania Naszych na Za-
tosi Zatrzymato się, y nic z tej Drogi. --.

20. Wr̄sis. --.

Turcy nie nienacierając na Oboz nasz, tyllu się zdaleka przejeżdżali,
strzelli z Dział z Czterdzięci razy, ale tyllu jednego Hayduka
Zabito. Posłał P. Hetman List do Kaduta Hospodara upominając się
P. Zielinskiego, Feliety List ten na harcach porzuć, Turczynowi Je-
dnemu, litory go Zdiawszy oddał Weżyrowi, a Weżyr Kadulowi Tataro-
wie też z tamtą Stronę Dniestru oboko Taboru Naszego, co się był do
Kamienca puciał, biegali z wręyliem aż nad Dniestr, ale nic spr-
wic niemożli. --.

Rano Krolewicz JmC LL. Senatorow i Commisarzami wezwab, a iż co raz to bardziej zmagata się Choroba L. Hetmana W. litora Animi & Corporis vires bardzo mu już wadliwa, bez niego się to Consilium odprawowato, litym konkludowano do Krola Jmci, o wszystkim przedko dać znać Amunicyi Obozu słowic że nam Ludzi co godzina ubywato, To co się tam postanowito miał być referować JmP. Hetmanowi W. L. Docharzowski że Mna, alesmy go już bardzo chorego y tym turbować niechcieli. Ku wieczorowi Luriedu nam dobry hanek, byli w Nim JmP. Betli, litorego Straż, byta, JmP. Krayczy K: JmP. Kozrzaszki Krayczy Krolowcy Jmci, L. Kopicinski Szymon, litory więc Lawrze Stawnie y Szczęśliwie harc Lwodzil, byto y Towarzystwa Kommunie dobrego niemato, Zdarzato się nitom Dobrze, ale y L. Janowi Sdeszynskiemu, Telgoz Dnia Feliety jechal na odwiedzi nad Dnit, Koni 50. Mutow lilhanajie z lilka Pawotow Ldobył. - -

22. Wrz. - .

Par Zielinski z Baptista przyjechał z tymże Hussein Basza co był Wezyrem, już mu y glour było miano wziąć a to dla tego że się Cesarzowi do Wojny Ldadł nieumiejętnym y nieszczęśliwym, Za wielkimi je-dnaki Instancjami Pokojowych Lawniczow Cesarlich, żywot mu darowany, y w tore miejsce między Wezyrami na Dywanie pozwolone. Na tego miejsce nastąpił Wezyrem wielkim Dilauer Basza z Mezopotamii Cielek Sędziury w Szarby nad Inrze bogaty, Experyencyi wielkiej rozładku prostego do chystrosi figlarstwa Luryczajnego, temu Poganstwu Daleki. Ten już tu zastal Cesarza nad Chociniem y wielkimi Pięniądzi Kockankow Cesarlich y samego Cesarza przeladował, że mu Wezyrstwo Lazaż konferował. Ten to Dilauer Basza zmocnił się z Hodzją to jest z Balcalarzem od Dziecinstwa Cesarliwego, a byłwał też a Consilijis talize Lyrsmada inższych Starzych, dopiat Wezyrstwa. - - Noc z Turki ze Wtorlu. - -

Kozakow cos nad Trzy Tysiące z tamtej stronie Dniestru uderzyli na Turckie. Namiaty, politolu cos Turkow y z Ldobyczą, kata upyli. W ten czas też był na tamtej stronie Hussein Basza przestly Wezyr o wter go niepoimano, aże y Szubę zlotogłowowa Sobolami podszyta, porzucit ucielając, y cokolwiek Pięniędzy miał, Rynsztunkow, to się Kozakom dostato, Sam przez całą noc w Dąbrowie pod Drzewem w dołku utajony się, do dnia na poty umarty od Strachu leżał. - -

23. Wrz. - .

L. Hetmana W. od Doltorow odstapionego y tamtego Swiata bliższego aby Las Smiere jego potym przędzej Latać się mogła w Kanjkie na Lamek powieżkono Chocinski, In Consilio konkludowano pisać do tych Trzech LL. Turckich, o litych do Traktatow przychyleniu L. Zielinski powieźdial prosiąc jch o Pedeni na Pesty nasze. Telgoz Dnia ruszył się Jaborck do Kamienca po Lyrwność, nad litym był Starzy L. Mikolaj Kosakowski. Dano mu Kozali Powiatowe Kijowski

2. Woronicza, y z Kozalow Wojewodztwa Wolynskiego przebrano, także Sto Piechoty Krolewicza Jmci y Korsunscy 2. Wojewody, Ruskiego poszli z niem. Zaporowscy, tez Zamlenzki Tabor na gurz, lu nam z Szancami 2. Dynofa Szance 2. Wajera Smiesiono, y municyje slirocne obozu w szystkiego.

24. Noc z Qwartlu na Piątek. —

Kozalow Zaporozkich 2000. z Piechota 2. Bobowskiego y sika Paladzi lotny uderzyli na namioty Tureckie u mostu Jch na tamtej Stronie, lotne rozszarpali y Turkow co powieklili byli na samym Moscie, chcieli go psowac, ale sie Turcy postrzegli y w obozie wielkim y w tamtym Taborlu, gdyby byli sie Kozacy Lupem nie bawili nad Zakaz Hetmana Swego, mogli by byli wiele sprawic, y most Jm zepsowac, y szkodę w Ludziach wielką uczynic, atoli nastrazywszy Jch dobrze, gdy za trwozy Turcy, poczeli lu mostu sypac, oni tez na Strone Nasze przeko pusyli, sika sie Turkow w ten Czas od Strachu Wody Dniestrowey Napito. Tegoż dnia w Piątek o wtorey z potudnia 2. Wojewoda Wileński ciężką chorobą Zwartlony, długim konaniem dni swoich dolekonczywszy, Duszę na tę drogę porządnie opatrzywszy, jako Chrześcianin y Hetman Rzeczytwa Dobry Zasnął w Bogu. Sprawiedliwie się w nim wypełniło, co powiedziano Imperatorem Stando mori oportet. Bo jako niemal przez wszystkie wielk swoy na koniu siedział, tak y na śmierć chorując w najwielkzych bolach uczasu y odpoczynku mało co Zatywał, przez tę całą ekspedycyę. Dusza pewnie dla wielkich Cnot dobrze się obrociła. Stawa tez niesmiertelna jego y pielkieta, Zazdrostwa nienaruszona, żyć na wieli nieprzeżestanie potumne. —

25. Trz. —

Rano z Czaty z Dobyczą Bawotow y Koni, przyzšli do obozu, podkali się byli z Watachą Tatarską, która nasze na trawie zacholili pogromiwszy do Kosza się wracata, odbito sika Ludzi y Koni. Wputo wieczery z wszystkich stron poczeli do obozu Naszego szturmować, a najbardziej do Kozalow y Lysowczykow, y 2. Wajkoruych Szancow co je porzuć, lub tez z wielkicy części Zasypane były, poczeli gysto z Janeczarek Strzelac, luile aż po obozie lataty. Na koniach z obu stron Dniestru tak Turcy, jako y Tatarowie wielki szurzyk uczynili, Lysowczykom już duszno było, aż z Piechota swoja 2. Hetman 2. poslal Jm na pomoc Bobowskiego. Niewieszali się zas za Łasza Bożę tego dnia Turcy, bo y ochotnie posunawszy się z wotow, przez Jch wypart, y Piechota o podal wystrzelata struże Jch. Poczeli się byli przecie y nasi Pisi nielotory mieszac y ucielać, aż potym ieden drugiego Animując z wielką Arzela różną bronią wystrzelali nieprzyaciela. Zrazu z naszych Dział nastymże szkodliłi Puszkarze, lecz zas poprawiwszy się szkodę czynili w nieprzyaciela, u Krolewicza Jmci tez Consilium było z Pany Senatorami y Commysarzami z strony Kola Generalnego. Tajac zrazu Hetmana W. y dla nieprzyaciela y Naszych, ale na zajetrz oglosito to y w obozie Tureckim, a nasze woysko tegoż wieczora niemal wszystkie wiedzialo. Poczly się były Litewskie Pulki za jaluemis Reppelitami do samego tyłko

Krolewicza

Krolewicza Jmci Regimentu odzywac, ale Krolewicz Jmci dosyc rozważnie odprawił Jch, że y sam tu pod Postulęstwo przyjechał, a jeśli Hetman W. Litt taki wielkim Wojskiem wzdził, czemu by Polak kilku Tysięcy Ludzi Litewskich po śmierci Jego wtać nie miał, ponieważ jest Alchuntę Sępmowey, udnym też wodzem na tę Woynę, naznaczonym. Ukontentowali się tym Starci w Wojsku Litt, y Zniemi wszystkie Towarzystwo Jch; konkludowano jednako, żeby Jm P. Hetman P. Stolił Koto generalne, y tam utwierdził Powagę Urzędu swego y zawarł Seditio-
sas Voces, jeśli by się jakie Enaydowaty. W tymże Zaraz miały być Namowy z strony pilności Kwater Towarzystwa y Straży y stro-
ny Assekuracji na darowną Carierę. Postrzeżono tego dnia Kopaczow-
skiego Kotmistrza Kozackiego, y Kapitana Lermonta a Tureckich
Chorągwi Duri Dostano. Tegoż się dnia Most Zerwał, lityy przer-
wały Publici Kozaków Zaporowskich prowadzących żywność obci
z góry od Dniestru do Taboru swego. -

26. Jbris. -

Tury z tamtej strony Azeli piętnaście Działek zaprowadziwszy
strzelali do Kozaków y Lipowczyków, także y z tej strony Dniestru
do Bramy P. Hetmana P. gęsta Strzelba z Dział puszczała; ale wpa-
dła bez skutku Naszych. Wychodziło Towarzystwo z Okopów w śaw
strzelac się z niemi, y na zad cofnęli się. Starc przeciw Naszemu wie-
czorowi zwiędli z niemi. Baptysta też tegoż dnia jechał z Listy do
Wetzyra Nowego do Chodzie do Kizlar Stgi do Dettardara y do Hospodara
Multanliu do P. Hetmana, deklarując się, że nie jesteśmy od tego trakto-
wać z niemi, tylko chemy warunku na Posta aby Emperu Cesarliwego,
abo Zaliczku Osob pewnych. -

27. Jbris. -

Cicho cały dzień od Turków było, Baptysta na zad przyjechał z Listem od
Wetzyra do P. Hetmana, na Zaliczku, ponieważ sam Cesarz był Osoba
swoja, niechcieli pozwolić, ale Turczyli z dawna Postom W. gęst po-
stał Wetyr w Liście swoim y ustnie przez Baptystę wiarę swoją
Nachomitanską upewniał o bezpieczeństwie Postowi który do Jch
Obozu od Nas przyjechał. -

28. Jbris. -

Statnie wprawdzie szturm były, ale nad wszystkie Największe y Nam
najniebezpieczniejsze, w dzień Wacława S. Patrona Naszego, dzień pra-
wie święty Dycyżnie Naszego, na którym sława y Chwała y prawie jako
na Stabiuwienli Nitce Lawieżona Korona Nasza była, bo straż, Boże ni-
wytrzymać było Impetu Roganliwego, rozromienie y lęklika Wojska
Naszego, co by inżego przyrębła była, jedno wieczne Sromotę y chwałę
Narodu Naszego, Strach niepowetowany w Nitce Dycyżnie et abomi-
natione Desolationis. Atoli Dextra Exceli bez wątpienia za przy-
czyną S. Krola Liomka Naszego obrociła Nam w pacieche ten Wtorch.
Zatoczyli Turcy więcej niż Co. Dział z obu stron Azeli, y strzelali gęsto

y potężnie, mianowicie z tamtej Strony z burzących Dział, Kule aż w Oboz
 nasz wpadały, y prawie podle Samych Krolewicza Jmci' namiestow,
 Zabity w Szpicy Swojej leżący Sztet jeden chor. z Gwardyi Krolewica
 Jmci, moza y potęga Swoja wystąpił sie już przylerzysł, ale mia-
 nowicie kulbarazy przypuszczali do Lipsowczykow Szturmu, z siadał
 Komunik z Koni y z Janczarami pospotu do Szturmu chodzili.
 Jancz. Zażywali przed sobą, których przedtym u nich niewiedzieliśmy
 dla Strzelby. Tatarowie z tamtej Strony wielki czynili Obstrzał y nad
 samy sie Wode posunęli byli, jakoby do Lipsowczykow przęptynas mie-
 li. Na pomocy były Turkom doty, Trzawa, rowy, y nie do końca Szpo-
 wane Szance na Obozisku Lipsowcow. z tamtąd najlepszy do Lip-
 sowczykow przęptę mieli, Lipsowczykowie nie jak potrzeba chopali
 sie byli, Rużnice też, brotkie mieli, y taki w taki wielkim gwałcie
 poczęli o sobie powatpiewać, Stali do P. Hetmana ustawicznie po-
 ratunek. Postal Jm Piechota, Almadego, Bobowskięgo, sam sie też
 na wszystkie oględal Strony, biżeli jako na gwałt, y samego Krole-
 wica Jmci Piechota Dworska od bolu jego choć chorego; P. Mikolaj
 Kochanowski Surch nawed Potow kullianafie, ktorzy we dnie y w Noey
 Opoby, Zrownia jego strzegli, postal na odpor nieprzyaciela, sam tyllko
 Krolewicz Jmci w biedney Piechocie z kuller. Opob zostawal, ostatnie-
 go albo na tę albo na drugą Strone z Nieba wyględując Dekretu. Po-
 wstal wielki Krzyk po wszystkich Obozie, biżal lito mogł już na
 Swoy własny ratunek do Watow. Chorzy, ranni, y postrzelani w Na-
 miestach, w Budach y w Jamach, cęchali Smierci tuż, za paey będą-
 cy. Drużdy na to samo umierali, Zeby Jm na Szlaku bezbronnym wy-
 trzac tyllko y nadstuchiwać przęchodzio. z sie z mitym Towarzy-
 stwem Szlato, z raz to sie poberępiad Jmpet nieprzyacielski, gwałt
 na gwałt, sita na sile. Kiedy uż Lipsowczykom duszno bylo, Postal
 P. Hetman do rożnych Kwater prosząc Towarzystwa aby choć po
 Dwieścian z pod Choragwi na Ratunek Lipsowczykom postali. Pobieglo
 najmniej Tysiac Towarzystwa ochotnego przęz wszystkie Oboz po
 dotach po Krzalach udyszawszy sie przybiegli na sam Ogien Strzelby
 Turckiey, Zastali tam już sita Wolentaryuszow ochotnika mianowicie
 P. Fertęgo Kieczyckiego Starostę Urzędowskiego, ltony z Bracia swo-
 ja y z Czelađzią nigdy nieomieszkiwal narazac sie na Mieysca nay-
 niebezpieczniejsze. Posileni od take wielkiego grona Lipsowczyky, dopie-
 roz sie y sami w Sercach Swojch strzylili, wysunęto sie ono
 z niemi pospotu Towarzystwo przed Szance, na wszystkie Strzelby,
 przęstę Jm ledwo nie w boli wtylac rużnice nieprzyacielowi y
 bronia ręzną sie rozprawowac. Wyparli przęz Hufce Poganstwa y
 Pierściami Swoimi oddalili wszystkie prawie od Obozu nieprzyacielstwo
 y niebezpiezenstwo, ale przęcie y to iestęze niekoniec, jako rużono by-
 to Szance P. Wajera y Almadego P. Szemberg na tamtej Stronie
 Almadego uczynil sobie maty Pstolayzik, z ltonęgo miał strycho-
 wac w pole Daleko (: tak powiada:) weszto z nim przędziesiat Wę-
 gierskię

gierskiej Piechoty, Chorągiew Draganow Ryhterowych, Chorągiew Francu-
 Low P. Wojewody Kijowskiego Klawarska, było y Czładzi Naszey luzney
 niemato, y P. Starosta Urzędowski przybiegł był z Swemi na Sam prass.
 Zataił się był Szemberg z Ludźmi y z Strzelbą w onym Bstokajzku,
 Turcy jedni na koniach, drudzy się spieszywszy postkoczyli lu obo-
 pom naszym, przypuszcł żeh aż do samego Bstokajzku, ale gdy
 mijali, uderzył dopiero z Dział, y rzęźney Strzelby, z wielkim ostry-
 kiem spadli gęsto Turcy z koni, y pierzege padło wiele trupa, lu
 Orłowiec Ław murowany y tam Poganstwo najezdzato, wypadło do
 nich Towarzystwo z olrzykiem wielkim, z okopu aż w Ław strzelali
 się y Sielki wręcz z niemi y tam nie jedna poległa nieprzyjacielska
 głowa, ale y okoto Lipsowczyhow dobrze lwia swoja dolinę nad Dniepr
 pokropili. Już w Sam wieczor harc potężny z obu stron powstał, bi-
 zato od Nas co żywo y z Czładzi pod żeh stufce podbiegając, y tak
 żeh z pola zpedziwszy, odrzedł nieprzyjaciel skowycząc, chwata Bogu
 nie bez wielkiej na swą bitwę sromoty, bo że wstyżstlich stron szke-
 ssa sprobawawszy, nigdzie mu się niewiodło. Krywawa ta y ognista
 trwata zabawa w ustawicznych szturmach y strzelbach od osmy
 na puł żygarzu, aż do samego wieczora. Tegomysy się od samych
 Turkow w obozie żeh dowiedzieli, że nad inste wszystkie dni, nay-
 znaczniejszą w ten wtorek w Ludźiach co konnieyszych lęskę od-
 nieśli. Po wybraniy zaczęto się Secretum Consilium u Krolewica żmi
 aby nieomieszkanie Posta wyprawic do obozu Tureckiego dla Tra-
 ktatow, bo Prochu tyłko Bezrubka zostawata. Strzeż Boże drugie-
 go takiegoż impetu, jużby po Nas było. Ta była stuga umowa, je-
 żeli postać? Dozżeli byli P. Senatorowie żeh mciom P. Commisja-
 rzom tak uymować Authorem, że nieprzyjęgłszy na Kommissyja
 Pokoy, Laurerac mieli. Kommissarzy ruszyc się z tego niedali, y owsem
 Consilium przy Senatorach, a Potestatem przy Kommissarzach być
 mianowali. Ale że czas nie był do dyskursow, przedsie się z sobą tym
 zgodzili: mianowawszy na Poselstwo jednego Senatora P. Betskie-
 go, a z Commisarzow Mnie drugiego. P. Hetman Listy pisał do
 Cesarza, do Wazyra do Chodzi. Instrulucya także mianowana y dana
 była do Kaki Kieźda Kuldowskiego Proboszczu Gnieźniyskiego, aby ją
 za odjechaniem naszym żeh mciom P. Senatorom y Kommissarzem
 dał do podpisu. Po tym ta Instrulucya, za mojm Przyjazdem z obo-
 zu Tureckiego poprawiona była.

Instrulucya Panom Postom do Cesarza Tureckiego.

Kozacy ^{aby} z Dniepru nie schodzili, wojować Panstwa Cesarza Tureckiego
 ktorych powinna będzie Kieplta harac za żądaniem sprawiedli-
 wosci Cesarza Tureckiego, pod nagrodą szkod litoreby uczynili, w czym
 będzie miał wżyląd na stare Palta, y na te co są, z Panem Ozyga
 uczynione.

Kiebdzie Car Turecki osadzał, ani budował Zamkow na Ukrainie, aż

rozgraniczenie z obudwoch stron Doydzie, ani miy też nad te, co teraz są, aż
rozgraniczenie z obudwoch stron Doydzie.

Posta Wielkiego jako będzie mogła być nayprędzej y naywcz. niey wy-
prawi K. K. M. Człowieka Znacznego, który od K. M. Zwyczałem dru-
gich L. P. Chrzescianskich upominli te oddać na ten tyłek raz ma. Soro-
low Soboli So. A jeśli nie będzie mogło być inaczej, tedy sto Marmur-
low, 20. Zegarow, dwa godnych Polkoju Cesarzkiego, Zwierciadło y
Szlachute pro Dignitate Dwoch Monarchow, z tym Wielkim Posłem
ma jechać, Internuncyusz który tam zostanie y będzie rezydował
u Porty, y odmieniać się będzie Zwyczałem inszych Postow Chrze-
scianskich. Sama to jednaki Civilitas polazuje, że y Ci Postowie Zwyc-
czajem inszych Postow Chrzescianskich dawali według przemożenia
Swego, y witali Cesarza upominkami, co się na Jch dyskretya Zosta-
wuje. O tych jednaki upominakach co Posel ma dać Wielki od K. M. i
y co będą dawać Internuncyji privatim od siebie, to niema być w
Palta litadzione, żeby się nie zdał oblię jako, albo species Characzu na
Kęplte, ale jako kolwiek się w tej mierze czyni, tedy to Civilitatis
Causa y przyjaźni się czyni. -

Jutro ma jechać L. Stanisław Sulikowski, który z Cesarzem Jmci
do Porty jako goniec przed Posłem W. idzie, y ma być według
Zwyczałow dawnych na wszelkim postanowieniu y w czasie.
Czau też od Cesarza Turckiego ma z nami przyjechać do Obozu,
a z tamtąd do Krola Jmci, gdzie na ten czas będzie, ma jechać po
Wielkiego Naszego Posta, y dla bezpieczeństwa y wczasu, Jego, według
Zwyczałow dawnych prowadzić go do Porty.

Dla konfirmowania Palta z strony Cesarza Turckiego ma też Posel
od Porty przyjechać, nie Czau, ale Znaczny jako Człowiek, jako się
to między Cesarzami Chrzescianskim y Turckim zachowywalo.

Panstwa J. C. Kr. M. i, aby na potym od inwazyi Wotolskiej, Tatarskiej
tak Białogrodzkiej jako Dobruckiej, Budzniczkiej, Oczałowskiej, Krym-
skiej były wolne. Przewoż aby u Oczałowa Tatarom był zabronio-
ny. Zolt wedle Zwyczałow dawnych y postanowienia in futurum
ma być nie Stanowi Krymskiemu dawany, iż Jura gentium vio-
lavit, y wiary niedotrzymywa, tedy Jemu Samemu Nic, ale w Soro-
ce, albo w Jasiach przed Hospodarem jako in terminum Princi-
pem oddać mają. Trzeba się będzie o to Jch M. iom starać, aby jako
naywarowniej, jeżeli to będzie mogło być, y z samym Stanem
Punkta stanęły. Jesliby Tatarowie Inlursyc czynili do Panstw
Kro: Jmci, będą się o to L. P. Postowie starać, aby par pari referre,
mszcząc się w Jch Ziemi Krzywd Naszych, mogliśmy, w czym ma-
ją być excypowane miasta Cesarza Turckiego, jeżeli by y to
otrzymać się nie mogło, tedy Cesarz Turcki pod Nadgroda Szkod.
jako my o Kozali, Sprawiedliwosci z Tatar czynić. Co jesliby
nie stanęło, więc jako Deklaracya Wezyrowa jest, aby był Stan z
Panstwa Turckiego o Naymniejszego y Nayniższego Murzaka
w Panstwa Krola Jmci wtargnienia. Jeśli jednaki tego się dopić
nie będzie

niebądźcie mogło, tedy contentować się ultimane Zrzuceniem z Państwa Hanowym. Mogoli jedynak ten Punkt zatrzymać do Deklaracyi Króla Jmci y confirmacyi, która przez Posta Wielkiego ma być, tedy to Lauricie. Tego też przestrzegam aby Łowczy łtory, dla Ryb y Zwierza w Dzielu Pola chodzą, gdyby się z sobą Zwadzić. odchodząc, aby to Palatom nie szkodziło. -

Hospodarowie Wotosci aby więcej nie wicherzeli Polojem międzytali Wielkimi Duriema Państwa, jako to przedtym czynili nie łtory a Zwtaszcza Tomsza, ale żeby byli Ludzie rozstropni, spoloynni y wedlug dawnych Zuzeczajow y Palat z Rzęptla zachowujący.

A ponieważ Armate niemal wszystkie był wzięt, nieboszczeli Łoluiw sli y tam Zginęta, jalegmy tu zastali powinna będzie Rzęptla po Zawarciu Przymierza Hospodarowi oddać. Z Strony Kupcow securitatem goncow, Myt, Cel, Karawanow, y innych Prywatex quib, publica constat, będą się trzymać Palat z P. OZga uczynionych, Szpiegow Zobu Stron wydawanie y nieprzechowywanie.

Z Strony swej domagać się aby pierwszy Cesarz się ruszył, bo my żadna miarą wszyscy przeprowić się za dwie niedzieli niemożemy, gdyż y most się zerwał, y sity wozow y Impedymetow mamy, spodziewając się tu zimować, koniesmy daleko podsypali łtorach czekać musimy. Co jedno będzie się mogło przeprowić woyska, będzie się przeprowało. Obiecujemy bona fide że oprocz trawy, żadney szkody, y szat czynić niebędziemy w Ziemi Wotosluiy, oraz się woysko przeprowi. Po Siano też nie z Choraguriami mamy posyłać, Jesliby iednak, jako Zobu Stron woyska wielkie, co byda Zginęto, wadzić to niema przymierza. Jm P. Hetman bona fide obiecuje że Ludzie Cara Turckiego, ani Ich hostiliter zaczepiac niekaże. A iż u Turkow auri sacra fames wszystko może, y obietnice Privatar largitionu przez pewne osoby, sity Cesarza do tego Polojni naklonity, to się Jm honoraria obiecac maja.

Upominli od Wewelego proponowane.

Kizlar adze Talerow Lewkowych - . 20000.

Jego Kuchay y Dworowi Talerow Lewkowych 5000.

Hodzi Talerow Lewkowych - 15000.

Kuchay y Dworowi Jego Talerow talichze. 3000.

Deustendarowi Talerow talichze - 10000.

Machmet adze Kapudzi Baskemu - 4000.

Wetyprom po dwa Sordkow Soboli.

P. Wewelemu za prace Zlotych Pol: 4000. a przyczyni się Jm P. Hetman do Krolewica Jmci, a ten do Ichmciow P. P. Commisarow, Commisarze Las do Króla Jmci y do Rzęptley, aby był Indygeną Polskim, y myt aby nie pdać. -

Nysmy Upominli tali utargowali.

Cesarzowi Samemu Soboli Sorlow So. Marmurkow 20. Szkatule robotę kosztowną godną Stotu Cesarzkiego, y Zegarkow Dwa do Pokojow godnych. --

Tasmy przed Hospodarem mianowali. --

Kislar Adze Talerow Lewkowych	20000.
Wezyrom talize	20000.
Hodzi talize	1000.
Dewterdarowi	1000.
Weweleni Zlotych Polskich	5000.
Na Dwor wszystkich Talerow Lewkowych.	2000.

29. Ybris. --

Ze dwu godzinie z potudnia, postawszy przed tym Kuchnia y Namio-
ty swoje, wyjechaliśmy z P. Betslim z Obozu Naszego do Turc-
kiego, mieliśmy wszystkich Ludzi y z Czeladnia y z Przymioty
po Trzydziestu, Wyprowadzilo Nas Towarzystwo kilka Sett na
Koniach dobrych, pieknie ubranych y sami chędogo odziani aż
pod Straż Turcką. Przyjęli Nas od Kadula przed Obozem kilka
jego Dworzan, z ktorymi bylo kilka Czauow, ktorzy Nas oches-
tnie przywitali, aż do Stanowiska prowadzili. Jechaliśmy przed
wolny Oboz nad Mostem Turc: potym przez koniec gornego Obozu
aż do Taboru Hospodarowego, gdzieśmy zsiędli do Stanowiska
Naszego; wszędzie się koto Nas Bypato Ludzi jak mrowisko.

Bestyi, Mutow, Wielbłądow, Barwotow, Koni Szeregami nieprze-
branemi do wody y od wody miało Nas. Peł tyłko y Kurza-
wa jak od Wojska ruszaly się. Widzieć bylo Zdaleka Namio-
ty ozdobne y gęste, a Zwłaszcza Barzow, Agow, Betow z gatkami
poztocistemi po dwu po trzy przed Namio-
ty byly. Chora giewli,
Znaki rozne. W podgodziny po przyjechaniu postab Hospodar
Dworzania Swego z Dworzany nawiedzac Nas, y witac dał Nam
swojej do Postugi y do Straży Darabanow, y dosyć ich mając,
kudżko Nas traktował. --

30. Ybris. --

Postaliśmy rano z P. Piotra Trzylatkowskiego Marszałka Legatio-
nis z P. Starostą Urzędowskiem do Hospodara w Nawiedziny, od-
dając mu wczorajszą Ceremonia, y pytając go, gdziebyśmy się
mieli z Nim o rzeczach dalszych Znosić. Była między Nami
Namowa, jeżeli On Nas nawiedzi, jeżeli do Niego my poydzem
wprzód, nie zdato się pod tali Czas na Ceremoniach siedzieć,
ale iesli Sam o to Zędal, tedy posi do Namiotow Jego. Jakoż Za

Daner

P. Trzylatkowolnim postab Dworzany Swe, proszac do siebie, y pare
 Koni dla nas ubranych. Zbraniabimysy si na Cudzych siedziac, ma-
 jac swoje, ale zebysmy nie zedali sie gardzić jego ludzkosciu, wie-
 dlismy na nie; Zastabimysy Hospodara na Dywanie z Pany
 Swemi Kadnemi, wyszedł do nas az do wrot namiotu Swego; po-
 tym kazal wszystkim ustapic, tyllu Bangrajewski siedzial z nim,
 oddabimysy Listy oprocz Ceremonij, y ofertow, do dalszych nam nie-
 przychodzilo rozmaw. Odchodzac, prosilimysy go, aby nam u Wezyra
 Audyencya ziednal. Przystal tez w te Czasy Wezyr Czorbadiu
 z bilhadziem Janzarow na wybor przebranych do nas dla
 bezpieczenstwa y Postugi naszej. Juz sie Zmierzcho wiedy Ba-
 ptysta od Hospodara do nas przyzedł, zebysmy iechali na au-
 dyencya do Wezyra, a mysmysy sie juz byli rozgoscili jak do tozka.
 Niezadalo sie nam ex Dignitate tali nieopowiednie porywac sie,
 ad Nutum im nazbyt czyniac, odprawilimysy Baptyste, ze ponie-
 waz nam przed tym niezadalo znac wczas, nie zyczymysy sobie
 niepotrzebnege niewczasu. -

October.

1. 8bris. -

Tury do naszych z Dziat strzylali z tamtey Strony Dniestru, wyszly
 byly Jch woyska w pole, z obu stron byl potezny harc, potym
 Chorogwi naszym bilha mieli z niemi utarczli, wrocili sie wzad
 do Swego Obozu, z naszej Strony zabity na harcu Choynacki,
 co byl Pomerzniliem u P. Wojewody Belskiego. Godzina w noc
 jechalimysy do wezyra na audyencya, gdyz Oni wszystkim Con-
 silia swe w nocj doprawowali. Zastabimysy przed Płoty jego
 Ludzi sita. Szopy jakie Palace jakie kopztowne bardzo z przegro-
 dami nalozylabst Pokojow. Sam siedzial za trzecia przegroda
 z Wezyrem Wtorem Usein Basza, co byl przed nim W. Wezyrem
 y z Baszy Basza Dewterdamem ochotnie y bardzo nas mile
 przywital. Oddabimysy List, Powiedzial P. Belski chęć wyspytki
 Naszey Kziptey, do Zatrzymania Starozytney Przyjazni z Do-
 mem Ottomanskim, on tez ofiarowal swoy Aschet y prace, zie-
 dnoczonego tali Swiętobliwego Przymierza, potym dla snadniej-
 szego traktowania o rzeczach, przeprowadzilimysy sie z Taboru
 Hospodarskiego do Wielkiego Obozu Jch, y blisku namiotow jego
 stanowilimysy sie, Szerebetem nas pocztowawozzy, puscił y abysmy
 nawiedzali kazal. Mielimysy tez List do Chodzie, od Jm P. Hetma-
 na; Siedzial sedziwy Czek, w listarce bardzo robota piekna, na
 tuzku, paciorki w ręklu trzymajac, wargami y oczyma malo co
 ruszal, jako Simulacrum jakie. Palowal mu Hospodar Szate
 Zwyczajem Turckim. Mysmy Poganirowi Submijuyi tej uczy-
 nie niechcieli, y ten Starzec wdzięcznie nas przyjal, y nawyphsta-
 wach dosyc o Szanowanie Przyjazni między tali wielkimi Pań-

=stwy, Mowę P. Belskiego z utęsknieniem jednaki, jako to Starzy
umieją, przyjmował y słuchał; odpowiedział, przywodząc pra-
wę do każdej sprawy Superstycje Zakonu Swego, u Wezyra y
Hodzie Sam nam Hospodar tłumaczył, P. Belski mówił do
niejakiego Szymona, on dopiero po Multansku do Hospodara
a Hospodar po Turecku do nich, z wielką naszą fastydya,
bo y przedtuzić się musiato, y trudno wyrozumieć się, mogło,
przez tak wiele ust. —

2. Stris. —

Na ządanie Wezyrowe przeprowadziliśmy się z przerzutego sta-
nowiska, gdzie przyjechał po nas Czauł Bafzy ubrany stro-
no, y rozbiło namie ty nasze między Wezyrem y Dewterdarem
w noc, przyszedł do nas Hospodar do wezyra. —

1. Punkt był Zamiow Ułaminych y Uroczyski nielotnych w Dzielich po-
lach, które za swoje Turcy pretendowali, a my też także Kontrowersya
te na Komisjya Zezwolowzy spólnie uspolowiliśmy.
2. Punkt z strony Kozakow, poluzato się ze rozmnozeniaż, przychy-
ną się pastopzenia Tatarow y Wotchow. Na morzu o nich stal
się wielkie Szlody niemogły, bo żeh tylko Szep Czubnow było, y
to Duncow nie naszych, a jedi też pod ten Zaciąg Szlody jakie po-
czynili Turkom, trudno żm mieć za te, bo tak nie przyciągn y
Woyna umie, każdy Szuka Szuby y Zniszczenia. Nieprzyciądelowi.
Domagał się Hospodar z Kozakow Sprawiedliwosci, powiedziato
się, że już ten który był przychyń Szuwoli, gartem Zapbacit
Brodawka, bo mu sami Kozacy też uciąc kazali. Wzieliśmy
żeh na wiarę swoje, a z tamawszy żeh, jako żby nam y Turcy
wierzyli, przez daley z nimi niemożem ctynić, odstąpić się żeh
też niegodzi, ktorzy taką postuge, na jakę y sami patrzą, cty-
nią Ocztyżnie, y już nie swawolnemi ale są naszymi Towarzy-
szami. Żobdem także jako y my są Zaciagnieni. Jesliby Turcy
chcieli Sprawiedliwosc z nich mieć, niechże by nam się też Spra-
wiedliwosc stala, z opyzha Borszczowskiego z tak wielka mu-
row Tatarskich. Ale niechay Turczyn Zabroni żm przewozu
z Czabowa y Zaihamuje, a my Dniestr od Kozakow uwol-
niemy, przez tych rzeczy z obu stron co się staty Zapomniały.
3. Punkt starzyli się na P. Zobliwskiego, przyznato się ze z wola szedł
uszytlicy Kzepłtey do Wotoch jako Stroz granic y Hetman, widząc
ze Minder Bafza brat się do Polski, wolat go w Cesarstwie niźli
w swojej Ziemi ctehać, wszakże nawinniegi byli. Ali Bafza y
Minder Bafza, ktorzy wtażnie te Woyne Zawzięli, y Cesarza do Zbat-
cenia poprzyżiężonego Przymierza przywiedli, a to już Wszyscy na sądzie Bożym.
4. Punkt z strony Characku albo Dani, odpowiedziato się, że pozwolic
na to niepodobna, upominli po pojednaniu. dać się mogą w dobry oby-
czaj, ale żeby wzmianki w Palatach o nich nie było, bo by się to już zna-
czyło Poddanstwo, ktoreśmy Krwawo swoje gotowi odkupić. —

Po tym

Do tych rozmowach odszedł Hospodar Do Wezyra z temi Punktami.

3. Stris. —

Rano w polę Turcy wypadli, ale się przedło Zurroili, chcąc Nas w Replucyi ustraszyc y dla tegoż nazajutrz kazano się Obozie wotac, że Cesarz, iżże ma być Step niedziel w Obozie. Przyjechał Znowu Hospodar rano umawiając się o tych Punktach, potem do Wezyra Nas przywołano, Sam tyłko z Namami Zasiadł, Czładki swojej y Naszey kazab ustapic, y pierusza uczynił Deklaracya, że utaniać się ma Mniejszy Wzięszemu. Jeśli upominkow co roli Cesarzowi dawać nie będziecie, a Kozakow nieharzenie, tedy z Traktatow Nic. Chan Was y teraz będzie wojował przez Cate, Lime z Tatarami, Cesarz w Obozie będzie, do S. Dymitra, potem się Sam ruszy, a Część Woyska w Wotopsek zostawi z Tatarami, żeby koniecznie na Wzięszemu ^{Znowu} wojował, przygotowawszy się lepiej. To powiędziawszy na Ustrach, Nam się pilnie przypatrywał, y na ostatku rzekł: Wolno Wam do Obozu jechać, jakoście tu przyjechali. Odpowiedział P. Betsli: u Boga to w ręk, kto z Nas Wzięszy, albo Mniejszy, polui On Dekretu Swego nie wyda, trudno sądzić, czyżżna Nasza z Wolnością powstała, z Wolnością y koniec swoy weźmie. Podobienstwa do Charactu y Poddanstwa Ładna miara, pozwolić niemożemy, jużemy się przez Hospodara deklarowali, z Strony także Kozakow; Tu rzekłszy wstaliśmy oba ze Skotkow, już dziękując, że Nam wiary jako wielki Cztele w mieszłaniu tu Naszym dotrzymał, y do końca w odjechaniu Naszym dotrzymać obiecyje. Obaczywszy Wezyr, Jesmy się za Nas wodzie długo niedali, według owej przypowieści, że z wielkiej Burzy maty deszcz bywa; przedło one pograżdzi y furyc swoje w tagodne stowa obruci, kazawszy Nam Znowu usiesć, kontentował się nasza przez Hospodara deklaracya, Pozwolit żeby upominku na ten tyłko raz Cesarzowi dane były y w Palitach o nich niemato, był wzmianku. —

Propenował, aby u Porty Agentowie Nas, jako y inszych Panow Chrześcianskich miezłali, co trzy lata się odmienając, na cosmy przypadli. Chciał także jako y my Kommissyi z Strony granic, y tego, aby przy Cesarzu jechał goniec Nasz y mieszłal, aż Poles W. przijdzie, wczasu wpełni miał być obmyślony, a z Namą Klaus miał być także jechać do Krola Gmci dla przyprowadzenia według dawnych Zwyczajow W. Posta do Porty. Cesarzowi na jakie upominku niemożliśmy się rezolwować bez dołtadu Szych, dlategoż pozwolit mi abym jechał do Obozu, y już z ostatnią Replucyą niebawiac do nich Znowu wrot.

Nizem odjechał, ponieważ P. Betsli był nie dyspozyc, bytem u Wezyra dla Umowy dostateczniejszej w niektórych Punktach, mianowicie z Strony Tatar, bo Nam o nich najbardziej grażła, chciałem za Łataz stanowić z Hanem Palta, ale Wezyr odpowiędzał, że Cesarz jest Jego Pan, a On niewolnik, bytu byto

naruszenie Majestatu Cesarzkiego, kiedyby przy Osobie Jego z nie-
 wolnictwem Jego osobne Traktaty były miaty, dosyć na tym, co-
 łowiele mu Cesarz, rozkaże, on uczynić musi; y Państwo Je-
 go jest na Woli y Łasce Cesarz. Domagatem się aby wolno było
 Nam Inkursyi ich mszczyć; y Szycia Jego jest na Woli y Łasce
 Cesarz, odpowiedział, y to że Ziemia ich jest Ziemia Cesarzka
 y Oni Jego podnożkami, musiata by to być Cesarzka krzywda.
 Jesliby iednak sprawiedliwość się z swawolnych Murzow nie-
 stata, na potym, obiecuje Cesarz Znieść z Państwa Chana, y tym
 ulontentowawszy się respossem, prositem o odjazd do Obozu. Pusił
 mnie Łaraz, y Czawła przydał dla Uczciwości. Przyjachawszy
 Łasztatem z Czaty zwróconego P. Kosakowskiego z Żywnościa, w go-
 dzie, dla którego Konie schowały, aleć naygorzej Nam proch w
 głowie grab, którego ieno Beclutha iedna była, y troszka stowiu.
 Pretext tedy Żywności uczyniwszy, aby się w Woysku taki de-
 fekt muniyi nie było, po Same Trochy Naybardziej posta-
 liśmy P. Kosakowskiego byli do Kamienca, ale Nam go tyłko dwie
 Beclze przyurost, a Kopy kilka Kul przyniosł. Łasztatem też
 w Obozie wieści o Duncah, których kilka naswie Sett szto do
 Woyska Naszego, udawano iednak że Dwadzieścia Tysięcy, już
 się też było generalne Koto odprawito, przyznane od Wszystwie-
 go Rycerstwa P. Hetmanowi Polnemu powinne Postupren-
 stwo, obiecana Ciwierć darowna Łobnierzom, namówiona sto-
 wami Rycerskimi, ustawiczna Straż na Watach we Dnie y
 w Nowy, y privatim niemal każdy z Łobnierzstwa się pytał
 o Traktatach, y kiedy dobrze potuszyl, smiał na to Nowi-
 na była, a to mianowicie u Krolewica Zmsi u P. Hetmana,
 u P. Senatorow, Ommisarzow; z Sulistowskiego z Woyskiem
 Cesarzkiem iechać oczekiwac na W. Posta naznaczyli. --

W sam wieczor wroitem się do Obozu Tureckiego, y w niebytno-
 sci mojej często u P. Betulskiego o mnie się pytali, ledwie nie go-
 dziny niebytności mojej licząc, owo Łgota dawali znać, jako so-
 bie życzyli przedniego końca Traktatow, o tym że y z nami y
 z Czelażką naszymi utradkiem mówili. --

Coty Dzien nieposyłał po Nas Wezyr, w podeyżreniu to majore
 że P. Suliszowski ze mną Łaraz, nieprzychad. --

Przychadł P. Suliszowski, Palitamy opiwali, ztopotem,
 bośmy Stumacza dobrego niemieli, Jam po polsku trakto-
 wiał multanowi, a ten Łas Greczynowi, Greczyn Turczy-
 nowi co Palita pisał. --

Storomy napisali Palita językiem Tureckim, Łarad się Nam
 Wezyr gotowac do pocatowania Rzki Cesarzkiej. Przychliemy
 nayprzed do Wezyra na Dywan wielki. Siedzieliśmy y drudzy
 już

już Wezyrowie jako Defterdary y Kalyaster Naywyższy Sędzia
 spraw Duchownych; Było Job 12. a Sam Wezyr Trzynasty
 w jednalnie Zawoje ubrani. Niedziat na koniu z niemi Murza Je-
 den Wezyr Chanow, po litorego, aby tam przyjeżdż, posyła, a
 aby się przystuchab. Daktem. Mianowicie z strony Tatar, y
 aby odniost to wszystko Panu swemu, żeby się. Zaws' niewia-
 domosia o Trzymierzu niewymawiali, jesliby, co Tatarowie
 zlecili; jakoż y Sam Wezyr Surowo mu przykazał, żeby
 Wola Cesarzka Chanowi opowiedziat, iż już Inhuropy Za-
 niechac' maja. Szwał się ten to Chanow Wezyr o granice per-
 siwą Woda, miaty by tam granice bydż, odpowiedziano mu
 że tu granic nie stanowią, ale w targiwania do Polski Ta-
 tarom zalezujemy, z. Szuliszowskiego oddalismy, prosząc aby
 jako Postanie y Stuga z. swego był w poszarowaniu. -
 Co Wezyr obiecawszy, rzekł, jżesmy się na wszystkie kondycje zgodzili,
 tylko tego niedostaje, abyście byli przypuszczeni do pocalowania Szaty
 Cesarzkiej, gdzie ja was sam poprowadzę, y tak kazawszy sobie w
 far y inszym Wezyrom Szerbetu dać, oraz pili na znaki dobrej y za-
 wartey Przyjaźni, mymy także trzy spełnili jm. (Kestowano potym
 y tych wszystkich co z nami byli. Wradzily na konie Wezyrowie
 prowadzili nas do namiotow Cesarzkich, gdzie przed ptoty z niewi-
 nam kazano, namioty jego byly nakrztałt Lamku, albo Patacu po-
 zornego, ptoty gęsto obwiezione, a na rogach szerokie namioty jak
 Basty, gathki na nich postoiaste, a mianowicie na Altanie piżę ga-
 teli wielkich zwierzchu nakrztałt Baldechinu. Szarbat był czerw-
 ny na jedwabnych sznurach, tam użę zwykły siadać był, patrząc
 na Wosklo, kiedy wychodziło, po wschodkach na nie chodzono. W obo-
 zie drogi na pozor ulic poczyniono byly. Szabadziowie z laskami
 w czapeczkach białych z lutami białemi wzbę ludzi wyganiali,
 że wszystkiego obozu. Spachiw, Czauzow, y Wspolstwa nacięto
 się było, każdy dla kompy jako mogł najlepiej tak się ustroił, ka-
 pudzi Bazzowie, co to nad odziemnemi starci, z laskami srebrne-
 nemi w zlotogłowowych ferezjach po onym placu przechadzając
 się, rżęd czynili, przyniesiono potym stolhow, upiadł tak sub dia
 na onym placu przed namioty Cesarzkimi Wezyr, z Bazzami z
 Hospodarem Multanskim y z nami trzema, potym szedł do ce-
 sarza opowiadając nas, wyszedłszy od niego, zaraz nam kaptany
 rozdano, z. Bezkliemu, Mnie y Szuliszowskiemu, Podleyse z
 tym co do witania Cesarzkiego byli z nami przypuszczeni, y Ho-
 spodar także wziął kaptan z Baptystą, szli przed nami Bazzo-
 wie, potym rżędem jeden podle drugiego stanął, ztożywszy ręce ja-
 ko niewolnicy. Skorowmy do namiotu weszli, po jedremu z nas ka-
 zidego dwa kapudziowie pod ręce wzięwszy, prowadzili do Cesarza.

Chciał był Baptysta namowić nas, abyśmy się Turkom akkommodując
 Czaplę Łęzi, ale z tego nic, bo było by to Submisyje Znaki jakiegosi
 Nafzey, y Nowa Ceremonia, nad imitych Postow. Szopa była już znać
 Stara, ale kosztownie robiona długa y szeroka. Na Ziemi Kobierce Sta-
 re Złotem tkane. Kizlar, Aya, Murzyn Gromadami z dala w ka-
 cie stali, sam Cesarz siedział na Łozlu z pięknego Drzewa ze wspaniałym
 portycystym. Materace z Złotogłową bogatego, Szabla za nim zatknio-
 na w Łozlu, dwa Łuli z Pachay dachami na skosie po prostu ha-
 ftowanemi, Strzata na Ciciurze u każdego Łulu. Miał na sobie Za-
 woy niewielki, trzy luty na doł przypięte, Teretya z Szarbatu Czerwo-
 na pod Sobolowana z guzami Jedwabnemi, te na obie ręce w dół,
 Zapięto że tytuć nie prawie widać nie było. Złota y Kamieni na sobie
 nie miał, myśmy mu Ceremonia głową tyłko czynili, a miasto Sulni że był
 krotko ubrany, a na środku Łupcha siedział, koniec który do pocatowania
 nam dano, drugich co z nami witali Kapsudzi Bapzowie do Ziemi przy-
 ciskali żeby uciekali, po witoaniu infzym naszym ustąpić kazano, mys-
 my tyłko trzech zostali, oddał P. Belski List do Cesarza od Hetmana
 ostatniemu jako pokazano Wezyrowi, ten podał go Średniemu, Średni
 infremu, a Wezyrowi wielkiemu Dylawer Basy. Wezyr go wzięwszy
 wetchnął w poduszki Cesarskie, potem spytano P. Belskiego jestliby
 co miał mówić, krotko dosyć y przystojnie Cesarzowi powiędziął. Jako
 Krol Pana Nafzey y Kęptey stateczność w dotrzymaniu Starodawney
 Przyjaźni z Domem Otomańskim, że y na samey Wojnie y w takim
 Łacięgu obuduru stron pewne Opoby naznaczył, a do traktowania Swia-
 tobliwego Pokoju y odnowienia Dawney Przyjaźni. Co iż już P. Bog
 Zarządził Krol Jmć P. nasz że wszystkie Kęptey wszystkim stanobro-
 nym kondycyom dosyć uczyni, pewien też tego będąc, że W. Cesarzemu
 wzajem też uczynić będzie raczył, y zachował z wyjąciem Przedkow
 swych Zastarzałą z Krolew Jmćia Przyjaźń. tłumaczył Hospodara
 Multańskiego Dworzanin Jeden, po tej przemowie przyniesiono upo-
 minki od Nas Cesarzowi, które od Nafzey Czładzi Turcy wciąwszy
 Procejsy, miemi po Namioście Cesarzkim czynili. Była Szabla ze Zło-
 tem y z kamieniami po staroswiedźku zrobiona, para Pistoletow y Ka-
 rabin dliwie piękny robotą, co nam Krolewicz dał na tę drogę. Przy-
 tym Portycysty Puchar, Konefka piękna srebrna, y Brytan Czarny
 dosyć piękny, jako jeno te upominli odniesiono, y nam też kazano
 odejść, Prowadził nas Kapsudzi Bapza aż do Namiotow.

Mielismy po te dni wielkie uprzykrzenie od Turkow, którzy nas mo-
 lestawali w zawieraniu Pokoju o wydanie Brancow, którzy niemal
 co godzina od nich uciekali, przecie jednak lubo też P. Hetman za-
 kazował, nawiązać do Obozu ich prawie jeźdzali, Turcy także aż
 pod Oboz nasz pipali gorzałkę z sobą, jeden drugiego darował.
 Wolno już było z obu stron konwersować. Tegoż dnia rano było tro-
 che między nami kontrowersyji skoto pisania Paket, bo niechcieli

mieć w nich Jmienia Cesarzkiego Turcy, że też w Obozie Króla naszego nie było. Ale skorośmy się przy tym oparli, lubo się byli na tym zgodzili, abysmy byli we Welyra y Kommissarzy Jmienia napisali, ustąpił po tym tego Welyr. —

Przed wieczorem wezwano nas do Welyra litony Nam Palita oddał, a drugie Królowi samemu należące przez Czauca postać miał, obiecał wpe-
łalnie bezpieczeństwo y wczas d. Szulikowskiemu, z dobrym affektem mile nas pożegnał. —

Palita Postow z Cesarzem Turckim Omani.

My Stan: Zorawinski z Chodorastawu Kasztelan Belski Starosta Włodzimirski, Jakub Sobieski Wojewodzie Lubelski Kommissarz Kiepltey, Jmieniem Najjal. Zygmunta Trzeciego Króla Pol. W. X. Lit. Rus, Prus. y Wszytlicy Kiepltey z woyska Króla Jmci od Jm. Jmci Pana Stan: Lubomirskiego Hrabi na Wisniczcu, Podczassego y Hetmana Pol. Kor. Starosty Sandomir, Biatocery, Dobrzyck. Kie-
talite y od Jmciów d. Kommissarzy od Kiepltey na uczynienie Poloju naznaczonych kolegow Naszych wystani do Najjal y pole-
żnego Subtana Omana (hdana Cesarza W. Azji, Europy, Persyi Ara-
bow, Cypnu y Egiptu dla postanowienia swiętobliwego Poloju, y utwierdzenia Starożytney przyjaźni między Najjasniejszym Domem Ottomanskim y Naj-
jasn: Królem Panem Naszym, zesmy z obu stron przywierza kon-
dytacje namowili y postanowili przez W. Dysawer Basze Najwyż-
szego Welyra, Najjasn: Jmci Cesarza, a dla więlszego utwierdzenia
przywierza odnowionego, d. Stan: Suliszowski Sekretarz Króla Jmci
Goniec Posta W. według dawnych zwyczajow Zaraz, pojedzie
z Oboz Cesarzka do Porty Cesarza Jmci, Czauca też z nami pospo-
tali w pojedzie y dla bezpieczeństwa, y na Zayscie jego popro-
wadzi Posta do Porty, jako się z dawnych Czawow zachowywato,
a Posta ma jako najprzedzey wyiechac, y jako najwczesniey się wy-
brac, wyprawi Król Jmci dla utwierdzenia przyjaźni od Nas posta-
nowionego Czlowieka Lacnego, y rostopnego, z litonym Zaraz do
Porty przybedzie Agent, y tam będzie zwyczajem Jmciych Panow
Chrześcianskich mieszkał, y odmieniał się. A gdy się Posta w.
wroci, Cesarz Jmci do Króla Jmci dla utwierdzenia Palit z strony
swey posle też Czlowieka Lacnego, jako to przy Zawarcii Po-
loju z drugimi Chrześcianskimi Pany Zwysh czynic. Od Kie-
lakow Dniepr, aby z tamtąd na morze wypadajac więcej Panstw
Cesarza Turckiego nieplondrowali; powinna będzie Kieplta
uwolnic, a za najmniejszym Cesarza Jmci oznajmieniem,
sprawiedliwosc z nich uczynic, Wotopza, ani Tatarowie Dobru-
cy, Tschinsky, Kiliyscy, Szachowsky w Krymsy w Panstwach

w Zambach, Miastach, Wsiach, Ofadach, Wlosciach, w Dobytkach w
 Ludziach Krola Jmci y Kiepltey szkod y Najazdow Zadnych
 czynic niemaja. Przewozu u Czakowa Tatarom bronie ma Cesarz
 Jmci. A jezeliby mimo Przymierze postanowienie Tatarow w Pan-
 stwach Krola Jmci y Kiepltey szkody czynili, a sprawiedliwosc sie
 niestala, tedy y szkody maja bydz nagrodzone, y Tatarski Han
 skarany. W pustych jednaki Polach nim sie rozgraniczenie stanie,
 jezeliby Ryb y Zwierzow Lowy, jako to wiec bywa czesto, z soba byci
 z przedzy. Zwadzili, to Przymierza rwac niema miedzy Krolom
 Jmci a Cesarzem Jmci. Jezeliby gdzie na postuje Cesarza Jmci
 Han z wojski swemi szed, albo sam z niemi jechal w przy-
 legte Panstwa Krola Jmci y Kiepltey, aby wtopi Krola Jmci mi-
 iat, Zadnych szkod, Krzywd, y Zabiegow w nich nieczynil, pod
 takimze z obu stron o uszkodzenie warunkiem. Dla lepszego
 miedzy Krolom Jmci a Cesarzem Jmci granic uznania y po-
 stanowienia, maja bydz z obu stron Ludzie rozstropni y Miejsce
 tych wiadomi, nagnaczeni. Kiedy sie o tym Cesarz Jmci z Krolom
 Jmci zniecie, Kieplta Hanowi Tatarskiemu Zwykly Lotek na
 przyzste Czas, co Kolo bedzie dawata, ktory do Jas do Hospodara
 Wotoskiego na ten czas bedzacego odeszle. Za oznaymieniem Hosp: Woto:
 Han do odbierania do Jas Posty swe postac ma. A liedy od Krola
 Jmci Zwyklyem Prtodkow Krola Pana Naszego wezwany, z wojs-
 kiem swoim bedzie przeciwko ktoremu nieprzyjacielowi, Krol Jmci
 y Kieplta aby w tym powinna swoje Przyjaczn oswiadczyc, sta-
 wiec sie niema omieszkać. A w niemniejszy rozterwanej tak Staro-
 zytney y swiatobliwej miedzy Najias: Domem Ottomanliem, a Kro-
 lem Jmci Panem Naszym przyjaczn przyczyna nie ktorych sie znay-
 duje Hospodarow zlosc y zabomstwo? Maja bydz na tym Pan-
 stwie Ludzie baczni y spokojni, ktorzyby iako nayspilniey z obu
 stron przymierza postanowionego przestrzegali, y Zwykly dawnych
 Wielow Krolom Jmci y Kiepltey powinna powolnosci oddawali.
 Chocim po Zawarciu Pokoju, tak jakosmy go za terazniejszy
 nastaniem sie wojska Krola Jmci zastali, oddac go ze wszystkim
 Hospodarowi Wotoskiemu powinni bedziemy. Naostatek Krol Jmci
 Pan nasz Cesarza Jmci Przyjaciotom Przyjaciel, nie przyjaciotom
 nieprzyjaciel bydz ma. A Starodowne od Dziadow y Pradziadow
 Krola Jmci y Cesarza Jmci zobopolnie przez taki wiele Postow Wiel-
 lich potwierdzone y poprzy siezone Pakta, y teraz znouu przez
 nas postanowione, ktore takze od Posta Wielkiego, ktory do Porty
 pojedzie ponowione beda, ze wszystkim wobocz y kazde z osobna Krol
 Jmci P. nasz trzymac bedzie. Pana Jezusa Chrystusa Boga y
 Zbawiciela Naszego Jmci przysieggami Naszemi wzywamy, obiecujac
 y Slubujac w kazdej kondycji Przymierze to zachowac. Jezeli tez
 Krolom Jmci y Kiepltey od Cesarza Jmci we wszystkim bedzie sie dosyc
 dzialo. A na wieczna pamietk tego, zhami sie wtawnemi swemi podpisuje
 my z przyzwieniem, Pieczki Naszych. Dab. Z oboluc nad Chocinin Dnia 20. Paździer.

Subtan Osman ^{przez} Wielkiego Wezyra Dywaler Basse y z innymi Pa-
ny Swemi Laurera z Krolew Jmci Polkoj wieczny, do Palat da-
wnych sie stosujac we wszystkim, y chcąc sie zeh cale trzymac,
podług postanowienia Subtana Suleymana Cesarza z Krolew Jmci
Polskim, Postę Matego, aby Zaraz z Wojskiem postano, toż y my
rozumieemy. Commercia aby były wolne, y w nich wolne przejażdy,
Wotofia, Multansha, y Węgierska Ziemia, aby była w Pokoju, y jesliby
co kiedy byto, między temi Państwami, aby od tego szczerze y z Serca od-
puszczono byto. z Kozakow jesliby sie jakiej poważyli Szkodę w Pań-
stwach Turckich kiedy czynić? Sprawiedliwosci aby była. Rozgranicze-
nie Państw przez wspólne Kommissarze aby stanęło, y cale trzymane
po tym. Za zeh uznaniem byto. Chocin puscie y Wotolskiej Ziemi przy-
jaciółkami były. Więźniowie wspólne, aby puszczone, a od tego Naszemi były
Przyjaciółkami, a nieprzyjaciółkami nieprzyjaciółkami, to y my powin-
niemy. Tatar Han jesliby sprawiedliwosci z Tatar nieuczynił, sa-
mego karac y Szkodę nagradzac. Tatarom na przyszłe Lata mają być
upomnieki dawane. Przy Żegnaniu znowu to Wezyr rejestrował
co y przed tym często, Żebyśmy wprzód z Cesarzowej Ziemi z pola przeszli
y przez Dniestr sie przeprowowali, już nam y swego Mostu potrze-
wali, wiedząc ze sie Nasz zerwał, Sztos Jm jakosmy baczyć mogli o honor
y bezpieczeństwo, ze nam do końca nie dowierzali? abyśmy sie z Wotok
nie było mieli. My y Nasz, też honor upatrując y bezpieczeństwo, Żeby
Zas nas na przeprowie Tatarami niegromili, mocnośmy sie tego zbra-
niali, tym bardziej zeh zbywając, ze przez zeh most przechodząc,
przedkaby sie okazała od letkich Ludzi do Zwady wszczęta. Przez
Żeleż Zas przeprowować takie wiele Wozow, sitaly czasu wzięc to mu-
siato. Na koniec takosmy im udawali, ze wszystkim niemal Wozowe
konie do Polskosmy odestali, każdy do domu swego, obawiając sie
obłędzenia, y chcąc tu statecznie by y przez Limę trwać, obiecaliśmy
jednakże przed sie przeprowować. A kiedy na nas Wezyr naległ, aby
Krolewice Jmci. Żeleż wprzód przeszedł, pisaliśmy do Jmci Hetmana,
aby zeh tym contentując, kilka Krolewice Jmci Namiestow prożnych
na tamtej stronie Kielei rozbie karab. Wezyr też do Turkow y do Ta-
tarow postab Zaraz aby sie z tamtej strony naszey, na Wotofia, pra-
prowadzili. z Zaraz uczynili sam nawed Kapudzi Basse od We-
zyra postany gonit sie za Tatarow po polach, zyaniając zeh z naszey
strony, na Wotofia. Claus też z nami do Obozu Naszego naknaclo-
ny, aby Zaraz Chocin rewidował, w którym Prochy Kule zbytnie
Turcy zachowali. Kaniwienko ruszyto sie Wojsko Turckie ci-
cho bardzo, Zywnosci, męgi, Sucharow, y Ziarna nawed dla koni,
miesz wędzonych wielkim dostatkim nazad z sobą na konie,
na muty, y na wielbłądy najuczepi, straż przednia ruszyta sie
wielkimi Huskami, w sprawie stala, y Ladnia straż czechając na

wszystkie Wojska, które nie Szeregami, ani sprawa stanęło, ale tak
 było między Juczonemi Bestjami y między Karami o dwóch ko-
 tach, któremi Starzych y chorych ludzi więziono. Ranki tego dnia
 Cesarz puł mile od obozu swego, a mila od naszego, na tychże wstanie
 gorach, na których był pierwszy Oboz, postawił. Kurżawa stroga
 niezmierną, Onę ludzi ukazywała. To pewna iż Turkow samych
 do boju było lepiej niż Trzykroć sto tysięcy, tych zaś co przy Ale-
 zach różnych nie jedno sto tysięcy rachować było. —
 Przyjechaliśmy do obozu naszego w ten dzień niedzielny kiedy się męże
 odprawowali, wyypało się co żywo do nas. Krolewica Jmci zasta-
 limy w stopie na nabozństwie, lubo ieszcz chorego, dziękował on
 Publicum wyszedłszy, z Bogu, za takie cudowne łaskę, że wszystkim
 Wojskiem spiewano: Te Deum laudamus &c. Tegoż dnia już w
 Nowy wyprawiliśmy Adza Stuldrskiego, dając znać Krolowi Jmci o
 wszystkim do Lwowa, gdzie był z pospolitym ruszeniem. Nie bar-
 dzo to mile przyjął Krol Jmci, słachta jednakże dziwnie rada była.
 Nie wszystkim się Wojewodztwa były zgrupowały do Lwowa, tylko
 Wojewodztwo Kraloż. Sandomir. Rus: Lubek. Bełż y Wotyn, pod
 Gliniany czelato Brackawskie y Kijowskie, okolo Lwiczka Pruskie
 y Wielkopół; Małowic: Rus: Podlas: w drodze były. Słachali na to
 wszystkie niemal słachta, że nas jako by na miśnie żatli wyda-
 no, że Pospolite ruszenie niewczesnie na wszystkie te części
 uchwalono, y nie rychto y nie potrzebnie. w Warszawie symo-
 wano, Dum Rome deliberat, Sagantum capit. narzekali z
 krwawemi łzami Ruscy obywatele na tę moram, która ich zgu-
 bita prawie, bo gdyby było pospolite ruszenie pospieszyło, nie szli
 by byli Tatarowie taki gęstoko w ziemi. Ale Huradym Sobtan
 Charawiec chcąc pierwszego Szczęścia Szczęścia spróbować, a żadne-
 go wstrętu w Polosze nieczując, ogniem y mieczem pustoszył
 florentissima Kempub; Regionez. y czego tak roczna kęła nie
 zabrata y nie zepsowata On dołonił. Leżab kołem na kottow-
 skich polach, Brzezanskich y Zbowarskich, Zagony wpuszył,
 jedne się wracaty, drugie wychodziły. Tysiąc pięć mil od Za-
 moscia, drugie od Strza, od Luchia, od Solhala, od Sambora y od
 Przemysła, wracaty się Zagony. Ludzi siła siekli, słachcianel
 y słachty ubezpieczoney siła nabrali, po łotach y po lasach
 jako by po polach ludzi szukali. Pasikli nawet palili, y Krol
 Jmci napatrzab się w drodze ogniom ich. A tak choynie krew
 Chrześcijańska rozlawszy, Dymy, Pustki, Ubostwo, głód, psactz y
 plwirle niebiesa przeniłajacy po sobie zostawiwszy, a konie
 swe Chrześcijańskiemi Duszami najuczyszły, cato się ze wszy-
 stkim plonem do W. Prana wrocili. Krolewic Jmci z L. Hetma-

nem y Commysarzami do Kozalow Zaporowskich przestano Nas
 Dwoch S. Lesniowskiego Podkom. Bets. y Wojewodzica Lubelskiego
 Sobieskiego, iestze La Zywota P. Hetmana W. obiecato sie Im to bylo
 sub fide, honore, & Conscientia, ze Ich nieodstapiemy, ani Turkom wy-
 damy, y to ze bez Zmienia sie z Niemi do Traktatow Zawierania nie-
 przystapiemy, y Lawste Hetman Ich, z przednieyszymi bywali na Con-
 sultach, dlatego y wte czasy uczynitem w Kole Ich dostateczna Po-
 selstwa wyslystkiego y dokonczenia Traktatow Selacya. Zaraz do-
 latadatem sie Ich Zmieniem Krola Jmci y S. Hetmana, co by Ich Za-
 zamienie bylo skoto porzadku ruszenia sie Woyska pod Kamieniec.
 Kontentowali sie Kondycjami Pokoju, trzymac Posluszenstwo obie-
 cali. Strony isia na Zar Woyska na Zajutrz Zdanie swe Krolewicowi
 Jmci opowiedziec obiecali. W podey Zrzeniu Im to bylo, ze Cesarz
 przez Poniedziadek na tymze Mieyscu stab, wywodzilo sie Im to
 Zesmy to iestze w Obozie Tureckim wiedzieli, ze miab Zetrwac na
 mieyscu dla odprawowania Spraw do Konstantynopola y do inszych
 Panstw Swych. -

Od Hospodara tez przyjechali Postowie aby smy Dalita podpisane,
 y Zapieczetowane Wezyrowi poslali, co nad Luyczaj inszych Postow
 bylo, nam sie to jednale Zdato uczynicy y dla samey pewnosy bezpiecny.
 Przyjechal tez byl S. Kralowski, lityr odebrawszy Procin, poddal go
 Rozarzynowi Wotorskiemu, to nam Zmieniem Wezyra powiedziat,
 aby smy Most od nich dla snadnieyszej przeprawy odebrali, lito-
 rego kazal Janzarom strzedz. Poslal Jm S. Hetman S. Bobow-
 skiego do niego, Pichota, Cesarz ruszył sie nad Dnit, naszych sie
 sila z Kozalami przez Most Turecki przeprawilo, gromili Ich
 przecie Uradkiem Tatarowie, y na gosinciu do Kamienca Opy-
 zlowie, swieze iestze gdysmy do Kamienca szli, lezaly Trupy.
 Tegez dnia strazbione na Zajutrz ruszenie y porzadki spisyary
 Woysku, y Lubownikom dany, jako lityr Lubk z Wozami swe-
 mi y z Choragwiami miab isie. Zaraz sie rano konfuzya stala,
 wymykali sie nad Salaz y talwegyby prawie Tatarom wtocz-
 ym sie po kilkudziesiat Koni dla Kradzierzy sami wpadali, y
 Zaporowcy sami rozbiiali Nasze Wozy, na tamtej Stronie u mostu
 wielki byl nacisk y konfuzya, Zaczym nieprzeprawito sie Ich
 y potowica. Woysko sie tez ruszylo, a w polu wystedzily, dopie-
 rozmy poznali Mabusie Nasze, al y wstyd wspomniec, jako lute
 Choragwie byly, lityre przedtym y obrzyte byly y szazale. Szto
 jalooby darte y Zniszczone Woysko, Oblezenie y po Koniach
 y po Lynsztunkach Znac bylo, a co z po Ludziach. Wielono
 gwadzt chorych, drugich y na noszach niesiono. Niemcow prawie
 wiatr powiwal, Krolewicz dla nieposobnego Zdrowia w przed
 Woyska, lityre za dobry ieden Lubk niestato, w Karcie jechal, Most

Turecki bardzo Nam był wygodny, y foremnie zbudowany, Uczynione naderstabb Jazow co owo na wodzie na Łoswie bywają, jakoby hamulec jaki na zastanowienie wody, Most sam był na kołach gr. tych, niżey dobrze niż nasz zbudowany, drzewem obłym krotkiem potoczony, a Ziemia y darniemi zasypany, były poręcza Łobu stron y wrota dwoje. Tatarowie kiedy wojsko przechodziło po gorach się wieszali, Lipowczyhowie na stroży byli, kazał P. Hetman Łostać Piechocie Lermonta y Almadego przy tych wozach co nocować miały nad Brzegiem. Już się były Litewskie Pułki przeprowadziły, ale z tamtey strony od Kamieńca Tatarowie Łasadzli poczynili, y harcować poczęli, tu Chorgwiew nadbiegając, powstał wrzysk wielki y trwoga, Poskoczyło Duncow Chorgwiew kilkanasie tyłu koni, Jam też swey Czeladzi skoczyć kazał, obskoczyli ich, y wzięli między się dobrze, dostał był y Pan Jan Gwyszynski rannego Jednego Żywcem, którego oddał JmP. Hetmanowi, Piechota we dwa Brzegi szła Ławą, także Koty Usarskie y Kaytarskie, Kołaczy Łasniekając, przeprowadziła się nad postanowienie z nami, y Obózem leżeli nad Brachy, wypuścili Ręczną Strzelbę, kiedy Krolewic jechał mimo nich, która grsta y Stugi Łas była. — W noc dwie godziny wojsko weszło do Obozu pod Ławanie, przez wszystkie Łas nie ruszyli się, Tatarowie rzeźwo, ale się mieźali z nami y wieszali się nad wozami, jak który woz pozostał Łaraz go rozwiepali. Nasinali Łostających y chorych sika po drogach. Oczeliewał JmP. Hetman przez ten dzień aby się wozy wszystkie przeprowadziły, Tatarowie y Opryszhowie rzemieśta swego łas nie przestawali, poczęta był o potudnie jakaś trwoga, ale się rozwiata. —

Ławziło się wojsko pod Kamienieć, rozpisanie było wojsku iście na Pułki, ale że tak nie chcieli, kilka Szeregów, przeto Polem szło, wozy też Ła nami, a Krolewic JmP. wposrzód konnych, były przecie, pobocznie y Ładnie straży, Opryszhowie przecie y wozow y Czeladzi wiele rwali.

W Kamieńcu tam dopiero P. Kommissarze na Komputalk wojskowych y Donauji Łasiedli. Łasiał JmP. Hetman z swojemi na Ładach wojskowych, y w tym Uniwersaty na stanowiska rozdali. —

Delata Towarzystwa, co ucieleta Oprocz co niestawili Łasztow. —

1. Miłoszi Kotmistrz Piechoty rozpisał, y sam ucieleł z wojska. —
2. P. Bartłozowski mostu niepilnując ucieleł. 3. Adam Siekierzynski z Koty Łancerney Starosty Kamienieckiego. 4. z Koty P. Podkomorzego Kijowskiego Polowski. 5. Jan Muspowski. 6. Jan Wolcki z Koty P. Krzyczowski. 7. Andrzej Wolcki z Koty

47.
24

Z Koty L. Wojewodzica Bełskiego 8. Choraży Czarnolecki Z
Koty L. Władystawa Stadnickiego 9. Jan Boniecki Z Koty
L. Kofalowskiego, 10. Subiżyński Z Koty L. Ferensbecha Stup-
kowskiego Z Koty L. Grajowskiego, Branowski Z Koty L.
Konarzewskiego Powiatowej, Krzysztof Klonowski Z Koty L.
Szniłdina, Jan Soszucha Z Koty L. Łosolskiego, Paweł Swiderki
Stan: Waliński, Z Koty L. Ryżkowskiego. Jan Łukowski,
Daniel Dusiński, Z Koty L. Kochanowskiego, Tomasz Bystrzy-
kowski, Z Koty L. Miłostaja Zborowskiego, Jan Fugiel, Piotr
Hermanowski, Rzycki Z Koty L. Miłostaja Mocarowskiego,
Stan: Jazowski, Jakub Jan Durzyński, Piotr Łasowski,
Jan Szamota, Z Koty L. Józefa Annibala, Kuźnicki, Stajki,
Z Koty L. Miłostaja Annibala, Miłostaj Swiderki, Z Koty
L. Podorowskiego, Jwan Duch, Jan Cierminski, Z Koty
L. Kuliczowskiego, Auczynski, Krzysztof Stoch, Wasilki
Tomasz Chorostki, Z Koty L. Piotrowskiego. Jan Propokowicz
Jakub Szmurłowski, Piotr Amysłowski, Z Koty L. Buzyszew-
skiego, Andrzej Sulimowski acc.

49.
25

Consensus in Armistitium Viginti Annonum,
inter Gallia Serenissimum ac Christianissimum
Regem, et Sacr: Cesar: Mittem dictat^{um} et Conscript^{um},
Ratisbonæ. Q. 16. mense Aug. 1684. An^o. - .

1. Sacra Cesar: Mittas et Imperium consentiunt in Armistitium Vigin-
ti Annonum, a Die rati^onabilitionis computandorum, idq; amplectuntur
ips ipsius induliarum conditionibus ex parte Sac: Christi: Mittis per epi-
scopum Plenipotentiarium apud Imperij Comitia existentem hoc in loco
antehac Oblatis, eo modo, quo in Subsequentibus Articulis plenius declarant,
2. Cum hujus Armistitij Basis et Fundamentum sint Pacis Westphalica
et Neomagen^{sis} instrumenta, eadem in suo Vigore remaneat, eum in
modum, ac si hiisce tabulis verbotenus inserta essent.
3. Juxta hoc ita receptum Armistitium, sit Vera sincerag Amicitia, mutua,
bonag Correspondentia, inter Sacr: Cesar: Mittem, et totum Imperium
ex Una, et Sac: Cesar: Mittem ex altera Partibus, adeo ut nulla ex
Nunc specie Juris, aut via facti, nullis hostilitatibus, reunionibus,
Vindicationibusq; nullo etiam recuperandorum Jurium p^{re}textu, nulli-
usve Alterius Rei causa, directe vel indirecte turbari queat. - .
4. Ideo durante hoc Vigin^{ti} Annonum Armistitio, Sac: Cesar: Mittas per-
maneat in libera, quietag Possessione Civitatis Argentinen^{sis}, cum For-
talitio Kehl, alijsq; Multimentis, inter Urbem dictamq; Fortalitium
sit^{um} et Constitutis, Rhenog adjacentibus, ut et omnium quarumcunq;
ditionum et locorum qua usq; ad primam Aug^{ust} 1681. Vigore Senten-
tiarum Tribunalium Metens^{is} et Brisacen^{sis} occupata sunt. - .
5. Exerceat quoq; Sac: Christi: Mittas in his locis ita ventis liberi et
absq; ullius Contradictione Jura Superioritatis Supremiq; Dominij;
neq; licitum sit, aliquam ante dictam Christi: Mittem in isto Jurium
suorum exercitio, ullo modo turbare. - .
6. Restituet vero Sacr: Christi: Mittas Imperio, omnia illa loca, quorum
Possionem post primam Aug^{ust} An^o 1681. sibi vindicaverit, idq; absq;
reservatione, adeo ut nihil quidquam ipsi in locis ita restitutis duran-
tibus indutijs, sive retinere, sive ullâ ratione p^{re}tendere, possit aut debeat,
exceptis tamen Urbe Argentinen^{si}, et omnibus Fortalitijs ad i-
tam spectantibus, de quibus Article 4to p^{re}cedenti conventum
est. Si quid vero sine auctoritate dictorum Tribunalium Me-
tens^{is} et Brisacen^{sis} uti et Vefontini quod aliunde ad Regem Christi
non pertineret, ante Primam Augusti 1681. tantum nudâ et
simplici viâ facti occupatum esset, id quoq; Sacr: Christianag Mittas
restituet. - .
7. Si quid etiam in Unius vel alterius Partis Territorio ad alteram Par-
tem, vel ejusdem Subditos pertinens per modum Repressaliorum arre-
statum fuerit, Utrin^{iq} relaxabit. - .
8. Rex Christianag reliquit Dn^{os} proprietarios, eorumq; legitimos heredes,
Successores, ac quoslibet, qui eidem Juramentum Fidelitatis sive per

se, sive per alium, nempe per Procuratorem prestiterunt in suo statu,
et plenaria perceptione fructuum ad loca reunita proprie et non
ad Superioritatem spectantia, ut et in exercitio

Wiel: uprzejmie Nam miły. Z pisania Uprz: w. tużież z Kopyi Listu te-
 go, który do Nas cata Kommissya Wileńska przez Urodz: Podkomorzego
 Kowienkiego pisata, Zrozumielismy z Senatem przy bolu Naszym re-
 sultującym Serciem Traktatu, protensye Woyska, Niedostateli Szarbu,
 tancz y Suspensę czteroniedzielną Kommissyi do powrotu od Nas Urodz:
 Podkomorzego Kowienkiego, który że do tad non Omparet, a czas się
 skraca, y My się z tego miejsca ruszyć zabieramy: Polu tedy
 frequentior Senatui ięskle się tu Znajduje, iuz na Kopyi Listu z
 Kommissyi pisanego tą Nam dać przychodzi deklaracya. Jako Uprz:
 W: tak y caley Kommissyi nie tajno iest, że resolwendi facultatem w
 tym Sobie attribuere niemożemy ex Senatui Consilio, cosmy ex mente
 Reipublice na Seymie raz postanowili; ile liedy tu Ladnego ani Se-
 natora, ani Urzadnika W.X.L. niemamy: Kommissya Las Concessa
 Sobie od Nas, y od caley Rzeczplęty gaudet auctoritate. Zaczym co przy
 Nas byto mediorum, jużemy expedyowali, liedyomy ex Senatui Con-
 silio postali apseluracya, jako Szarbowi W.X.L. tak y tym w splytliu,
 ktorzy dla Dobra pospolitego credit Szarbowi, ctiam na Substancyach y
 Dobrach swoich jednac deklarowali: Ceterum stuszną nader mieć mu-
 siemy Reflexya, z kąd się tak wielka w Woysku Lit' wzięta odmiana,
 że to Woysko litore stugim pod Zurawnem, y scistym obozowaniem
 Zfatygowane y Znużone będąc, ożiębta Krew asperioriuz sub Celu w Za-
 dnych niejze Kanach, mogto na ten czas iustioni titule w dalwzey stu-
 zbie Wytechnienia na hibernach się dopominac; Jednalze Ambre miety
 Oyczyzny, żeby ja w dalwze nie Zawodric stugi Zwirzaci się cale chciat
 y liedwie auctoritate Senatui Consilij do tego się przywieści dato, że się
 go pobowa pod Enahami Zatrzymata. Taz Las potowa, gdy na prze-
 szlym Seymie proponebatur przywinienie przylitadem Koronnym, a nie
 cale Zwinienie Woyska pozwolic na to niechciata, o Lupetną proskaz
 Manumissya, jakoz teraz Contrarij Loztaje Sensus? przywodzac racye
 ex Anteaiv nulla praesentium temporum paritate. bo jeżeli Niebozaz:
 Wielb: X. Dziatozora Apseuracya allegatur, toć wielka iest od tera-
 znieyszey roznica; liedy na ten czas z Woyny w Woynę w spadajac, mu-
 niata de necessitate swoje alterowac obligacye: Teraz Las liedy z Dalszi
 Bozey Polioy, liedy Magna W.X.L. Nomina na Dobrach swoich Zastu-
 gi Apseurbowac obiecujal, liedy Senat Oboyya Narodow Lupetną da-
 je per Senatui Consilium stugow Woyskuurich apud Kempam Ewilecy,
 toć iest Vanus futuri metus z przestlych Czasow. Pod Dubnem że się
 Woysko propria auctoritate Zwinęto, rerum gerendarum gloriosas opu-
 sciwszy occasiones, a wielliemi szliedami Polewie napętnito, niemoże
 inter exempla computari, jeżeli Seymili stusznym Lalem Zwinę ta-
 kim sposobem Zastuzone negabant, Stipendia. Terazniysze Las Wo-
 ysko Regio Nro y catego Swiata Judicio meretur ten respect, że się
 nie Znajdzie litoby mu Lupetney niemiab życzye Satisfakcyi, Za odwa-
 znie, y Krowawe Zastugi Jego. Jeżeli Las tyllis dla tego na przywinie-
 nie Pocztoy pozwolajac, żeby si ktorzy Loztana, Zwinionych Ludzitym
 pewnie dochodzili Zasluy, experyencya to ewidēt, że w talenych loto brania

piniędzy oblatyach, każdemu res propria cura. Co y na Luwowskiy pa-
 tuit Commissji, gdzie jako kto ulontentowanym zostab, tak na drugich
 nie czekając, w swoje się udawał droze. A taki pomienionych raki
 uwatylwszy Stabe pondera, niewatyljemy, że Generosus pro Patria non
 exuet Sensus, niedawno jako się namienito, taki Nitony do Luwienia
 Zobierz. Mianowicie liedy nam uprze: W. oznaymiey, że uznat iż
 Rzeczta niewinna, na coż tedy przy niewinności ma cierpieć, y dalsze
 ponosi gravamina? (Zemuż, na tych sposobach ktore Commissya Autho-
 ritate publicā wynajduje, przestac by niemiat? ile liedy takż Com-
 missya nie tyllko per Executionem u Detentorow nakaze wybierać pie-
 niędzy, ale y od tych repetere, ktorzy indebite z Szarbu przed Zastuzo-
 nymi pobrali. Na coż tedy czekając sub signis, w dalsze Rzeczty
 Zawodzie Stugi, ktora już wychnęła Sobie miała: bo jeżeli na Sejm, nie-
 tyllko że każdego post tot experimenta Sejmu dubius euentus, ale y
 dla tego że iest impracticabile, polci Reka Boska taki wiele Wojewodztu
 trzyma sub ferula morowego Powietrza. Jakoż w ten czas groma-
 dąc Narody, liedy unia w tym salus, żeby Czlowiek od Czlowieka
 stronił? jako nowe na stare stanowic Podatki? a liedy przeszłego
 Sejmu Sancita az in Augusto a dni maja bydl do Exclucyi przy-
 wiezione, co za Auteli przyniosloby, terazniejszy Sejmowanie? mia-
 nowicie gdy de gñali Consensu, non constat jeżeli ma bydl w Wilnie
 Złożony? w Grodnie Zas, ani Zamek do konieczony, ani Miasto pe-
 budowane? ale y na Expedycye do Porty postanego Posta mieć
 trzeba reflexya. A jako Sors Rzeczta od tamtey pendet negociacyi,
 tak et mementa Consiliorum publicorum. Quanta Zas z niewinności
 Woyska Wielkie XL. y Rzeczta manet Calamitas? Snadna Konseque-
 ncy. A to już sa tego poczatki, liedy XL. Jm. Kurlandzki, protestat,
 że mu się urzywda stęje, iż Woysko do niego na hiberne Zmierza, w tym
 nietyllko Prawa ut asserit Jęgo violantur, ale y pretensye auyent, y Kanon
 taki Koronie jako y W.X.L. nalezy ginie. Idy tedy Woysko uważy Autho-
 ritate Commissji, ktora ma, media ktore y my y Commissya podaje; Wiel-
 kich Ludzi Abskuracye na własnych Dobrach, a co jedzcie wspomnieć się
 może, wolne do tych czas W.X.L. od morowego Powietrza, per Consequen-
 ty sposobniejszy do ulontentowania Onego, snadno obaczy, że Zwolka ty
 do Luwienia Resolucyi, nietyllko publico, ale y Ordemu Nociva. W tym
 Zuzlta Uprze: W. pro Bono publico Activitas przy asystencji
 tot Procerum, do tegoż Zmierzajacych celu, niepozwała nam watpic,
 o Szczęśliwey Leyis publico Exclucyi. Zdrovia przy tym dobrego
 Zuzlta S.L. —

In Exitu Batavi de Trajecto
Domus Annaco de Populo Gallico.
Facta est ignominia obsidio ejus
Villhermosa infirmitas ejus
Lonvigni; Vidit et fugit
Osnabrak conversus et retrorsum
Duces fugerunt ut inertes
Et milites sicut Oves ante lupum.
Quid est Tibi Lonvigni quod fugisti?
Et tu Osnabrak quia conversus et retrorsum
Duces fugisti ut inertes
Et milites sicut Oves ante lupum
A facie Dni Schönberg mota sunt castra
A facie Montaloy et Sotiorum ejus,
Qui convertit audaciam et timorem,
Et dedit alas pedibus eorum.
Non e Batavis Calvine non e Batavis
Sed Gallis da gloriam
Super impotentia sua et impietate sua
Ut dicant Omnes Ubi est Adjutor eorum.
Adjutor autem Gallorum in Cal.
Omnia quaecumq; voluit fecit
Tormenta Batavorum, Curru, et argentu.
Reliquit in manibus Gallorum.
Os habuerunt Batavi et non loquebant,
Arma habuerunt et non pugnauerunt,
Aures habuerunt et male audierunt,
Nares habuerunt et Gallos odoraverunt
Manus habuerunt et non usi sunt
Pedes habuerunt et abierunt,
Maledicentes Calvine suo
Similes illi fiant qui colunt eum,
Et omnes qui confidunt in Luthero.
Domus Gallorum speravit in Dno
Adjutor eorum et Protector eorum est.

Responsum Andmi Cancellarij Supremi Rni Legato Impera-
toris Romani. Grodne d. 2. Febr. 1679.

Idem plane accidit Rmtri Dno meo Clementino, quod No. 1273. Primo
Augusta Domus Austriace Prothoparenti Magno Rudolpho, cui in
Romanum Imperatorem jam Electo, jam inaugurando, cum inter Cro-
nationis apparatus: nescio quo Casu: Sceptrum defuisset; substitit
habet aliquantum, mox conspecta in Altari Dominica Cruce, illam sibi
loco Sceptri dari voluit, eaq; ornatus et armatus, in solio consedit.

Idem omnino evenit SA Mibi Dno meo Clemens; proclamatus in Regem
 uno Populorum labio, fore biennio antequam coronaretur. Substitit, ha-
 sit, quem clavum teneret, quo gubernaculo se muniret. Quae placuit
 Dominica, praedarum sane Sceptum, quo Deus Mundum rexit, et ere-
 xit, omnia Sceptra fulcens, omnia Spectra fugans virga Directionis,
 virga Regni. Quippe regnavit a ligno Deus, hanc elegerit, hanc Re-
 gno antehabuit, et protulit, hanc ut in orientali Asia plantaret, exiit
 primo Mariae, primo Regni diluculo, ut potius Athleta ad pugnam,
 quam Rex Unctus videretur ad coronam. Ergo cum hoc et in hoc si-
 gno, intrepidus decurrens, inter Martis Mortisq. Viar, pro gloria al-
 tissimi; pro honore Crucis, pro exaltatione Nominis, cui Omne genu
 flectitur, in ipso interitu interitus, Rem Dei, causam egit Pietatis,
 et Religionis. Gloriosas istas laborum suorum manubias, offert ac
 Dedicat Christianitati, ausurus Majora et plura, modo illius labor, ce-
 teris quietem, sollicitudo omnibus conciliet tranquillitatem. Has plus
 quam Herculeas curas. Irminus ac potentissimus Princeps Dnus Lopol-
 dus Romanorum Imperator, semper Augustus, quia alti aestimat, recte
 impensas Bonis publico iudicat, idq. honorificentissima hac contesta-
 tur Legatione, omni gratitudinis Pensu Serenissimus Rex Noster, acci-
 pit observanter; Respondebit Imperatoria Mibi omni benevolentia
 ac Officiorum antipelarugia; Nec unquam in hoc Studiorum Studio
 superari se patietur. Perpicandum est memoria revolvare, quam ar-
 ctus a tot saeculis inter haec duo vicina Domina intercedebat Nexus, quan-
 ta inter Germanos, Polonos Germanitas, ut vastis confinium lati-
 fundijs distincti Populi in unum quasi coaluisse viderentur. Reur-
 rat ergo vetusta temporum felicitas

Redeant in Annum Saecula priusum.

Offert Casarea Mibi Rex Dnus meus, nullo fuso decolori, nulla Sophisma-
 tum tinctura, minitatum Amicitiae integritate, fidelem Amicum socium
 qui putat facit. Exulent suspitiones ab Amoris Regno ad umbra-
 ticas Zelotipiae Insulas releganda. —

Effusa in Ditiones Casareas serenae Militis licentia, tanti non est, ut
 stabilita federata Amicitia Constantiam possit convellere, aut labo-
 factare. Turba hominum est. fex hominum, in docilis pauperiem
 pati, averta prodari potius, quam preliam, nec Belli Leves observans,
 neq. Pacis sentiens dulcedinem, de illis Rex et Respa merito dicat, quod
 olim Thebus de suis plus nimis saginatis equis, idcoq. calu-tran-
 tibus et refractarijs

Nec me patiuntur Ubi Aeres

Incaluere animi, cervixq. repugnat habenis.

Quis injiciat habenas rapidissimo torrenti? Dum tumidus ruptis
 aggeribus, et repagulis premit Valles, innatat Campis, sternit se-
 getes involvens omnia subvertens — — — — — hominumq. bonumq.
Labores. — — — — — Quis illum frenet? perumpet fossas et ab obice
senior ibit.

Quis Me reum dicat, si indomitus Bison vel aper Caledonius, vel fumans
 vel

vel furans, Ursus, a pro peraturo et meo nemore errumpens, Vicina peco-
ri damna inferat et Lanienas? Prohibebant Severi, tum Regia Autho-
ritate, tum Edictis publicis, haec extra fines Regni transfugia, fuga-
bantur, rigide plectabantur, retrahabantur, raptabantur ad Supplicia,
sed frustra Omnia, sentina est Calorum lixarum, qua ex peregrina
Billure succrevit; Eunt non quo fama, sed quo Fames impellit.

Graculus esuriens Calum si puseris ibit.

Uniuscuiusq; eorum militarem tepera non aliam crediderim, nisi illa ter-
-vile scurillem, et paravitica Pompejanus ego si Vicerit omnia Magna
Omnia si Caesar, Caesianus ego.

Aeternum S. R. Mitas ea qua Mitas Vra proposita expendet cum Statu
Ordinibusq; Nam haec Nobis Lex est, et Consuetudo. Dabimus operam
ut inter Principes Nros perennet faderata Amicitia constans perpetua

quam nec Jovis Ira nec ignes
Nec possit ferrum nec edax abolere vetustas.

Interim antiquas repetens appreciationes, optat Augusto Principi Rex
nostrer, Domum felicem, Imperium tranquillum, Senatum fidum, Exer-
citus fortes, et quaecunq; Caesaris et hominis sunt Vota.

[Stanislaus]

Litt. P. Kasztellana Krakowskiego Warszawyckiego do
Jm. K. Biskupa Krakowskiego ^{Przedniego} & 12. Str. 1678.

Je racy w optalanczy tej Naszey Oyczyzny affulvit Poloy od Sasiadow, to
Laupe motus Domestica one invadebant, pedne teyo historye y pamieci
W Xcy M. A to teraz gdy Nam P. Bog Wszchemogacy z mitosierdia
Sweyo Swiętego Męstvem y pracą Jm. y odwagą Cnego Rycerstwa
dab jaluie woliebich ab extra uspolojenie; gdy z Turkiem Poloy, z Mo-
sluwy Armistitium stanęto, az zaraz Trojcie dyffidenacye inter Civis,
Animorum dissensio wielka, mahinationes, jako passim fertur, con-
tra Principem odlegajaja się; petunt jugulum Reiptea factiones:
ktore albo od postronnych parvo peculio lupione, albo w ludzkich am-
bricjach z ufornowarego nieukontentowania pochodza; jako by to
publicum Nam niebylo Commune, ale kazdy cum pernite seyo uar-
gnie na swoje lato wode, y nowych in Reiptea mutacyi Szuka,
Zeby tyllio ambicyi swojey dosc uczynic, y z Publiczna rosi Zgu-
by. Niemozliż W X M. tyllio ex Summa prudentia sua widziec to, jako
wiele na tym Seymie Reiptey nalezy, litony iedynym Sekarstwem jest
Ubespieczenia Oyczyzny od Logan: Bo te Pakta na Papierze jako
pyzne Jm. P. Wojewodzie Chelminskiemu podane, tak Ladney w so-
bie niemaja pewnosci; in arbitrio Wiary Logan sicy zostajemy, litony
ma Laupe na olku Stabosci Naszy, y Domowe wyjsoye. Sam P. Bog
mitosierny polcazye Srodki z Antonosci lu Nam Cesarza Jm. Mo-
skiewskiego, trzeba Nam na tym Seymie Ugruntowac Poloy z Nim.
Kaz W X M jako wielki to jest do Catosci Reiptey termin, uwa-
zyc. Tu Las o tym Seymie Undiy pdicatur, ze sie Zerure, bo y wy-
muzzony do Litwy na Reiptey, jako to W X M przeciwno temu uczy-
nites Protestacye. y w Grodnie per omnem possibilitatem wie nie-

może, bo stać całe niemają legdy. Ordynacya Ostrogska, do tego przysła, że Criminatioribus possidentes One e-ludere dca. Motus inter Cives o Laciagi extra Regnum na Postach Cudzoziemskich, wszystko takie mieścić chce ten Sejm, że lepiej było cienie Wojny Naywięzysze ab extra, niż przychodzić na rozerwanie Domowe: Z którego nie pewniyszego, tylko podziak Oyczyzny Nassej inter Principes Vicinos, lito by Dawno to intendunt, et his Artibus enervant Rempublicam. Ja. Z miysca Meggo upraszam W Xcy M^{ci} racz pro Zelo suo contribuere do tego, aby uij ta tego wymuszania y protestacya W Xcy M^{ci} niezbiśać tego Sejmu z Grodna, ale starać się aby jakonay przedy był skończony. Wszak nie Nowina w Rzeczce że Sejmy we trzech dniach, w jedyn tygodniu kończyły się, naznaczymy przedko Inuży; a tam providere Desiderijs Uniuersyjsq, y Exorbitantij do tegoż, stożyc y Ordynacya Ostrogska, ostrzeższyć Saluum suo Reiplice. Uprosic Jchm^{ci} Panow Litemskich, żeby pozwolili eliminowac Konstytucya o Sejmie, na litoż niebyło Zgody, y legdy Sejmowania niemają, można sci; a co się tchnie Laciagow, litoze Postowie Cudzoziemscy clywili, Francuski do Węgier, Szwedzki do Inflant, Brandeburski do Domorstwa, Cesarzli ad Imperium, bo ci powiadają że w Majętnosciach W Xcy M^{ci} trzy Regimenty Laciagniono; to niema mieścić Rzeczce Gens libera, wolno jej stażyc legdy chce, dosyć że Rzeczka non contribuit do tego. Tak odpowiedział był Cesarz Ferdynand Trzeci, et Statu Imperij gdy się Krol Sp. Jan Stuart był, że ex delectu Germanie Karol Gustaw Krol Szwedzki sto Tysięcy Woyska wprowadził w Oyczyznę Nassej, że to Gens libera trudno komu zabronić z nich żeby Wojny niestażyc, bić się, y biłiśmy też Onych. —

Landgrafow, y innych Wielkich Niemcow; Szwedowie się skarży że Polacy w służbie Xcia Brandeburskiego będący wzięli Szetyn. Cesarz się skarży że Francuzowie z tąd od Nas wyprawili dwa Tysiące Ludzi do Węgier, Brandeburczyki się skarży że Polakow kilka Chorągwi do Inflant na służbę Szwedzka weszli. Turczyn się skarży że Polakow sita widzieli y biłi pod Czekrynem w woysku będących moskiewskim. My zaś na to nic niemowimy, tylko przeciwko Postowi Francuzkiemu powstałiśmy, ubili mu ludzi kilka set. z tych dwóch Tysięcy co do Węgier weszli, satius dać temu pomocy. Gens libera stażyc Jm bronie niemożemy. Respu-salissimo woyska 24 Ludzi ex confluentia Populorum rozmaitych, w sztylich Jmieniem Polakow, tylko nieurodzeniem y zastu-gami, legdyż się to ma y miato podziac? gto dem zdychac niechca; Rozbojow Sobie nieżycemy, tuc musza iść legdy na służbę. a to wszyscy Nasi Vicini dysgustowani, Cesarz, Brandeburczyk,

Szwed

Szwed, Turcy, a te Laciągi kazdy pretendit, Uratę swoję wiel-
 kę expostulowali z nami wszyscy, y drukują Manifestacyę prze-
 ciwko nam. A my co? miasto tego co byśmy mieli mieć excludacyę
 z Pen. Libera jakossz też nam quondam powiadano. To cośmy
 jeszcze mieli Przyjaciela Króla Jmci Francuzkiego mate na tych
 czterech mianowanych Ludu Jego w Wództwie Russim Znieśli, nie-
 dlatego żeby si ludzie w Węgrach co sprawić mieli, bo Jh ledwie
 siedmiesiąt było, ale żeby się per privatos, zwadzić z Królem
 Francuzkim, raz w Xla Mł tempesstivę zabiegać temu, bo to
 effectus wszystko pokazuje, pejimas z tad Consequentias. Niepo-
 dozna to rzecz jest, polu my in neutralitate będziemy, żeby te ani-
 morum Sessiones in Rejplca niebyły. Satius est sobie obrac' unę
 partem, a Znieć się Związać defensivę et offensivę to nie będzi-
 talacy, nie będzić Syjryji, Inaczej co my to Sobie proponuje my, żeby
 kazdy przez Postom, nie będzić z tego nic, co dalej to wielkisz-
 rozterwanie. Ponendus przy tym ambitoni modus, suraż y przy-
 watne Jarowan' Saluti Patrie, na ktore stworzy oczy Draco hian
 Krowie Chrześcianskiej, namienit bym jeszcze sita, co może per Ne-
 utralitatem przedło w Zgubę ostatnia wprowadzić Rejplcam,
 Ję tyllko Zaboneć Propozycyę w Xcy Mł, gdyby z Monarcha-
 mi poprzedził Nas Wojna: czego się nam bardzo baci trzeba)
 swoje potęgi na Lwow wywartł, opanował, gdzie Nasz Ter-
 min Subsystenyci potędze gdzie od-poru danie w otwartym
 Królestwie? Mitę uerdziem Świętym, widzę na ole w tych
 Syjryjach wygotowany Lanom Sasiadom podział z Naszym
 Oycy Lny, do ktorego w X Mł przy stat bys, proszę raz, mnie
 przestrzedz, ale ja wole, dobrze wrożyć temu Seymour y
 trzymać się in una Compagnie Rejplca w Starosci Mojej
 Dożebawszy Zgodnych Animuszow, a w nich Nadzieję Oży-
 wienia Oycy Lny, To pro meo Candore, amore, et fide lu-
 Rejpltey et confidentia w Łasie w X Mł napisawszy, go-
 towe'm y dalej z w Xla Młia correspondere, y przyjacznicy
 daniem uniri, y uniwersz pro Rejplca convincebłi primy.
 A teraz Zostawam

Instrumentum Armii Szwedzkiej przez Jch Młciow J.P.
Postow Kr. Kr. Młci y Kępsłtey 17. Aug. 1678. Zawiesz.

Najjasniejszego y wielkiego Hro-podara Jana Trzeciego z Bożey Łasli Kro-
la Polskiego Wielkiego Ksia Kępskiego, y innych Kr. Kr. Młci Państw P. N. M.
y wszystkich Kępsłtey Stanow Duchownych y Świeckich, obojga Naro-
cow Korony Polskiej y W. K. C. Wielcy y pedne mocni Postowie, Michał na
Kiewaniu Kę. (Cartoryjskie Wda Wotynski Cartowiecki &c. Starosta,
Kazimierz Jan Saphicka, Arabia na Bychowie, Dobrownie, y Zast-
awiu, Wda Potocli, Boryski &c. Karosta, Hieronim Komar Kędia Ziępski
Orszanski, Sekretarz Poselstwa z Drugiej Strony. -

Bożę Mitopię W. Hro-podara Gra y wielkiego Kniiazia Theodora Alexiewi-
cza wszystkich wielkiej maley y Białey Rusi Samodenzia, y mnogich
Hdarstw y ziem rosołecznych y Zapadnych y Sięwernych. Kętyca y Dzię-
dlica Naslednika Hdara y Obładatela Kr. C. Wielicentwa Bliżni Bo-
jarowie y dumni Ludzie Ławnie Wielmożni, Wielmożni Bliżni Boja-
rzy y Namiestniki Nowochrodli Kniasz Jemc. Milita Jwanowic Odo-
jowski Bliżni Bojarzyn y Namiestniki Odjowski, Wasili Siemianowicz
Wotynski Obolnitszy y Namiestniki Obolowski, Jwan Affanasiewicz Fron-
czy, Ischek Pofelwy Diakowie Dumny Diak Larion Jwanow Wasili Babi-
nin y Omelan Uraincow. -

Po odprawieniu od wielkiego Hdara Jmci W. M. P. N. M. od wielkiego Hdara Jmci
C. w Poselstwa Szwedzkiego y uppedaniu Kr. Kr. Młci y wieruszcey Pethomocnych
Hramot także od wszystkich Stanow Kępsłtey Plenipotencyi nam danej
będę na mnogich rozgoworach. Mowilismy o strzymaniu między obojmi
wielkimi Hdarami wielkim Hdaręm naszym Kr. Kr. Młci, y wielkim Hdaręm
Kr. C. M. y Jch Hdarńskich Braterskich Przyjazni y miłosci czynili Staranie
między nimi obiema Hdarami, y ich obiema Państwami, a naprzęd o wie-
cznym Pokoju, a potym pierwszych Andruszowskich y Poselskich dochoworow,
o Łasnych trudnościach, ktore temi przeszłemi dochoworami odłożone do te-
razniejszego Poselstwa, także o innych nowych Łachodzących trudnościach,
y chociaż między nimi obiema wielkimi Hdarami do wiecznego Pokoju y
do uspokojenia tych trudności y na terazniejszych nastęch rozgoworach
za mnogimi trudnościami przyjsi niemogto. Jednak widząc Jch Wiel-
kich Obudwu Hdarow do wiecznego Pokoju Chrześcianśkiego Ładanie,
stosując się do pierwszych Andruszowskich dochoworow Punktu 12. tego
Zeby to wszystkimu Światu pokazato się, że wielki Hdar nasz Kr. Kr. Młci
do wielkiego Hdara J. C. W. nieodmiennie swoja Hdarńską Braterską Mitos-
cia y do wiecznego Pokoju Chrześcianśkiego Ładanie ma. Mowilismy
o przedłużeniu Łat przymiernych, ktore Ła pomocą Bożę y Ła wola
obudwu wielkich Hdarow naszych my Kr. Kr. Młci Wielcy y pednomocni
Postowie, y Kr. Kr. Młci Bliżni Bojarowie, y Dumni Ludzie, w nadzieję
wiecznego Pokoju Zeby, na potym w tej prerogauji Łat przymiernych
między nimi obiema wielkimi Hdarami, y Jch wielkimi Hdarstwami
y do wiecznego Pokoju trwatego przyjsi mogto, y dla tego te Punkta
na dwudzięstym piątym rozgoworze naszym, to jest 18. July umowi-
lismy, spólnie, Łgodnie, postanowili. -

1. Oba Wielcy Hódarowie Wielki Hódar Jek. W. y. Kępska Hódar Jek. Wielki
 członstwo dla gruntownego y pewnego dotrzymywania Jch Hódarskiej Bra-
 terskiej Przyjaźni y Miłości. Pierwsze troje Andruszowski Dohowory
 y Dwoje na Moskwie postanowienia trzymać Zekwalaja y na Dależe Za-
 sy chcąc między nimi obiema Wielkimi Hódarami, nie tylko doczesnego
 ale y wiecznego Pokoju, my Jek. M. Wielcy y Pełnomocni Postowie, y
 Jek. Wieliczeństwa Bliźni Bojarowie, y Dumni Ludzie Przykładałi sta-
 ranie, czyniąc dosyć tego pierwszego Andruszowskiego Dohoworu Pun-
 ktowi 12. w nadzieję między obiema Wielkimi Hódarami y Jch Hódarskiej
 Braterskiej Miłości y wiecznego Pokoju. Chrześciańskiego na przymier-
 ne Lata w Andruszowskim przymiernym Dohoworze opisane umowili-
 my y postanowili, że bądź przymierze między nimi Wielkimi obi-
 ma Hódarami, Wielkim Hódarem Jek. Kr. M. y Kępska Korony Polskiej
 y Wielkim Hódarem Jek. W. Państwami Jego y na potym
 na 18. Lat po sobie idących rachując to jest: od Narodzenia Syna Bożego
 1693. Miesiąca Junij. a od Stworzenia Świata 7200. a w tych przymier-
 nych Latach podług Andruszowskiego pierwszego Dohoworu, a podług tego
 terazniejszego naszego Jek. M. y Kępskiej Wielkich y Pełnomocnych Po-
 stow y Jek. Bliźni Bojarowie, y Dumnych Ludzi postanowienia wie-
 cznego Pokoju, a do Wojny y rozlania Krwi y do spustoszenia obudwu
 Hódarstw wszelkim jawnym y tajemnym przemyśleniem z obudwu stron
 niedopuszczac, y owszem trzymać Chrześciańskim Staraniem w Pokoju,
 y za żadne wczynające postępi Wojny niewczynac, y żadnemu dru-
 chowi nad. Druhem tajemnych ani jawnych nieprzyjaźni ani sam przez
 się, ani przez żadnego, nie zamyslać y nieczynić, y owszem Jek. M. y Jek. W.
 takie między sobą we wszystkim Dobra spólnego chacie y Brat Bratu
 lepszego wynajdować y owszem prawdziwie między sobą postępować.
 A ponieważ Wielki Hódar w nadzieję wiecznego pokoju między nimi
 obojmi Wielkimi Hódarami, y Jch obojma Wielkimi Państwami
 z Braterskiej Przyjaźni y Miłości lu Wielkiemu Hódarowi Jek. M. G.
 Zwojowanych Hódarstw y Ziemi które w stronie Wielkiego Hódara Jek. W. usta-
 wy względem tego Przymierza ustępuje w stronę, Jek. Kr. M. y Kępskiej Nowa
 Sibiera, y Wielka, Związkami od nich przynależącami, okrom Krasnogro-
 da y wiatru Jego. Przymierze Wielki Hódar Jek. W. pewną Summę pieniędzy
 za ten przymierne Lata podług pierwszego postanowienia to jest Mil-
 lion spelną, 6 uczyni Dwakroć Sto Tysięcy Rubli Moskiewskich, wyli-
 czyć Kępskiej y oddać Zekwala. Tedy Zwyż mianowanych Karodow
 Kewel, y Wielicz, przez, niedziel od Daty postanowienia tego, to jest od Nar-
 dzenia Syna Bożego 1678. Gbra 30. Die. a od Stworzenia Świata 7187.
 Gbnie 20. Die przystani od Jek. W. Dworzanie przystaniem Jek. Kr. M. G. Dw-
 rzanow za Uniwersałami Jek. W. Wielcy y Pełnomocni Postowie oddadza,
 y ze wszystkimi dawnemi które tam były przed wojną Działami,
 Ammuracyami, y innymi wszelkimi Orężami. A z tej Summy Dwu kro-
 Sto Tysięcy Rubli Jek. W. oddać na ten czas rosłaże. A Horod, Sibir,
 y druga połowa Summy Sto Tysięcy Rubli Jek. W. oddać na ten czas ro-
 słaże, kiedy Jek. Kr. M. G. pierwszy y ten terazniejszy pomierne Dohowor
 na potwierdzoney Jek. W. Aramoai, przed S. Ewangelią przy Jek. W. wielkich
 Pełnomocnych Postach Sura Krolewska Przyjaźni, utwierdzi. Na ten czas

JcW. Wielcy y Pelnomocni Poslowie posla do tego Horoda Dworzanow Sie-
 biesz, y ten Horod y pieniadze przytany JKW. Dworzanom oddac m-
 skazę. A z tych ustapiionych wyżej namienionych Horodow Nowla
 Sebiera y Welira przybyte Działa y amunicye, y wszelkie Oręża y
 pieniadze Prowianty, y co po władzi tych Horodow z Czertwiuwskiego
 Wielkiego Horoda Moskwy y innych Horodow przywilezione Woyshowych y
 wszelkich Stanow Obywatele przybyli Ludzie Ruscy JcW. do pogranicznych
 Horodow na Podwodach do Granice tych władow wyrzeleni bydz maja
 bez wszelkiego Zatrzymania y przeszkody. A do tad Ludzie JcW. w tych
 będący Fortecach do wypcia swego z tych Fortec, y Miast we wszelkim
 bezpieczenstwie od J. Krmli zostawac będą. A dawniejsze tych Horodow Dzia-
 ta y Amunicye, Oręża, ktore teraz są w tych Horodach talze mieszka-
 cy tameczni Ludzie y Szlachta w swych Siedliskach przy ustapieniu
 tych Horodow zostawieni bydz maja, bez zadney Krzywdy od Ludzi JKW.
 poddani talze tameczni do ustapienia, y przeniesienia się za Granice
 JcW. przyniewalani bydz niemaja, y zadnego niemaja odnosic Ukrzy-
 wdzenia bez zadnych dawania Podatkow. Podwody Law te na litych
 te Ludzie JcW. do Granice odprowadzeni bydz maja, maja się bez
 Krzywdy ze wszystkim powrocic. A Szlachta tameczna ktora teraz na
 Woinie, albo na iniszej Wtudzę JcW. zostaje, powrociwszy się z tej Ustugi
 y Woiny, ktorzy zechca uwolnieni y wypuszczeni ze wszystkim w Stro-
 ne JcW. będą, Sieber talze ktory w Stronie Carskiego Wieliczenstwa do
 Przymięgi JKW. zostawac będą, talze y wszyscy do niego nalezacy Pod-
 dani. Zadnych krzywd pogotowiu y spustoszenia uznawac niemaja.
 A tym terazniejszym mocnym, przymiernym postanowieniem między
 Wielkim Adarem, y JKW. y między Jch obiema Wielkimi Państwami
 Ziemiemi, y Horodami, ktore w ktorey Stronie podlug pierwszych
 Andruszowskich Pakit y dohoworow, y podlug tego terazniejszego
 między nami Obiema Adarami naszego przymiernego postanowienia
 zostaly się, y między Poddanemi Ludzmi obu Stron tej odnowioney po-
 stanowioney utwierdzoney y nieporuszoney Przymięgi bydz podlug te-
 razniejszego utwierdzenia ktore przez naruszenia wszelkiego w tych
 wyżej pomienionych przymiernych leciach dotrzymane bydz ma mo-
 cno, y tego przymiernego dohoworu dla zadnych przyczyn.

2. A ze w niektorych Andruszowskich dohoworach y Poselskich na Szczęli-
 wie postanowionych Punktach zawsty trudnosci, jako to w Punktach wto-
 rego Andruszowskiego a Moskiewskiego wtorego postanowienia 1672.
 podlug Nowego Kalendarza Roku, a podlug Starego Ano 7180. Artyku-
 tu 18. o mianowaniu Tytutach Adarskich y Andruszowskiego przymier-
 nego Traktatu w Niedym a wtorego Moskiewskiego postanowienia
 w Czwartych Punktach, o Kijowie talze we wszystkim Czwarty Punkt
 Andruszowski y Moskiewski pierwsze postanowienia z Punktu pier-
 wszego y drugiego Moskiewskiego Traktatu z Punktu piatego y Sto-
 dmeo o Konweliaci 70. oprocz konweliaci o iniszych Posidkach Woy-
 skom. Przytym tegoz postanowienia Moskiewskiego pierwszego Punktu

pierwszego

pięwszego o nie Zawieranie Traktatów z żadnym Narodowi bez drugiego z
 Soltanem Turckim y Hanem Krymskim. Tedy te wszystkie Punkta y tru-
 dności które w przestłym Czasie do terazniejszego postanowienia stały się,
 odłóżdamy do Komisji przyszłej z mediatorami, którzy Komisji
 czas y miejsce Wielkiego Hłara y ICW. Wielcy Postowie będący dla ode-
 brania przysięgi u Wielkiego Hłara NKIMC, po wykonaniu tej przysię-
 gi umawia y postanowienia. Taki jednakże żeby tam cum mediatoribus
 Komisya na dalej w tych dwóch schodzących dawnego przymierza leciach
 odprawowana koniecznie była. A żeby ten Zjazd z Posrednikami w do-
 kończeniu pomocy wiecznej y w zatrudnionych Punktach skutku nieo-
 trzyma. Tedy oboim Wielkim y Pełnomocnym Postowem y Komisya-
 rzem Medyatorów z uczciwością odprawic, a sami w terazniejszych nowo
 postanowionych przymiernych leciach na potym o Komisji umowia
 y postanowid, czas y miejsce, w tę nadzieję jako o tym brzmie pierwsze-
 go Andruszowskiego dohoworu Punkta 12tego. A z tego terazniejszego
 Przymierza ni sta jakich Przyczyn nie zerbac.

3. Takie postanowili y umowili że Obudwa Wielkich Hłarow naszych
 tak Wielkiego Hłara IKW. jako y Wielkiego Hłara ICW. w tych Hłar-
 skich mianowaniach y Tytulach w. zch Hłarskich Hramotach y
 wszelkich piśmiech, między niemi oboma Wielkimi Hłarami na
 obie pisac stronie taki jako o tym napisano przymiernego pierwszego
 Andruszowskiego dohoworu, w drugim Punkcie, a z Horodow Miast
 Zobu Stron pisac mianowania y Tytulaty obudwu Wielkich Hłarow
 z powinności Popelskiego uczynionego na Moskwie postanowienia,
 1672. według nowego, a według starego Kalendarza 7140. Roku, 18. Punktu.
4. Takie postanowiliśmy y umowili, że Wielki Hłar ICW. pozwala tym
 Ludziom, którzy w Stronie ICW. zostaja, y zostawać będą, w wierze
 Rzymskiej Nabożenstwa swego w Domach swych Zażywać y Za-
 granice do Polskich swych Kobiotow bez wszelkiego zatrudzenia i-
 zdzic, y do Wiary Greckiej przymuszeni być niemaja, y co wzajem
 Wielki Hłar nasz o Znanie się z Wiara Rzymską, nikomu na
 tasce IKMCI szkodzić niema, IKMCI tym Cerkwicom Nowym y Ma-
 nastrom w których Znajdują się Wiary Greckiej Zażywanie, które
 w Horodach, Nowlu, Siebieru, y Wieliru, zostaja y teraz Juris po-
 stapienie są w Stronie IKMCI. także y w szlystkim Ludziom wiary
 Greckiej podług terazniejszego przymiernego postanowienia żadnego
 ucisnienia do Wiary Rzymskiej, y do oniej przymuszenia czynić
 niebacz, y niema to być, ale podług dawnych Praw, we w szlystkim
 bezpieczeństwie z Zażywaniem Nabożenstwa swego zostawać będą
 y ożwanie się z Wiara Grecką nikomu na tasce IKMCI szkodzić niema.
5. Ażemy IKMCI wielcy y Pełnomocni Postowie y ICW. Blizni Boja-
 rowie y Dumni Ludzie mieli między sobą rozgowory o uwolnieniu
 więźniow Zobu Stron Szlacheckiego, y Woykowskiego Stanu, jako o tym
 wyraźnie postanowiono Andruszowskiego dohoworu w jedynastym
 Punkcie, co Strony w. Hłara ICW. spełniono, jednakże na potym jeśli

- zajętości mogą należeć w obudwu Stronach, y tych według Andruszowskiego postanowienia y dohoworu obay Wielcy Hódarowie uwolnić roshadze. —
6. A cosmy JKMci Pełnomocni Postowie mówili J.C.W. Bliźni Bojarowie, y Dumni Ludzie o Drzewie Krzyża S. także y o Kosielnym Cerkiewnym Apparatach y o Dzwonach y piśmiech, Listach Proszlich, y o innych sprawach, y o tym z Strony w Hódara podług dohoworu dosyć uczyniono. —
7. Przytym Wielki Hódar J.C.W. do Braterskiej mitosi y Przyjaźni przeciwko Wielkiemu Hódarowi N.J.K.W. roshadze o uwolnieniu Mieszkań Korony Polskiej y w.XL. uczynić podług dohoworu K.W. Wielkich Postow uczyniwszy na Moskwie w Roku 1677. według Nowego Kalendarza, a według Starego 7180. Roku, jako o tym postanowiono tego dohoworu w Moskwi II. oprocz Pasiennych Ludzi. A listy y z tym miejscem chcieli zostać w Stronie w Hódara J.C.W. tedy Jm zostać wolno, a o Mieszkańkach listy u Bojarskich y wszelkich Stanow Dworach zija, na przyszłej Commisji dohovor uczyniony być ma. —
8. A w terażniejszym od Narodzenia Syna Bożego 1678. a od stworzenia Świata 7186. Roku, expiruje Termin wolnego Kupcom Łobu Stron handlowania; Tedy w nadzieję obudwu Wielkich Hódarow Naszych y Jch Braterskiej Mitosi y Przyjaźni umowiliśmy y postanowili, że obudwu Wielkich Hódarow Naszych Kupiedim Ludziom, oprocz Łydow, podług pierwszych dohoworow Poselskich y od terażniejszego Naszego dohoworu przez wszystkie lata przymierne i eżdzie na Obie Stronie z wszelkimi Towarami nie zakazanemi za paszportami. Tak w Stronę Wielkiego Hódara JKMci do Stolecznych Miast Krawowa, Warszawy, y Wilna, jako y w Stronę W. Hódara do Czertwujiszczego Wielkiego Storođa Moskwy. A myta od Towarow ptacie podług Ustawy obudwu Państwu, a nad Ustawę użytkow Kupcom, y żadnych grabieży nieczynić, y tym Jch nieodganiać, y Towarow nie zatrzymywać, ale wolne handlowanie we wszystkich obudwu Narodow Kupcom zachować. Także y Dzwina Rzekę do Rygi y do Rigi do Smolenska Kupcom Smolenskim, y innym w przemyślach y w przelazach z Towarami y bez Towarow mieć drogę, wolną bez wszelkiego zatrudnienia ptacenia postanowionego myta, a nad Ustawę użytkow y przepisy nieczynić y tym Jch nieodganiać, a żadnych grabieży jako do tego czasu nie było nieczynić, y Towarow nie zatrzymywać, ale wszelkiej swobodzie targowe przemyśły na Obie Stronie zachować. —
9. A że Sędziowie pograniczni podług dohoworu Andruszowskiego, podług Punktu 13. także y podług Poselskiego postanowienia rozgraniczenie Granic, y sprawiedliwości w pogranicznych Miastach nieczynili. Tedy od obudwu Wielkich Hódarow podług Pełnomocnych Hódarskich Stramet, pograniczni y wszelkich spraw Sędziowie nieodłata dając, zjechać się mają, w Roku 1679. A od stworzenia Świata 7187

na Granice a przed Ziechaniem się, o czasie y o miejscu przez Obcypli między sobą, obestawszy się z jada, się, y Dieta w rozgraniczeniu granic y o Stugach y Zaboystwach między Obywatelami Pogranicznymi rozstrząść, uspokajac, czynic dosyc postanowionym Dohoworem maja. —

10. A że przez nas Kmic Wielkich y pełnomocnych Postow, przystana teraz Kmic teraz, potwierdzona Hramota na pierwsze Andruszowskie przymierne dohowory, y Moskiewskie postanowienia, nie podług pierwszego Zwyczajtu tylko Liedney Pieczęci, Kmic Koronna, a wixd. Pieczęci, tej potwierdzoney Hramoty niemasz, tak y przy plenipotencyi nam Wiellim y pełnomocnym Postom danej przy podpisach Senatorских Reki Pieczęci jej nieprzycisnione. O czym Icw. Blizni Bojarowie, y Dumni Ludzie nam Wiellim y pełnomocnym Postom mówili o dosyc uczynienie temu, y dla tego Icw. Bliznich, Bojar, y Dumnych Ludzi, my Kmic y Kzestey Wielcy y pełnomocni Postowie Stowem swoim Poselstwem apselurowali, y tym postanowieniem utwierdzili, że kiedy od Wielliego Hdara Icw. Zpotwierdzoney Icw. hramoty przystani beda do Wielliego Hdara IKw. do tej swojej Hramoty wixd. Pieczęc przyteżyc rozkaże, bez wszelkiey Kontradykcyi. a w Plenipotencyi nam Krolewskie Wiellienstwo Wiellim pełnomocnym Postom od Kzestey danej nieprzytowienie Senatorских Pieczęci temu naszym dohoworowi za naruzenie y przeszkode niema bydz poczytano, ale za mocną, a nie wątpliwą Plenipotencyą, te Senatorские Подписы, Kde temu dohoworowi stuzą, y na potym stuzyc beda, bez wszelkiego tłumaczenia y wątpliwosci w obudwu Stronach a na potym w przykladaniu Pieczęci wedlug dawnego Zwyczajtu zachowac powinny. —

11. Także Zgodnie umowiliomy y postanowili że wszystkie pierusze Andruszowskie Tranzakcyje, dohowory, y dwojakie Moskiewskie postanowienia, y ten terazniejszy Moskiewski przymierny dohovor, za wszystkie przymierne przedtulone lata Wielliego Hdara Icw. przed S. Ewangelią na potwierdzoney Wielliego Hdara Hramocie y na tym przymiernym Zapinie przybytnosci na Kmic y Kzestey y wielkich y pełnomocnych Postach Ztwierdza. O wzajem y Wielliego Hdara Icw. P. N. M. wszystkie pierwsze trojakie Andruszowskie dohowory, y dwojakie Moskiewskie postanowienia, y ten terazniejszy przymierny dohovor Moskiewski, y te wszystkie przymierne lata przedtulone na potwierdzenie Wielliego Hdara hramocie, przy Wiellich Postach Icw. lator, do IKw Zpotwierdzoney Hramoty przystani beda, po przyjeciu tej Hramoty y Przyięgi na S. Ewangelią wykonana, y po wykonaniu tej Przyięgi tych Icw. Wiellich Postow dzieł wysluchac IKw. rozkaże, o ktorych Wiellich Postach wedlug Zwyczajtu przez gonca Obcyplia uczyniona będzie. —

12. A dla wiekszego y dostatecznego gruntownego ubezpieczenia się, wszystko co tu między nimi IKw. y Kzestey Wiellimi y pełnomocnymi Postami y Icw. Blizniemi Bojarami y Dumnymi Ludzmi uczyniono y mówiono

y postanowiono y dokonzone jest od Wielkiego Hдаря Nayas: Jana Trzeciego z Bożey łaski Krola Polskiego W.X.L. Ruskiego, y innych Kmieci Panstw, y od następcow jego, także od Wszystkich Stanow Księpstwa Duchownych y Świeckich Obojga Narodow Korony Polskiej W.X.L. —

Także y Wielkiego Hдаря Bożę Mitofia Cera y Wielkiego Kniazia Teodora Alexiewica wyszyscy Wielkicy, Malesy, y Białey, Rusi Samoderżca y mnogich Hdarstw y Ziemi wschodnich y Zapadnych, y Siewiernych, Otczyca Dziedzica Naslednika Hдаря y Obładatel od Iew. y od naslednikow jego, strzymano będzie y to terazniejszy do-
wónczenie mocne y nienaruszone być ma, od którego postanowienia y Zapisu, my Kmieci y Księpstwa Wielcy y Pełnomocni Postowie, rękami swemi podpisalismy się, y Pieczęci Nasze przycisnelismy. A potym Przyjęga Nasza spólna Zobu Stron utwierdzili, y temi przymiernemi Zapisami, z Iew Bliźniemi Bojarami, y Dumnymi Ludźmi rozmię-
niliśmy się. Pisanie to utwierdzone w sartwuiuszcem Wielkiego Hдаря Iew w wielkim Horodzie Moskwi. Roku od Narodzenia Syna Bożego 1678. Miesiąca Augusta die 17. a od Stworzenia Świata 7186. —

Rota Przyięgi Jhmy L. Postow Kmieci y Księpstwa.

Wielkiego Hдаря Naszego Kmieci y Księpstwa Wielcy y Pełnomocni Postowie obwieszczamy to Panu Bogu Wszechmogącemu przed tą S. Ewangelią podług Przykazania jego. Że to wszystko cokolwiek takie z przedłożonych przy-
miernych Listach, jako y w terazniejszych Zapisach, o wyrażonych Pur-
litach przez nas postanowione od Wielkiego Hдаря Naszego Kmieci y następcow jego, także od Wszystkich Stanow Księpstwa Duchownych y Świeckich Obojga Narodow Korony Polskiej y W.X.L. spełnione y nie-
naruszone we wszystkich dotrzymano bez przeciwnego tłumaczenia będzie, tak jakomy przed tą S. Ewangelią obwieszczamy się.

Bożę Mitofia my wielki Hdar, Car, y wielki Kniaz Teodor Alexiewicz wyszyscy Wielkicy, Malesy, y Białey Rusi, Samoderżca y mnogich Hdarstw y Ziemi wschodnich, Zapadnych, y Siewiernych, Otczyca, y Dziedzic Naslednik Hdar y Obładatel, obwieszczamy się z Bogu Wszechmogącemu przed tą S. Ewangelią podług Przykazania jego na tym, iż za pomocą y modlitwami Nadzięje Naszey Chrześciań-
skiej Przenajświętszey Boga Rodzice Niepokalanej Dziewicy Ma-
ryi, z Bratem Naszym wielkim Hdarem Naszym Janem Trzecim Bożę Mitofia Krolom Polskim, W.X.L. Ruskim, y innych Kmieci Panstw y Księpstwa wszystkich Stanow Duchownych y Świeckich, obojga Narodu Korony Polskiej y W.X.L. na Poselskich Zjazdach Zobu Stron, przez wielkich y Pełnomocnych Postow troje andru-
siewskie dohowory, y dwoje Poselskie na Moskwi postanowie-
nia y co w terazniejszym 7186. a podług nowego Kalendarza 1678. Roku, z naszymi Carskiego Wieliczeństwa Bliźniemi Bojarami y Dumnymi Ludźmi przez Kmieci y Pełnomocnych Postow uczynione na Moskwi przymierne y dotrzymane będzie, bez przeciwnego tlu-
maczenia, Tak jakomy wielki Hdar, tą S. Ewangelią obwieszcza-
my się. —

Pacta Regni.

Traktat
relawisko - hydzycki

Cum Serenissimo Electore Brandenburg conclusa.

Fridericus Wilhelmus Dei Gratia Marchio Brandenburg Sacri
 Romani Imperij Archicamerarius et Princeps Elector Magdeburgij
 Prussiae, Juliae, Aivie, Montium Aetini, Pomeraniae, Casubiorum
 Vandalorumq, nec non in Silesia Cosnae & Carnovia, Dux Burgrabijs
 Norimbergensis, Princeps Halberstadij & Minda, Comes Mariae
 et Ravensbergi. Dnus in Ravenstein. Significamus Omnibz
 et Singulis presentibus & futuris, Tertium ips quorum interest.
 Quod ad tractandum cum Serenissimo & Potentissimo Principe
 Dno Joanne Casimiro Rege Poloniae, Magno Duce Lithuaniae
 Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniae, Smolensciae, Cerni-
 choviae, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumq, Hereditario Rege,
 Dno Cognato et Affine, uti Fr Nro. Colendmo, certos constituimus Ple-
 nipotentiarios, illiq, cum suo Regie Mttis Plenipotentarijs congru-
 si in Articulos qui sequuntur convenierint. In Nre Patris Filij &
 Spiritus Sancti, unici Veriq, Dei Amen. Notum sit Omnibus
 quod cum Superioribus Annis eoz ipso tempore quo Serenissimus
 et Potentissimus Princeps ac Dnus Dnus Joannes Casimirus Rex
 Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Sa-
 mogitiae, Livoniae, Smolensciae, Cerniechoviae. Nec non Suecorum,
 Gottorum, Vandalorumq, Hereditarius Rex Inchtumq, Poloniae Re-
 gnum, et Magnus Ducatus Lithuaniae, Moschovitico bello Casaciq,
 implicarentur turbis, Sveci infestis pariter Armis eandem pete-
 rent Poloniam, tandemq, in Prussiam Regiam et Ducalem irrumpere-
 rent, ita ut ipse Serenissimus Princeps, ac Dnus Dnus Fridericus
 Wilhelmus Marchio Brandenburg, Sacri Romani Imperij Archi-
 camerarius et Princeps Elector Magdeburgi, Prussiae, Juliae Aivie
 Montium Aetini, Pomeraniae, Casubiorum Vandalorumq, nec non
 in Silesia Cosnae & Carnovia Dux Burgrabijs Norimbergens, Prin-
 cep, Halberstadij et Minda, Comes Mariae et Ravensbergi Dnus
 in Ravenstein, epusq, ditiones ac subditi, infestis Suecorum ar-
 mis ac hostilitatibus convocatis undequaq, contra Ipsum Suetici
 Copijs ita peteretur ac urgeretur, ut cum ipsis ad Pacta quaedam
 premente necessitate fuerit adactus, indeq, hostilia quaedam inter
 Serenissimum Poloniae Regem, et Serenissimum Electorem Bran-
 denburgicum invecta patratay fuerint. Tandem per Singularem
 Dei gratiam clementiamq, interveniente et mutuam Concordiam
 Serenissimo et Potentissimo Principe ac Dno Dno Leopoldo Hun-
 gariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae Schlavoniae Rege, Archiduce
 Austriae, Duce Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolay, per
 ipsum Consiliarium Camerae Aulicae, et ad hosce Tractatus Mmū

et Excellmum Dñm Franciscum de Lisola Dñm de Tysen et
 Marienfelh conciliante, tam Sacrae Regiae Mttis, quam Sacrae
 Serenitatis Electoralis Plenipotentiarij, ex parte quidem Sacrae
 Regiae Mttis Poloniae Andm̄us Illm̄ et Excellens Dñus Yence-
 slaus Comes in Leszno Leszczynski, Episcopus Warmiensi, et Dñs
 Vincentius Ormus Saziewski, Supremus Thesaurarius et Campi
 Mareschalcus, Magni Ducatus Lithuaniae, Viliensi Pirneseni
 Mariowieni Suberhator. Oeconomiarum Olitens et Fraudentensis
 Administrator, ex parte vero Sacrae Serenitatis Electoralis Illm̄
 et Excellentissim̄ Dñus Otto, Liber Baro à Schivenin, Dñus in
 Landenberg Oldewy thagen et Drowir Hereditarius, Electoratus
 Brandenburgensis Camerarius, Serenissimi Electoris Brandebur-
 gensis Consiliarius, Status intimus et Negotiorum feudalium Director,
 nec non Serenissimi Electoris Supremus Aulae Praefectus, et Capita-
 neus Zaniemburg et Dñus Laurentius Christophorus a Sommitz
 Hereditarius Camerarius in Ducatu Pomeraniae, quidem Serenis-
 simi Electoris Brandenburgici Consiliarius, Status intimus Cancel-
 larius, in Pomerania Ducali, et Capitaneus Neostetiniensi necessa-
 riji ad hoc instructi Mandatis, perpetuam pacem, Concordiam, atq.
 Amicitiam inter pdictum Serenissim̄ ac Potentissim̄ Regem Poloniae
 Magnū, Ducem Lithuaniae, Episc̄o Successores et Regnum Pol-
 oniae, Magnū Ducatum Lithuaniae, tum Serenissim̄ Electorem
 Brandenburgicum in Prussia Ducem, Episc̄o Successores. His quo-
 sequunt, Conditionibus pacti sint, instaurarint, atq. Concluserint.
 1. Predicta pax, quemadmodum in perpetuum fida, et sincera
 erit, ita hoc ipso momento omnis inter utramq. partem utriusq.
 partis Copias, milites, Subditosq. hostilitas cessabit, neutra parti
 in alterius damnum quidquam tentabit, aut tentari patietur,
 sed altera alterius gloriam et utilitatem et securitatem modis
 Omnibus promoveri studebit. Quicquid vero durantibus hinc Bel-
 lii, uni vel alteri Parti tam in Regno Poloniae, quam in Prus-
 sia Ducali, aut Singulis illorum Incolis, ab Una vel altera par-
 te damnorum, injuriarum, molestiarumve, sive per vim, atq. ex-
 peditiones militares, sive per exactiones ablationes aut alios
 modos illatum fuerit, illud omne utpote perpetuam oblivione
 Sepultum nunquam exuscitabitur, nec eo nomine, tam Sacra
 Regia Mttas Regnum Poloniae, aut Provincia aliqua eidem
 unita, aut Subditorum Quispiam cupiscunt gradus dignita-
 tis aut Conditionis fuerit, qua Serenitas illa Electoralis episc̄o
 Subditi, milites ac Ministri poterunt se invicem aut Singu-
 lorum Haeredes vel terras, ditiones, belli Duces, milites Subdites
 convenire, compellare, aut quidquam ab ijs petere, aut postula-
 re, multominus vi extorquere, sed ista omnia utriusq. abolita erunt,
 ac deinceps

67.
34

ac deinceps alter alterius Commodum permovebit, Damnum autem mutuo avertet, Salvis Nominibus et Debitis Civilibus, inter Regini et Magni Ducatus Lithvanie et hujus Ducatus incolas ante vel durante Bello contractis quibus Solvendis unusquisque teneat. Regi ipsi, qui prosidia Electoralia per hoc bellum habuerint, aut quovis modo cum Sereno Electore, aut ejus Officiarijs, in Regno Polonia contraxerunt, hoc omne illis respectu Amicitie et intercessionis Suae Serenitatis Electoralis, a Sua Regia Mitte ipsi indulget, et nulla in re ipsi contra pristina Jura reliquasque libertates omnes qualescunque sint absque ulla exceptione aut reservatione quibus antea fruebantur. **II.** Qui hujus Belli causa a Polonia & Electoribus capti fuerunt, sine luto et relicta ipsi Suppellectili, quae exstabit pristinae libertati reddantur. Si qui vero alterius partis signa secuti fuerint, atque militiae sese adixerint, isti reliquantur parti, nec represententur. Bona Immobilia et literaria Documenta, quae ab utraque parte ratione hujus disensionis arrestata, vel fisco addicta fuerunt, legitimis eorum Dominis restituantur, non obstantibus quibusvis Donationibus a quocunque et quovis titulo factis. **III.** Utraque Pars in modernis Bellorum hujus tempestatibus, sedulo Communi Saluti et Defensionis intenta erit, contra quoscumque illius perturbatores paucis et multa Securitati Stabiliendo, pellendisque a Regno Polonia, Magni Ducatu Lithvanie, et Ducatu Prussiae hostibus, Unitis Concilij Viribus ac conatibus, incumbet non obstante quovis alio nexu, aut Conventione, quae huic aequissima intentioni et reciprocae obligationi obstare posse viderentur. Vigore autem hujus Pacti, pro rescissis habentur. **IV.** Serenissimus Elector omnia quae per Universum Poloniae Regnum, Magnamque Ducatum Lithvanie, et Episcopatum Warmiensem per hoc bellum, aut per tractatus Sveticos, quocunque titulo occupavit, aut ipso facto possedit, statim atque haec conventio a Sua Regia Mitte et Senatoribus, ac praecipuis Regni Aulicis Officialibus eidem assistentibus, rati habita fuerit, restituet plenarie et absque ulla reservatione evacuatis locorum fuit, per Commisarios utriusque partis communi Concilio, juxta solitam belli rationem, absque injuria aut molestia nulla Incolarum, et sine demolitione Fortificationum novorum et antiquorum, nisi id ex Communi partium consensu quibusdam in locis expedire videatur, et sine abolitione rei tormentariae ad Episcopatum spectantis. **V.** Quorum intuitu et aliorum praesertim infrascriptorum et alij justis de causis, Ducatum Prussiae ipsius finibus circumscriptum, quibus Serenissimus Elector illum Jure olim feudi ante hoc bellum exortum possidebat, ipse deinceps et dependentes ejusdem Masuli ex thoro ejus, legitime procreati, indeque dependentes omnes donec quisquam supererit, ex descendentibus Masculis Suae Serenitatis Electoralis jure Supremi Domini cum Summa atque absoluta potestate libi habebunt, possidebunt, regentur, absque Omnibus ante hac Statutis Onenibus. **VI.** Quamquam vero Serenissimus Elector, ejusque dependentes omnes Masuli, omni prorsus Vasallajij nexu, quo hactenus Regi et Reipublicae Poloniae obstricti fuerunt, ipsique Omnibus quae inde dependen-

dent

dent liberent, non tamen perpetua alienatio feudi inde sequetur, sed deficientibus Masculis ex memorata linea legitima Electorali dependentibus Serenissimi Regibus, et Reip: Polonia jus suum integrum ad prefatum Ducatum reservatur, et tali pacto prefatus Ducatus, a Reip: Polonia non auelletur. Iuxta tamen reservatio interim ante casum existens, jure supremi Domini Serenitatis sue Electoralis, ejusque descendantium nullo modo prejudicabit. Promittit etiam S. A. Mittas tam pro se, quam pro Successoribus suis, se in Casu non existentium dependentium specialem habiturum rationem agnatorum Serenitatis sue Electoralis, nimirum Domus Culmbacens, et Onolsbacensis et officia collaturis, apud Regni Comitibus ut Casu caducitatis existente etiam illi, alijs proferantur, et ad Successionem prefati Ducatus admittantur, sub eisdem Feudi conditionibus, et obligationibus, qui antehac Serenissimus Elector, ejusque Antecessores illum vigore investitura possederunt. **VII.** Sua Regia Mittas, atque Reip: Polonia hoc ipso exolvunt Status officiales, omnesque Prussiae Ducalis Subditos priori jramento quo hactenus obstricti fuerunt. Cujus loco Serenissimus Elector jramento se ac Subditos Omnes Prussiae obstringet, ad observantiam horum Factorum, et fidei perpetui in termino extradenda ratificationis. Et praeterea Universi Prussiae Ordines, Magistratus, Officiales, Arcium, Portuum, Fortificationum, Civitatum praefecti jurabunt se Casu caducitatis exente Serenissimum Regem ac Reip: Polonia pro solis et immediatis Dominis agnoscuros, eisque omnem debitam fidem obedientiam praestituros, idque in singulis Ducum Prussiae Homagii coram Deputatis Serenissimi Regis ac Reip: Polonia repetent, juxta formulam jramenti specialem, quae hic sequitur. De die vero ad praefatum jramentum decernenda cum sua Regia Mitte et ejusque legatis convenient. Ego N. N. juro, quod Casu caducitatis exente quo possessio plerumque Dominium Ducatus Prussiae ad suam Regiam Mittem Polonia et Reip: pertinebit, juxta Tenorem Tractatus inter suam Regiam Mittem et Serenitatem suam Electoralem, die decimo nono Mensis Septembris Anno Milleesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Septimo, initi Serenissimum Polonia Regem ejusque Successores, et Reip: pro solis et hinc et immediatis Dominis meis agnoscam, eisque debitam fidem et obedientiam praestabo. Sic me Deus adjuvet, per Jesum Christum Amen. **VIII.** Deficientibus Masculis, dependentibus ex linea Electorali presenti Superstitibus femini Sexus Marchionissii descendantibus aut his non extantibus propinquo gradu agnationis sua Serenitatem Electoralem, ejusque Posteris attingentibus quisquis in Prussiae Ducatu, tunc temporis succedet, summam persolvat, de qua inter Sacram Regiam Mittem, et Serenitatem suam Electoralem conveniet, in ipsa ratificatione ibidem quidem exprimetur. Donec autem exoluta fuerit occupare ac possidere dictis Marchionissii, aut supradictis proximis Haereditibus licebit praefecturam Insterburgensem, cum omnibus eo Spectant praedictis, et praefecturis Camera, quas vocant vulgo Kammer Ambler dictis, ipsaque omnibus omni meliori modo uti frui debebunt. Hac tamen Leye ut quidquid ex fructibus dictae praefecturae percipient, illud in defalcationem et extenuationem praefate Summae capi-

talis imputetur. Qua per soluta tenebunt illam praefecturam cedere legitimis Prussiae Possessoribus, nec ultra quid in illum pretendere. IX. Serenus Elector, episcopus descendentes Masulii, Barones, Nobiles, Civitates et Magistratus, ac Subditos Omnes Prussiae cujuscunque gradus ac conditionis sint, in auctis receptisque Privilegijs, Statutis, Junibus, ac libertatibus, huic Conventioni non derogantibus conservabunt, ac manutenebunt, nec quidquam in contrarium attentabunt, aut innovabunt aut a quovis innovari, aut attentari, patientur. Ipsi quoque justitiam juxta Jus Prussiae usitatum et receptum ceteraque Statuta et consuetudines administrari curabunt. Si quis in inferioribus instantijs gratum se pretendit, ad Supremum Tribunal appellationum a Serenitate sua Electorali in Prussia Ducali erigens provocare poterit, ibidemque decenti modo, jus suum proseguere. Uttenor provocatio siue Ordinaria, siue Extraordinaria, aut quocunque Nomine veniat, nullum inveniat locum. Praeses autem & Assessores istius Judicij Appellationis, a Serenitate sua Electorali episcopus descendentes Masulii constituentur, ex Prussia Ducali Indigenis, et Terrigenis ipsique illis Juramentum praestabunt, nec Subditi querelas suas ad Regem Regnumque Poloniae ullo modo deferre poterunt, aut ab eis admitti. Similiter Sive Regia Mittas, et Leip: Poloniae promittunt, casu devolutionis eorum se praememorata Statutum Prussiae libertates, Privilegia, Statuta, consuetudines, juraque recepta, integra, atque salva dictis Statutibus deinceps, semper conservaturos, illisque in quietta et tranquilla possessione eorum omnium manutenturos, nihil in ipsis omnibus innovaturos. X. Loco Vassallagij pristini Serenus Elector, episcopus descendentes, perpetuo ac inviolabili foedere, Sereno Regi ac Regno Poloniae conjungentur, per quod utriusque partis stabilietur in perpetuum securitas, in eum, qui sequitur modum. XI. Serenus Elector episcopus descendentes fidam cum Serenis Regibus Regnumque Poloniae, Magnaeque Ducatu Lithvaniae colent amicitiam et unionem, nunquam cum Schismorum Regum vel Regni hostibus aliquod foedus directum vel indirectum in praesidium Regis et Leip: transitum hostibus per ditones suas portus et propugnacula, annonam quoque et comestum ac quaecunque subsidij genus inhi de negabunt, nec portus suos vel munitiones ipsis quocunque modo vel titulo in possessionem tradent. XII. Subsidia quae in hoc presenti bello Serenitas sua Electoralis Sereno Regi, ac Leip: Poloniae conferre tenebitur, Ma in plari tractatu hac de re inuito specificè designata sunt, ac limitata. Quae conventio vigore presentis Pacti per omnia servanda erit. Quoties autem inuito hoc bello, novum aliquod aliud bellum contra Serenum Regem ac Leip: Poloniae orietur, sua Serenitas Electorali episcopus descendentes tenebuntur, mille Quingentos Pedites, et Quingentos Equites Sereno Regi ac Regno Poloniae subministrare quibus, postquam ex Ducatu Prussiae Ducali educti fuerint. Rex Regnumque Poloniae sustentationem subministrabunt. XIII. Vicissim vero Serenus Rex episcopus Successores et Regnum Poloniae Magnaeque Ducatus Lithvaniae seiprocum cum sua Serenitate Electorali episcopus Successoribus amicitiam servabunt, nullum hostibus ipsorum aditum, in sua Serenitatis Electoralis terras concedere, sed potius defensionem

conservationi, ac securitati Ducatus Prussiae omnibus modis consulere
 debebunt. Praesertim si hujus Conventionis, vel subsidij missi cauta
 (: de quo supra :) sermo Electori episcq. Successoribus, quisquam et
 quicumq. fuerit, sive in presenti, sive deinceps bellum indicare, aut
 Ducatui Prussiae inferre voluerit, Simus Rex, et Regnum Poloniae
 adequato ipsi subsidio, subvenire ipsi tenebuntur. XIV. Episc. &
 Regijs per Prussiae Ducalem quando opus fuerit iter patebit,
 sine maleficio tamen, noxa, aut damno ullo Incolarum. Ordinabit
 quoq. Sereniss. Elector episcq. dependentes itinerum rationes, et quid
 quid inde dependet. Idq. ut eo rectius fieri possit mature adventus exer-
 citus Polonicus aut turmarum Smo. Electori, aut posteris episc. vel in
 absentia eorum ipis quibus gubernatio Ducatus commissa erit, a sua Regia
 Mte, vel a Regni Generalibus vulgo Feldheim indicandus erit. Ordina-
 tioni autem praedictae Exercitus Polonicus episcq. Ducis parere necesse ha-
 bebunt. XV. Pariter liberum erit sua Serenitati Electorali, episcq. posteris Prus-
 siae Ducibus, eadem ratione et cautelis supramemoratis per Poloniam ac
 Prussiae Regalem, Opus Militares ducere navibus, utriusq. partis proprijs
 liber cum omnimoda securitate de qua inter partes deinceps conveniet.
 Libera quoq. utriusq. parti in alterius ditioribus annonae comestibus ac
 omnino subsidij bellici coemptio, utraq. pars in alterius Partis terris mi-
 litem conducere poterat. Nam in eo nomine amici prius compellabit,
 atq. desuper inter utramq. partem conveniet prout faderis atq. amicitia
 ac temporum ratio exspectulabit, et hoc semper observabit, ne ullum par-
 tibus incommodum aut subditoi damnum afferatur. XVI. Exercitium
 Religionis Catholicae Romanae prout ante hoc bellum Sueticum juxta
 Antiqua et recentia Pacta in Prussia Ducali viguit, aut vigere debuit,
 conservabitur aut restituetur. Liberum erit eam profiteri. Volentibus,
 nec ullus unquam ex Ducalibus subditis eam eam profitentibus aut
 in posterum professuris, eam ob rem interpellabitur. Sacella itidem, et
 Oratoria ac Bona omnia Ecclesiastica, ipsi appertinentia, ubi tam
 in confinibus, quam alibi, integra, tuta, et concessa illis erunt, in ipsorum
 liberum ex doctrina institutisq. Catholicis Romanis exercitium habebunt.
 Nemo eo nomine turbabitur, praemittitur nemo Religionis Catholicae
 causa ullam vim, injuriam, contumeliam, molestiamque perferet, et
 quicumq. eos aliqua injuria affecerit, severe punietur. Ad munera et ho-
 nores ipsi, qui ex Catholicis idonei fuerint, liber aditus erit. Quicumq.
 etiam in Ducatu Catholici Barones, Nobiles, Civitates, jura, patro-
 natus, legitime acquisiverint modis, in locis ubi illa jura ipsi com-
 petunt, ipsidem uti ac frui absq. ullo impedimento et contradictione po-
 terunt. Si vero alij Compatroni non Romano Religioni adducti fue-
 rint, inibi atq. hic de dicto jure atq. episc. exercitio onatur, a Commissarijs
 a Serenitate sua electorali, ex utraq. Religione pari numero constitu-
 endis componetur v. decidetur, juxta praescriptum juris Canonici, Tem-
 plum quoq. Regiomontanum cum suo cimiterio, ad id pertinentibus ac fun-
 datione atq. jurebus receptis, in eo statu quo ante hoc bellum fuerunt,
 aut esse debuerunt, conservabitur. Personae Ecclesiasticae ipsi immunitatibus
 et foro in posterum gaudebunt, quibus hactenus gavisae sunt, aut gaudere
 debuerunt.

debuerunt iuxta Pacta priora. Jurisdictio Spiritualis Animi et Exltmi
 Dni Yarmine, epi, iuxta pacta intacta ac integra conservabitur, in
 Parochum et omnes alias Ecclesiasticas Personas Catholica Religioni
 addictas, omnibus deniq; juribus, prerogativis, ac libertatibus fruunt, qua
 tam in antiquis quam recentibus Statutis et foundationibus contenta sunt,
 quae hic in hac solum materia deus confirmantur, ac pro specificè ex
 pressis et declaratis habentur. Alendarium hactenus usitatum et rece
 ptum pariter retinebitur, similiter Serenissimus Rex Poloniae, et Resp;
 pro se et Successoribus suis promittunt, quod in casu Devolutionis, ni
 hil in prejudicium tam Augustano Lutheranae, quam Augustano reforma
 tae Religionis innovabunt, aut attentabunt **XVII.** Commercia inter Re
 gni Poloniae, et Magni Ducatus Lithuaniae, Ducatusq; Prussiae incolas
 libera erunt ac secura. Circa controversias vero quas cum ratione Commer
 cij et omnium inde dependentium vel eo spectantium, aut quae ad illud
 quocumq; modo referri possunt, Commissio instituetur, ad instantiam
 partis poscentis, et omnia per Commissarios ex utraq; parte ad instan
 tiam sive sua Regiae Mttis, sive sua Serenitatis Electoralis, pari nu
 mero intra spatium duorum mensium nominandos, amicablem com
 ponentur. Quod si aliqua e re communi de novo imponenda, aut augen
 da videbuntur, id Partium Consensu fiet. Si super Limitibus inter u
 tramq; partem, aut subditos utriusq; Partis ratione videlicet limitum,
 aut etiam inter suam Regiam Mttis ac Successores Reges Regnumq;
 Poloniae ac Magnam Ducatum Lithuaniae, et Serenitatem suam. **XVIII.**
 Electoralem episcopos Successores circa observationem et executionem foederis,
 ac praesentis Conventionis alia quavis de causa, aliqua dubitatio aut con
 troversio exoriat, per Commissarios ad instantiam tam sua Regiae Mttis,
 quam sua Serenitatis Electoralis, intra Bistrome spatium, ab utraq; par
 te aequali numero nominandos, quibus si opus est in rem presentem venient
 amice componatur ac definiatur. **XIX.** De pretio valore ac aestimati
 one Monetae, liberiq; ejusdem cursu, per utriusq; ditiones, quoties opus fue
 rit amicablem conveniendum erit. **XX.** Ad intercessionem Srmi et Ro
 tentini Hungariae et Bohemiae Regis, per memoratum Dnum Able
 gatum suum interpositam, nec non Srmo Electore Brandenburgico, pro
 plenaria restitutione et omnimoda securitate cognati Principis instante
 Srmi Regis Poloniae Plenipotentiary perspectam et exploratam ha
 bentes, sua Regiae Mttis, tam erga ceteros omnes ad obsequium rede
 untes, tum specialiter erga Illmum Dnum Principem Poslaum Ra
 diwicz Ducem Burgorum, Dubincorum, Nuciae et Kopilic sacri Roma
 ni Imperij Principem, non uno documento literario testatam benigni
 tatem annuerunt, et consenserunt, ut Pfatus Princeps tanquam is,
 qui de facto cum debita submissione ad pristinam obedientiam, fiden
 et obsequium, una cum suis omnibus tam redierit, et omni cum hosti
 bus commercio renuntiaverit, atq; in posterum Srmo Regi ac Resp. ob
 sequium suum fidele uoverit non modo qualis amnistia beneficio frui
 et gaudere possit. Sed etiam speciali praesentis transactionis vigore in
 Ducatum suorum Patrimonia, et omnia bona ac jura sibi legitime
 competentia, in forma plenissima una cum suis restitutis, ac restituenda
 intelligatur, neq; ratione injuriarum damnorum ac hostilitatum quae in

hoc Bello vel per ipsum v. ejus milites, aut ministros acciderunt, per
 viam juris aut facti quisquam negotium aut molestiam ipsi, aut
 partes ipsi sequentibus facessere possit. Sed omnia fidei amnistia,
 et preteritorum oblivione, hujus quoque pacificationis vigore, sepulta cen-
 seantur, salvis Nominibus, et debitis civilibus que nihilominus per-
 solvenda erunt. XXI. Fœdus hoc et omnia in hoc Instrumento con-
 tenta, sancte servatum in, utray Pars Juramento promittet, et in pre-
 senti quidem Sermus Rex Polonia ac Senatores eidem assidentes
 hanc conventionem solemniter rati habebunt, ac Juramento firma-
 bunt promittentibus in proximis Comitibus aut proximo Conventu Comi-
 tiarum potestatem habentes, omnia que hic conclusa ratihabebunt in.
 Similiter Serenitas Sua Electoralis, illam parimodo ratificabit et Ju-
 ramento firmabit, atq. hoc fœdus perpetuum, quotiescumq. novus
 Rex Polonia electus fuerit, aut Dux Prussia in Ducatum Successent,
 ab utray Parte renovabit, confirmabiturq. Juramento de super præ-
 stito per Deputatos, in animam Principalem jurantes. Et si Pars
 alterutra huic Conventioni et fœderi contravenerit, et decenter admo-
 nita satisfacere neglexerit, Pars lesa monere tenebit mediatores, ac
 Sermes Reges et Status in Article sequenti nominatos, et eorum
 curam adhibere procuranda satisfactioni, et huic stabilienâ Concor-
 diæ rationi utray Pars sedulo insistet, ut omnia amicabiliter equi-
 modis componantur. XXII. Pro Securitâ et horum Partium forti-
 tudine fidem suam quoque ut interponant Sermi et Sermi Reges Hun-
 garie et Bohemie, item Danie, Norvegiarum, Deniq. Potenti fœderati
 Belgij Ordines rogabuntur, ut injuriam aut vim contra hanc Con-
 ventionem, pacto omni meliori modo consulant, atq. debita ipsi satisfac-
 tio procuretur. Confecta autem sunt à Supranominatis Dnis Pleni-
 potentiarijs hujus Pacificationis et fœderis duo ejusdem tenoris Exem-
 plaria, à Sua Regie Mttis Polonia, et Senatoribus eidem assiden-
 tibus, atq. a Sua Serenitate Electorali Brandenburg, intra sex se-
 ptimanas ab infrascripto die ratificanda, et juramento firmanda,
 atq. utring. permittenda, quorum unum Sive Regie Mttis Dnis Ple-
 nipotentiarijs exhibitum, alterum vero Sua Serenitatis Electoralis
 Dnis Pleni potentiarijs traditum, utrumq. autem in majorem fidem,
 majusq. robur, a sepe dictis Dnis Pleni potentiarijs utriusq. Partis,
 propharum manuum subscribere sigillorumq. appone, munitum et ro-
 boratum est. Acta hæc sunt Velavie Prussorum, die 19. mensis Jnii.
 Anno Salutis humane 1657. Venceslaus de Leszno Oppus Varmie
 Sive Regie Mttis Polonia & Svecie Plenipotentiarius. Vincen-
 tius Corbinus Gajewski, Supremus Thesaurarius et Campiductor
 M. D. Litt. S. R. Mttis Polonia & Svecie Plenipotentiarius. F. de Lijola
 Sermi Hungarie et Bohemie Regis Consiliarius, et ad tractatum
 istum Pauc ablegatus pro mediatiõne. Otto Liber Baro à Schivenin
 Plenipotentiarius Electoralis. Laurentius Christophorus Somnit
 Plenipotentiarius Electoralis. Quando quidem Deo clementer an-
 nuente, Sermus Elector Brandenburgicus, ad sinceram Pacem et
 Amicitiam cum Srmõ Rege, ac Regno Polonia et Mayo Ducatu
 Lithvanie conjunxerit, ut mutuam utilitatem commodum, ac securitatem

sincere procurare ac promovere teneantur. Ad quem scopum attingendum nihil expeditius visum fuerit, quam si communi ope, viribus Consilii arma, et studia conjungerent, ad expurgandam quibusvis hostibus Poloniam, et totam Prusiam Regiam et Ducalem periculo liberandam, ac removenda omnia obstacula, quae communem utriusque Partis tranquillitatem impediunt et optatam pacem, eo citius et efficaci consequendam. Circa quod specialis conventio inter Partes per eosdem Animum Illmos et Excellmos Dnos utriusque Partis Plenipotentianos in Pacis instrumento nominatos stabilita fuit in eum, qui sequitur modum. I. Ssmus Rex et Regnum Poloniae, et Magnus Ducatus Lithuaniae, durante hoc Bello requisito Armenum et Militum spidio. Illmo Electori Brandenburgensi ejusque Statibus, ac Provinciis, tam in Imperio quam hic in Prussia, contra praememoratos hostes, vel quoscumque eorum confederatos, et adherentes quoties necessitas exiget, succurrunt. Quibus sermo Elector quoties pro sua defensione, in propriis ipsius Provinciis militabit, victum et Subsistentiam prout proprio Militi suo suppeditabit. II. Similiter Ssmus Elector Brandenburg pro communi Partium utilitate toto hoc bello durante instructum, cum Omnibus pertinentijs et re tormentaria habebit, Exercitum sex Millium Militum partim Equitum, partim Peditem, quibus cum vel ipse contra praedictum hostem ager, aut cum Poloniae conjungat juxta rerum exigentiam, habito desuper communi Consilio, quibus etiam si plures fuerint, similiter sermo Rex et Resp. Poloniae victum et Subsistentiam, quam diu pro ipsis et in ipsorum territorijs sunt militaturi, subministrare debent. Nec serenitas sua Electoralis pendente hoc bello quidquam ultra praefatum Militum numerum subministrare tenebitur, nisi sponte volet. III. Si Sveci aut eorum apede, hujus conjunctionis odio, aut alio quovis colore intra decennium post hoc bellum finitum, Armum Electorem non solum in Ducatu Prussiae, sed etiam in Imperio armis suis infestare tentaverint, Armus Rex Poloniae et Resp: tenebuntur ipsi subvenire, et vicissim eodem casu serenitas sua Electoralis per totum illud decennium, post confectam Pacem tenebitur subsidium Ssmo Regi et Resp: ad ipsorum defensionem, ipsdem ut supra conditionibus suppeditare. De quibus auxilijs si mutuo ferendis specialis declaratio fiet, inter suam Regiam matrem, et serenitatem suam Electoralem in ipsa rati habebit. Liberum quoque erit Ssmo Electori amplecti fœdus inter Ssmam Domum Austriacam, et Ssmum Regem ac Regnum Poloniae, inritum ac securitatibus omnibus in illo comprehensis fœdi. IV. Quando utriusque Partis Copiae conjunctae fuerint expeditiones Omnes communi Consilio et utriusque Partis Praetium Consensu suscipientur. Si in Terris ad serenitatem suam Electoralem spectantibus, aut alijs in locis sua serenitatis Electoralis causa tantum bellum geratur, belli directio ad serenitatem suam Electoralem spectabit. Serenitate vero sua Electorali absente, omnia fient communi Consilio, et si opus fuerit, de directione, inter principales convenient habito respectu et discrimine Praetium. Similiter etiam quando Copiae Electorales pro Ssmo Rege et Resp. Poloniae

certabunt iidem Vinis statuetur, De cetero salva erit utriusq; Partis
 Inalium inter milites suos iurisdictionis, et equalis. Semper inter mi-
 lites utriusq; Partis laborum secundum Numerum eorundem pro-
 portionata Distributio. In quocumq; autem territorio Copia tam
 Regis quam Electorales fuerint, Ipsis quibus Annona comeatusq;
 supra commissa fuerit, ex aequo utriusq; Partis militibus secundum
 Numerum eorum de sustentatione prospicient. V. Neutra Pars po-
 terit sine alterius scitu, consensu, ac presentia Deputatorum Pacem
 Armistitiumve cum hostibus pacisci, nec arma deponere ante-
 quam utriq; Parti de Securitate omnimoda perspiciatur, ad plena-
 riam Partium Satisfactionem. Semus Elector Brandenburg, cum serene-
 nissimo Magno Moechovia Lvar, includetur cum omnimoda
 sua Securitate et obsequio foederis perpetui et Conventionis cum
 Srmo Rege ac Rege Polonia et Magno Ducatu Lithuanie
 inite. VI. Ceterum cum intuitu damnorum periculorumq; que
 pendente bello Serenitatis sue Electoralis subeunda erunt, ali-
 usq; de Causis equum vijum fuerit, sua Regia mlti ac Dep:
 ut propensionem suam et Regni erga Serenitatem suam Ele-
 ctoralem, eiusq; inclytam Domum re ipsa demonstrarent, et
 illorum omnium Dynam haberent rationem aliquam ipsi
 congruam. Satisfactionem concedere. Et preterea Serenitas
 sua Electoralis certam pecunia summam, et Contributiones
 ad belli sumptus, et necessarios militum delectus optenderit.
 Andmms Srmi et Excellm Dni Plenipotentiarj sue Serenitatis
 Electoralis desiderio, plane satisfacere summe optaverint, atq; nonnulli
 que circa hoc punctum in Mandatis habuerunt declararunt. Tamen
 cum ad complerandum hoc negotium peritus, ac sufficienter instru-
 ti non fuerint, res ista ad ulteriorem sua Regia mltis Declaratione
 aut Conventionem, in ipsa rati habitione faciens remissa ut nihilomi-
 nus Pax interea concludatur. Interea vero Serenitas sua Electora-
 lis, declarat ac protestatur se ante pfatam Declarationem, et rati habi-
 tionem nullatenus velle obligari ad executionem eorum, que in Arti-
 culo quarto Conventionis Principalis de evacuatione locorum conventa
 sunt. Quae omnia Sancte et inviolabiliter observatum iri, Pars utroq;
 sub fide sua ac iuramento promittet, prout ex nunc Andmms Srmi
 et Excellm Dni Plenipotentiarj, nomine serenissimorum suorum
 Principium, defacto promittunt se intra sex Septimanas Srmi Re-
 gis ac Senatorum eidem assidentium, uti et Serenitatis sue electora-
 lis rati habitionem, nec non in proximis Regni Comitjjs eorum omnium
 que hic acta et conclusa sunt, plenam Confirmationem procura-
 turos. In quorum fidem haec a saepedictis Plenipotentiarjs propri-
 arum manuum Subscriptionem sigillorum appone, munita roborataq;
 sunt. Velavie Prusiae die 19. Mensis Junij. Anno salutis huma-
 ne 1657. Venceslaus de Lepno Episcopus Warmie Sacra Regie mltis
 Poloniae et Sveciae Plenipotentiarus. Vincentius Crulinus Posnaw-
 ski Thesaurarius et Compiductor M.D.LVII. Sacra Regie mltis Poloniae
 et

et Suecia Plenipotentiarius. F. de Cirole S. A. Mittis Hungaria,
 et Bohemia ad hocse Tractatus pro mediacione Ablegatus epis-
 dem Consiliarius. Otto Liber Baro a Schivenin Plenipotentiarius
 Electoralis Loci Sigillorum. Nos itaq. Fridonicus Wilhelmus Dei
 Graa Marchio Brandenburgensis S. A. Imperij Archicamerarius
 et Princeps elector Magdeburgi, Prussia, Julia, Chiva, Montiu
 Steini, Pomerania, Cassubionum, Vandalorum, nec non in Silezia
 Posna, et Carnovia, Dux Burgabius Norimbergensis, Princeps
 Halberstadi, et munda, Comes Marie et Ravensbergi Domi-
 nus in Ravenssten. Testamur presentibus pro Nobis Successoribus
 Nris Electoribus Brandenburgicis in Prussia Ducibus, Nos uni-
 versa et Singula Capita Pactis Supra scriptis comprehensa, bona
 fide apprehensa, bona fide approbasse, confirmasse, et ratiha-
 buisse, prout ea hinc nunc approbamus, confirmamus, et rati-
 habemus, promittentes verbo Electorali, et sub fide pstita a Nobis
 Juramenti Nos predictis pactis posthac constanter inhaeruros
 curaturosq. ut omnia et Singula Pactorum Capita, que a Nostra
 parte promissa sunt sancte et religiose observentur, imo impe-
 dituros ne a quopiam Violentur. Et quoniam nonnulla in negotio
 Armenum conjunctionis et alijs ad Conventionem circa ratificationem
 faciendam remissa sunt, atq. super ijs intra supra Nominatam
 Regiam Mittem, Rempublicam et nos conventum est modo infra-
 scripto, ea secundum initam Conventionem adimus, illaq. eandem
 vim atq. vigorem cum Superioribus Articulis habere volumus,
 atq. hinc ijs tribuimus. Ac primo quidem cum supradicta Re-
 gia Mittem perpendens tum pericula qua Nobis Terrisq. Nris
 per ipsam separationem a partibus Sueticis immiscent. Tum
 qua eidem Regie Mitti, Regnoq. Polonia per effectivam et actu-
 alem armorum cum eadem conjunctionem, a Nobis deinceps psta-
 ri possent, Officia Belli quam pacis tempore ut et alias in In-
 strumento ratificationis uberius expressas rationes et Senatus
 Consulto, et Consensu Dnorum Consiliariorum tam Spiritualium,
 quam secularium Nobis, Nrisq. Heredis masculis ex legitimo
 thoro descendentibus, duas pfecturas Lauenburgens et Bitovi-
 ensem, cum omnibus et singulis eorum Subditis, Vasallis fru-
 ctibus, libertatibus, eminentijs, Proventibus, Juribus, ac perti-
 nentijs Universis, tenendas, habendas, utendas, fruendas, et pos-
 sidendas, in perpetuum iure feudi, pro se et Successoribus suis
 Regibus Polonia dederit et concesserit. Ac nos de ijs ipsi Araby
 et Oppidij Bytam, et Lauenburg instituerit, Officiariosq. suos,
 et Incolas quoscunq. ibidem Juramenti ac subjectionis, qui-
 bus hactenus sue Regie Mitti et Leip. obstricti fuerint, Diplo-
 mate ratificationis absolvent. Prateraq. Nos et heredes Nros,
 ab omni Juramento necnon tributis, et exactiombus quibuscunq.
 sibi et Posteris suis Regibus Polonia ratione dictarum Artiu
 et Oppidorum pstantis dimiserit, et liberos fecerit, prout olim
 a Ducibus Pomerania, eadem pfectura Bystovienq. Lauenburgens

tenebantur. Pollicitaq; sit pro se et Successoribus Suis Nos et he-
 reder Nostros in predictis Arcibus et eorum pertinentijs, quantum in
 se ipsidem fuerit Defensuram et tuituram, Donatarijs autem a
 quibus Prefectura ista ad Prefens pertinentur, usum fructum ante
 hanc Cessionem ipsi debitum, atq; quidquid Juris in illis habuerunt,
 nunquam alia me dignisq; modis compensaturam. Ita ut vacua
 omnino possessio, et plena fructuum perceptio nos ex hoc ipso
 tempore maneret, neq; quicquam Nobis ratione Satisfactionis Suae
 negotium facere Debeat. Tenebimur et Obligati erimus Nos,
 et Successores Nri, ad singulas Regum Polonia Coronationes
 Consiliarios aut Officiales Nros mittere, qui hoc ipsum Jus feu-
 dale, pro Prefatis Arcibus Oppidis ad Regnum Polonia per-
 tinentis recognoscant, et literas ejus recognitionis et renovatio-
 nis feudi que gratis illis dabantur, a Novis Regibus acci-
 piant. Quod si aliqua legitima causa impediti hoc officium
 et debitum in Coronationibus Regum Polonia non fecerimus, aut
 Successores Nri non fecerint, alio brevi tempore post Coronationem
 id Officium Curabimus, aut Successores Nri Curabunt. Religionis
 Catholice exercitium in Prefatis, Prefecturis Lauenburgens et Bryta-
 vionis prout ad hunc usq; diem fuit, liberum erit. Jurisdictio Epi-
 Vladislaviens in Tempora Catholica Sacerdotesq; integra maneat.
 Proventus videlicet Decime Census, et si qui sunt alij Parochis
 et Ecclesijs suis extradentur, et revenues ad extradendum a pro-
 fectis Nris cogentur. Causa tam Nobiliorum, quam Plebeiorum
 Matrimoniales, ad forum Ecclesiasticum pertinebunt, Nobili-
 tas Juribus in Prussia Privilegijs bonisq; suis eodem modo, ac
 sub immediato Dominio Regum Polonia utebantur, sub Nobis
 utetur fructur. Decreta rerum Judicatarum prout sub imme-
 diato Dominio Regum Polonia post decepsum Ducum Pome-
 raniae lata sunt, inviolata maneat. Subernationis et appel-
 lationum ratio eadem erit, que fuit sub Ducibus Pomeraniae,
 salvis cujuscuq; Privilegijs, cumq; Jura Patronatus Regia, in
 ipsidem Prefecturis nobis reservata sint, ut ex Nobilibus et que ha-
 bent juxta Privilegia et usum eorundem declaramus, quo ad Ec-
 clesias Catholice Romane Parochiales Prefentaturi sumus. Sa-
 cerdotes Romano Catholice ad commendationem Episcoporum
 Vladislaviens, ab eisdem Epi Vladislaviens instituendos, ita
 ne Ecclesia ultra duorum Mensium spatium vacare possit,
 Ubi vero ipsi nos Deo sic disponente sine legitimis Masu-
 li feudi heredibus, vel eorum legitimi Masuli feudi here-
 des ^{non relicta prole} decederent, Stirpsq; et Progenies Nra Masula et
 legitima deficeret, ex nunc predicta Arces et Oppida Brytanq;
 et Lauenburgens cum Omnibus suis Bonis, Subditis, Vasal-
 li, fructibus, libertatibus, Juribus, eminentijs, pertinentijs, Uni-

77.
39

versis acum pleno jure, et possessione ultra omnem difficultatem ad Regem
Regesq; posteros Polonia redibunt. Cum itidem Regia Mittas pro se et suc-
cessoribus suis Regibus Polonia, Magni q; Ducatus Lithvania, et Regno
Nobis posterisq; Nostri pariter et Senatus consulto, et Consensu Domi-
norum Conjiliariorum tamq; Spiritualium, quam Secularium, pro-
pter supra memoratas nris, Civitatem Elbigensem cum toto ejusdem
Districtu, et territorio, una cum redditibus, qui inde ad Reges Regnum
Polonia olim deferbantur, concessent, pleno Domini jure a Nobis Re-
stentisq; Nris habendam, possidendam, Usu, fructusq; tenendam, atq; a
Regibus, Regnisq; Polonia ad hoc ultimum Bellum Sueticum 1655.
tenebatur et possidebatur, etiam quo ad commercia et Jura aliarum
Civitatum Regiarum Pruthenicarum, nulla thelonea nova insti-
tuendo, promiserint, quod quanquam primum ex potestate Sweo-
rum recepta et recuperata fuerit, nemini quam Nobis ipsi vacua
possessio, ultra ulla extensiones vel dilaciones tradi debeat, Prospi-
cuis Nro munienda, sine ullo sumptu Regis et Regni pollicemur,
quod Commisui quoties Opus fuerit instituet, a Regia Mitte de No-
bis Postentisq; Nris pari numero Commisvariorum ut omnium interese
habentium cum primis Civitatum Pruthenicarum habeatur ratio, ne ille
in suis commercijs, omnibusq; inde dependentibus spiduum patiant,
utq; gravamina et extensiones quas inter se habere stentunt, per
Commisvarios aboleant. Vocatis ad diem Commisvariorum Civitatum ea-
rundem Pruthenicarum Deputatis, Religionis Catholice et Augustanae
Elbinge liberum sit Statusq; ejusdem Religionis Catholice, idem ent,
prout ante hoc bellum fuit. Jurisdictio Episcopi in sacerdotes Ro-
mano-Catholicos prout ante, integra maneat. Jus Patronatus epis-
dem Ecclesie Elbinge Catholice ad Srmum Regem Polonia spectabit.
Templum Catholici ademptum restituet, proventusq; et Fundi
omnes Ecclesie Catholice quibus ante hoc bellum ultimum Sueticum
utelst fruebaturq; reddentur. Catholicis sterea ad Magistratum ac-
cessus patebit. No Summa juxta Articulum Octavum Federis per-
petui exsolvenda, conventum est, quod Heredibus in dicto articulo
designatis et descens, in casu ibidem expreso, Summa centum
Quinquaginta millium Talerorum imperialium solvi debeat. Quo
omnia cum bene expensa, et Communi Consensu conclusa sint, in
eorum fidem, ac majus robur, hoc Instrumentum manu nra sub-
seram, Sigillo Nostro Electorali muniri jussimus. Actum Budge-
stia de Sexta Mensis Novembris. Anno Domini Milleimo
Sexcentesimo Quinquagesimo Septimo. Fredericus Vilhelmus
Electo, Sigillum Srmi Electoris Brandenburgici in pixide ori-
gentea deaurata. — .

1657

Prejudicia od Kurfirsta Jmci. Reip: illata. -

1. Ibrahim wzięty throne vacante
2. Zawarł Palata z Szwedami Kurfirst Anio 1666. pro Defensione Ducatus Prussia, o czym wiadzie Nym należato vigore federis. Bidyostien, bo w nich napisano, nec licet in spudicium federis, nisi altero proprio et consentiente pacisci. Jest to contra rationem Status Nri; derogatur przez to articulo de auxilijs ferendis.
3. Zawarł potym Palata z Carem Moskwieuszym, sekretnei dawad tytul Carowi Moskwieuszymu Magni Ducis Lithuania, Jus po Palatach Andropofich, jako mi to powiedziat Vir gravis, et Omni exceptione major. Jm. P. Referendarz WXL.
4. Monety jednę Polska, proscript, drugą depretiował, przez co cierpiemy szkodę in commercijs z Christum. -
5. Na monacie swojej bił Tytul Supremy Prussiae Dnūs et haeres. (tego directi Domini Krolowie Polsiy nieczyli). Post longam serie Annorum, bydzie to proba exclusa hereditatis Krolow y Korony Polskuy. -
6. Domus Onobaldina Clumbacensis przetypużzone są ad feudum Successivum, post extinctam lineam Electoralem. To jest przeciwk Transalacyi z Dziadem Kurfirsta Jmci.
7. Usurpat Sobie teraz dopiero Kurfirst Jmci, przewoz przez Wiste, lubo utrag rypa Koronie nalezy, nie z tych Palat ktore zdawni sie z Jagiella Hanzy, ale z ostatniey Transalacyi z Krzyżakami. -
8. Teraz szance nad brzegiem usypane, z hęd multa inconvenientia za czasem periculum by cum tempore, nierzeczono ze wolno nad swym brzegiem post uczynic, telonea postawowic.
9. Forteca Wielka w Jansturku nad granicą Mazowiecką wystawion.
10. Prejudicia Kopsiostom Katholicim, y Plebanow dzieja sie contra Pacta expressa. -
11. Calvinismus propagator przeciwk Prawom Pruskim. -
12. Inhibetur Sacramentorum Administratio Romana Catholica, w blizszych miastach, ktora przed tym bywata.
13. Usurpat Sobie Kurfirst Popzte przez Panstwa W. Kmsci, czego najmniejszy dynasta niepozwała.
14. Przez tę Popzte, wiadziomy Kalwityn z pod Plaszta Krola Jmci Michata, wielka enormitas nefdry faunoris, y affront catemu Narodowi Naszemu.
15. Podana jest Claviculum do Grodu Protestacya, afficiens honorem Krola Jmci Antecessora WKM. et Senatus, co jest prawie contra Jus gentiu et legem. -
16. Uwolnił sie Kurfirst Jmci od stawiania piąciu setk Kaystarow pro no vo bello; bo Pactis Bidyostienibus dwa Tysiące Woyska, co Woyna

do Polpsi

Do Polski wystawiać mundurów, w Kol. rekrutować obligabat,
 teraz Kaytarou niestawiać wyjeżdżawszy sobie subrepticie jakiś re-
 skrypt od Króla Jmci, którego skryptu y w metryce niemaż, jako
 zaś chodzi w Niemiechym trybie Kaytar, tak jako u Nas Usarz, wer-
 bunek jego wiele kosztuje. Cytatem w jednym Manifestie Dunskim,
 kiedy General' Szwedzki po zawartych Paktach odbierał Kaytara,
 każdego Kaytara y konia a Capite ad Calcem munstrował, Płaszcz,
 Szpadę, Buty, Ostrogi, Podkowy y czego niedostawato Dunzylkowie
 supplerer musieli. Z czego tataro inferre, że za sto Talerow bitych je-
 dnego Kaytara nie wystawi. Uwalnia się tedy Kurfirszt Jmci infia
 Rep. od pięciuset Kaytarow, jako by od pięciuset Usarow. Wezym
 violat Bridgostiensia. —

17. Wchodziła Medietas Cta Pilsawskiego do skarbu prywatnego Króla
 Jmci, bo ex lege iest pozwolone Kurfirsztowi przeciwko Prawu
 Pruskiemu immunitatem a Teloneis majorem, teraz absolute w przy-
 stlu bierze.

18. Czapowe Podatki z Drahima iści powinny do Korony, bo iest tyllko
 obligatorius Possessor Kurfirszt, a przecie jako heres sobie to przy-
 wlaszcza, cum damno Rep.

Ze tedy nayprzedy Zebrane gravamina projudicia ponosi Resp.
 do Kurfirszta Jmci, recenter post Pacta Bridgostiensia et Olivenia
 Contra eadem Pacta commissa. Od Szwedow nihil horum po od-
 prawionych Oliwskich Paktach attentatum. —

Mowa Jmci Adza Nominata Gnieznieskiego Wyszki
 przy oddaniu Pieczęci. —

Trzebaly desperować Cztowichowi, kiedyby Nasi Siemscy Panowie
 tak od Nas odbierali Urzędy, jako ow Pan w Ewangelij Mitofskiwy Nayja:
 Królu, Dobroczyunny Pan rozdawał, sypał między Ludzie unicuique iuxta
 propriam Virtutem, a kiedy odbierał, niedozyl byto oddać mu Urząd
 wedlug Inwentarza, trzeba byto cum fenore, ukazać mu byto altero
 tanto proventu. Quing talenta tradidisti mihi, ecce alia quinq Super-
 lucratus sum, a litosż to talu wystarczy, doycze to dochował wedlug
 Kapitatu. Plus est Servasse reportum quam quacūqse novum. Widz-
 watem tu od Wielu lat, jako antecedeni mei zehodzili z urzędu, ja-
 ko Ludzie Wielcy mieli o czym mowic, rachowali lata, Zastugi, mowy,
 Rady, tak że ledwie czasem niebyto; o fortunatam Natam me consule
 Romam. Ja zaś nietylko to Servus inutilis fui. Wymystry to rzeckle
 lito iest to singularis affectatya iest to chciec, cos nad Ludzi, iest to Alt
 ludz, się trzeba Nadstawiać koniecznie extendere dictis, bo to harde-
 mu Urzędnihowi rzecono. Quosita Mentis, sume Superbiam. Wyc
 jeżeli niemoże bydz inaczej, toczy Ja sumo Superbiam, et si licet
 gloriari, cum Dno gloriabor. A naprzęd przypominam sobie sto-
 wa owego Soldatta veterana, kiedy drudzy wybiżali swoje expedy-
 cye, Zastugi, Okazy, potrzeby, Straty, on tyllko mowid. Ego vero sub

Fabio maximo militari. Jeżeli lito po mojej śmierci Lechce Mie digna-
 ri, honore Sepultura, Za wielki fawor niech to napiszę, Żem był
 Minister Status, u takiego Pana; quo minor est quisquis maxi-
 mus est hominum. Respostrzyjmy Ojczy, po Wszystkich Mappach
 przyznać trzeba; Że non surrexit Major Joanne. W Dny gatem
 ci się ja na te wielkość, przed literą trudno co utać, ale ile omni-
 scius ile tam magnus factus est mihi agnus et quem scribam ar-
 gum ut observaret delicta inveni agnum, ut conservaret delinquentes.
 Wypolerowane dowcipy tego wielu deliktują się czytaniem, Owego
 Hiszpana Poety, był z Senelow Familij Lucanus, iest to gust uwa-
 zac owe jego pondus rerum et Verborum, owe powagę, i uwagi,
 owe apontamenta dowcipu uwiązania, iest też tam enervatus impe-
 tus Julij Casaris, kiedy urażony się na bogos niegodnego, albo nie-
 wygodnego Mouri. Dignum te Casaris ira nullus honor faciet.
 Jeśli nieczemny, srogie ładaco, ni do czego iest się oco gniewac, ale nie-
 masz na kogo, mogłoby to być, kiedybyś się dościsnął do honora Urzę-
 du jaśniego, ale z tego niebądźcie nic. Takie pospota chodźli honor,
 et Casaris ira, y u nasu ludzi prywatnych, ten nayporządziej nappa-
 dnie na prosił Stuga, co ma jaśnie Urzędzik, a to ja takie szczęśliwy
 Żem miał honor sine Casaris ira, nieznając tyllu Wesote oho,
 Za tym sumo Superbiam, y z tego się chęćpie, Żem sub Maximo Mi-
 litari. Jeszcze y z tą się chlubię Że schodzę, salva gratia Jhm(ion
 Kollegow Urzędnikow obojga narodow. Staratem si się ja Zaupę,
 abym naymniej, Że okaży niedawał nikomu, oddając superio-
 ribus Venerationem, aequalibus Amicitiam, inferioribus benevo-
 lentiam, Omnibus aequitatem. Nieuralitem nikogo sciens, Volens, a
 Mourę to in facie Soli, in facie Zepsłtey niedepalutowatem, nie-
 Zazdroscatem, nie Zastaniatem, nieobmowitem, niepsowatem, Domine
 tu nocti, nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus
 sum. Boć przecie tak idą rzęczy na świecie, jak namienia owe
 Stare Symbolum co malowane dwóch ludzi, a oni z sobą od-
 prawują ludum Pitauricum libraminis, jeden siedzi na jednym
 drugzha koncu dysła, drugi na drugim, kotyżają się lito kogo porze-
 wały, a nad tym napisano: sic toto luditur orbe. Librantur et
 eribrantur Ludzie publico, wystawieni. Si ego mourę wielki y hui-
 ty Otworze, si ego nunc quidem lucens sed latens et fumigans,
 sub modio procellas, evitare non potui; quid positus supra mentem
 et supra candelabrum. Staro Zakonny Jozef tyllu przez sen wi-
 dział swoje honory, niemogł się wyplętać z Braterskiej invidji,
 adeo periculosa est vel somniata felicitas, a kiedyś z niemasz e-
 mulacyi Zważła gdy przytępi chciwość. O nie Zbečna furja,
 tu potes unanimes armare in glia fratres, atq odijs versare do-
 mos, tu verbera postes funereaspq inferre facies, tibi Nomina mille,
 mille nocendi artes. Noję to szczęśliwie Żem napadł na Jhm(ion
 Wielkich, quorum magnitudo iuncta innocentie, kładę z nich omni cu-

peditate aut intactus, aut major, umili ractey compati nie dotę Znemu,
 niż emulari, y z tąd tedy sumo Superbiam że bez Naruzzenia taffi
 zhm(wu) schodzę, za co dziękuję. Kacstateli y z tąd miatem wielką Con-
 solacyą, że za Czasu mego non defuere decora ingenia u Dworu W.
 Krmfi, z litonych miatem solatium et auxilium, petno Sudzi Wiel-
 lich, Zaonych, talci to componitur Orbis Regis ad exemplum ney sic
 componere sensus humanos edicta valent, quam Vita Regentis. Do-
 piero/zy tu mowita owa Zaena w pismie Ofoba, co mowita trze-
 ciemu Krolowi Syonliemu, Beati Serwi tui, qui audiunt sapien-
 tiam de Ore tuo. Niepodeymuję się delincowac kożdeye tego kolo-
 rami, satis laudo cum nomine tych nie zpotrzeby, bo zeh grzezości
 y Zastugi Zalecaja, ale ex consuetudine oddaję kasje mitosiwe-
 mu respektowi. Oddaję siebie samego, oddaję y ten koportowny kly-
 not niegodnemu powierzony. z Uniezonym podziękowaniem WK.
 Mfi Panu Memu, y w szystliem zespłey, y w szystlim wmm Pa-
 nom, dziękując za kassawą incompatibilitatis dyspensyą. —
 Przy, ztoby depperowac jakom Namienib, wiedyby to oddawac wedlug
 ewangelyj, tot talenta tradidisti mihi, ecce alia supra lucratus sum,
 a litox, to tak wystarczy. Si infirmitates observaveris Dni, qui
 sustinebit. Zaprawde intencudinem uwazając, jako niedoskona-
 tosi meje ractytes nietyllo ignoscere, ale nec agnoscere, że trudno
 lito ma byc Argonauta, na Zbutniatey y nieraz tataney todec,
 szęzscie że szm dopierze się do brzegu, choc zhaliczeje. Fracta
 rate Naufragus, apsem postulat, et picta se tempestate tuctur.
 Trudno ja miatem uwiazac się na tej tataney cum hac fracta Vale-
 tudinis et Carnis carina, wielkie szęzscie że się do breie do Brzezu
 bo ractytes dodac mitosciwie wiojet S. Woyciecha Prieznienskich.
 Inveni portum, et Anhera jaita mihi est, niewymowna dobroc na-
 gradzac imperfelcye promocyami, ractytes y to uwazyć, że za con-
 silis tenuitatis mea, niecisnętem się ad hoc Mysterium Ministerij, y
 ousem deprecabor fauim tuam in Confessione, wyznajęc nie spo-
 sobności, ale taki się to stalo jako Ma On stary Wierszyl, dum cetera sonora
 silent, strepentes strepitacula rauca. Rywają nie wepte klasy owe trzy
 dni wielkopostne, liedy ustają Dzwony, a na zeh miesce odzywają się
 grzegotli. Lamillity ustaty tubalne Dzwony, wielcy oni Pieczętarze
 in omnem terram exhibit Tonus eorum, Nastajity jejuna nie w notę ale
 w Ambicyą, tempora, a to za grzegotatem przez trzy lata, y slateyom na-
 notowal Lem w zięd Pieczę w Kralowie w dzien S. Grzegorza liedy ge-
 towaty się grzegotli. Dziękowac za Dobrodziejstwa, stow niemam,
 ale tota Una mea ratio, erit tibi gratiarum actio. A co niedostaje wymo-
 wie nudstawię Szekora Ustuga. —

Taryfhy roznych Podatkow Kiepltey

Na Wstawa y Ziemię	Podor Sim- pla sine Ab- pivatis.	Podor Sim- pla cum Abpivatis.	Podymne Simpla- sine abju- ratis.	Podymne Simpla cum Abpivatis	Czopowe piastug, Ar- dy, Skarż	Podług 1662 r.
Z Krolewiego. --	21422. 15. 3	17072. 26. 12	32558.	28092	60000.	367421. 19. 9
Z Kieplwa Łatowy opy	1902. 25. 1	1582. 22. 2	3524. 15.	6063	3000.	40846. 20. 13.
Z Poznanskięgo. --	15908. 27. 2	6727. 22. 2	21192. --	12009. 29.	77000.	164122. 23.
Z Sandomierskiego. --	12476. 26. 2	9635. 19. 8.	22228. --	14096. 12.	34000. --	239861. 18.
Z Radomskiego. --	8133. 18. --	6035. 10. 15.	15940. --	8594. 2. 2	37000. --	117657. 9. 9.
Z Kaliskiego. --	14206. 9. --	6041. 19. 9.	18950. --	10686. 22.	48000. --	146237. 27.
Z Sieradzkiego. --	6486. 22. --	Nierachowa	12574. --	6000. Salvo calculo	18000. --	45662. bez rachunku.
Z Wielunskiego. --	1692. 22. --	1306. 19. --	3900. --	2881. --	5000. --	25176. 12. 2
Z Łęczyckiego. --	5957. 8. --	2000. --	5632. --	3300. --	8000. --	35425. 7. --
Z Brzezia Kujaw.	3472. --	932. 20. 15	3556. --	1495. --	6000. --	23450. 1. 9.
Z Inowroclawskiego. --	2335. --	507. 9. 2.	2664. --	980. 15.	10500. --	13021. -- 9.
Z Dobrzynskiego. --	2988. 17. 9.	Nierachowa	2059. 15.	680. --	2000. --	8907. 15.
Z Łowieskiego. --	7118. 13. 9.	2612. 8. 12.	21251. --	9251. 15.	24000. --	121265. 10. 9.
Z Przemyskiego. --	11259. 8. 15.	4372. 17. 8	20029. 15.	11750. --	28000. --	165292. 10. 9.
Z Sanockiego. --	3712. 16. 9.	Nierachowa	6741. 15.	3773. --	4000. --	54302. 3. 9.
Z Chełmskiego. --	4339. 2. 15.	2355. 2. 9.	10377. 10.	4918. 27.	11000. --	69337. 18. 9.
Z Halickiego. --	3756. 12. 9.	404. 13.	14239. 15.	3970. --	6000. --	95549. 8.
Z Wołyńskiego. --	6000. Pod- mne Ławie contribuit. 54400.	6000. Pod- mne.	6000. --	6000. --	17000. --	164982. 6.
Z Podolskiego. --	1000. na Podymne. 26239.	1000. na Podymne.	1000. --	1376. --	10500. --	465971. 29. 9.
Z Lubelskiego	8361. 11. 15.	3095. 16. 10	15942. 15.	6035. 26.	33000.	108601. 0. 14.
Z Betskiego. --	4821. 17. 6.	3360. 22.	12997. 15.	2992. 7.	14000. --	68802. 6.
Z Plockiego. --	5071. 13. 13.	1631. 18. 10	5832. --	2652. 15.	3300. --	33259. 8. 2
Z Czerskiego. --	3533. 12. 12.	Nierachowa	6568. --	3075. 16.	22000. --	33384. 5.
Z Warpaskiego	2701. 18. 4.	Nierachowa	5241. --	2478. 15.	7300. --	39829. 2.
Z Wiszkiego. --	1502. 29. 12.	245. 9.	1173. 15.	300. Salvo Calculo. --	700. --	4000. --
Z Wyszogrodzkiego	1166. 22. 3.	273. 17. 1.	1109. 15.	403. 22. 9	1700. --	4944. 21.
Z Zamojskiego	1701. 3. 12.	Nierachowa	2092. --	162. --	4600. --	4031. --
Z Ciechanowskiego.	2448. 8. 6.	Nierachowa	3109. --	1745. 15.	3000. --	18789.
Z Łomżyńskiego.	3285. 28. 9.	Nierachowa	2744. 15.	1002. --	4000. --	17774. 2. 9.
Z Rozanowskiego.	853. 22. 3.	280. 8. 9.	1712. --	628. 15.	3000. --	6308. 9. 13.
Z Liwskiego. --	1059. 20. 9.	303. 27. 9	1649. --	500. Salvo Calculo. --		9982. 9. 4.
Z Nurawskiego. --	2849. 12. 9.	1463. 27. 13	3911. --	1040. Salvo Calculo	2109. --	18800.
Z Drohiczyńskiego.	4190. --	1937. 16. 9.	5578. --	2490. 15.	1500. --	36564. 11. --
Z Mielnickiego.	2337. 17. --	680. 2. 9.	3616. --	1364. 18.	2000. --	19605. 21. --
Z Białskiego. --	8462. 25. 13	1689. 24. 13	8008. --	1737. 3.	4000. --	40824. 5. --
Z Rawskiego. --	1968. 20. 9.	642. --	3321. --	1723. --	5100. --	23874. 12. --
Z Sochaczewskiego.	2223. 25. --	712. 15. 11.	2954. 15.	1437. --	4200. --	13991. 24. --
Z Gostynińskiego.	2195. 12. --	Nierachowa	1900. --	500. Salvo Calculo. --	1500. --	12000.
Z Prus. --	4792. 21. 1.	4792. 21. 1.	4792. 21. 1.	4792. 21. 1.	1800. --	262292. 2. 9.
In summa fidei. #	199897. 18. 10	--	317968. 6. 2.	166570. 6. 1.	538500. --	2716105. 18.

Rozebrawie Wojska Na Wojewodztwa in A: 1667. --

	Usarz.	Kozak	Archabul	Piechot	Dragi	Summa Dob. --
Na Quartę. #	700					700. --
Na Wdztwo Kraliof y Xięstwo Latorfi Z Osuricimę. #	100	440	440	800	300	2040. --
Na Wdztwo Po Inanfię y Kalfi #		810		1000		1810. --
Na Wdztwo Sen Domirfię. --	100	1050		400	200	1750. --
Na Wdztwo Sz - czylie. --		200				200. --
Na Wdztwo Brz slie y Inowocł		150				150. --
Na Ziemię Dobrz - ska. #		60				60. --
Na Wdztwo Lu - slie. #		1860				1860. --
Na Ziemię Halick		240				240. --
Na Ziemię Hebrnf		160			200	360. --
Na Wojewodztwo Wotynslie. #		410				410. --
Na Wdztwo Bełfię		210				210. --
Na Wdztwo Sierack				100	400	500. --
Na Ziemię Wielunf				150		150. --
Na Wdztwo Podol				100		100. --
Na Wdztwo Lubellie					400	400. --
Na Wdztwo Połkie				150		150. --
Na Wdztwo Mazow				700		700. --
Na Wdztwo Podlask				300		300. --
Na Wdztwo Raskie				200		200. --
Na Wdztwa y Ziemię Pruskie.				300	300	600. --
Suma Numę.	900	5590	440	4200	1800	12890.

Instrumentum pacis Caesareo-Suevicum Novo-
 Nymegenmagi d. 5. Febr. 1679. Conclusū et Subscriptum
 Novomagii
 Apud Adrianum Noctium.

MDCLXXIX.

In nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis. — .

Notum sit Omnibus et Singulis quorum interest, aut quomodolibet
 interesse potest, postquam ab initio hujus belli, aliquot ab hinc annis
 moti inter Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dñm Dñm Leo-
 poldum Electum Romanorum Imperatorem semp Augustum
 Germania, Hungaria Bohemia, Dalmatia, Croatia Slavonia
 Regem, Archiducem Austriae, Ducem Burgundiae, Brabantiae, Styriae
 Carinthiae, Carniolae, Marchionem Moraviae, Ducem Luxemburgiae
 Superioris et inferioris Silesiae, Vuytembergae et Teche Principem
 Sueviae, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Ferretae, Tyburgi et Gon-
 tiae Landgraviū Alsatiae, Marchionem S. R. Imperii, Burgoviae
 ac Superioris et inferioris Lusaciae, Dñm Marchiae, Slavoniae por-
 tus Naonis et Salinarum ex una, et Serenissimum ac Potentissimum Prin-
 cipem Dñm Dñm Carolum Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque
 Regem, Magnum Principem Finlandiae, Ducem Scaniae, Ethoniae,
 Livoniae, Aetheliae, Bremae, Verdae, Statini, Pomeraniae, Casubiae et
 Vandaliae, Principem Rugiae Dñm Ingroniae et Vismariae, nec non
 Comitem Palatinum Rheni, Bavariae, Juliaci, Aiviae et Montium.
 Ducem, ex altera parte, Sacra Caesarea Mttas, et Sacra Regia Mttas
 Sueciae nihil prius magisq in votis habuissent, quam per re-
 stitucionem Pacis nunquam interrompendae tot Provinciarum
 desolationem et effusionis Sanguinis sistere tandem Divina bo-
 nitate factum esse, ut annuente Serenissimo ac Potentissimo Princi-
 pe ac Dño Dño Grobo II. Magno Britanniae Rege, qui cum im-
 mortali sua gloria, indefesso studio pro tranquillitate sua pu-
 blica et pace generali, consilia et officia sua impendit, Sacra Caesarea
 Mttas, et Sacra Regia Mttas Sueciae consenserint, ut congressus ad
 tractandam pacem hic Neomagi Belgarum institueretur. Impa-
 rentes igitur dicto loco utrinque legitime constituti Legati extraor-
 dinarii et Plenipotentarii, a parte quidem Imperatoris Andmū
 Momi ac Excellentissimi Dni Dñm Joannes Episcopus Furgensis
 Sacri Rni Imperii Princeps, atq Sacra Caesarea Mttas Consiliarius
 necnon Dñm Franciscus Udalricus Sacri Rni Imperii Comes
 Klunckley a Chimtz et Tetau Dominus in Klumetz Sacra Caes-
 aea Mttas Consiliarius intimus, Camerarius Regius, locum tenens,
 Provincialis Curia Regiae aessor, Appellationum Praeses, Aulay
 Regiae in Regno Bohemiae praefectus, et Dñm Theodorus Allostas Hon-
 ricus

nium a Stratman Sacrae Caesareae Mttis Consiliarius Imperij Au-
 liae, a Parte vero Regis Sueciae Mm̄i et Potentissimi Dni, Dñus
 Benedictus Oxenstierna, Comes in Korsholm et Vasa, Liber Baro
 in Molirby et Lindholm, Dñus in Kapunia et Kattila Sacrae Re-
 giae Mttis Regniq; Sueciae Senator, ac p̄fes, in summo quod Vis-
 maria est Tribunali, et ut Supremus Legifer Ingric et Rex-
 holmie, et Dñus Joannes Paulin Olivenlarans, Dñus in Ulthel
 et Honmaristrop Sacrae Regiae Mttis Sueciae Consiliarius, Can-
 cellaria, Secretarius Status, et Judex Ordinarius territorij
 Vibocensis, post invocatum Divini luminis Consilium mutuasq;
 Plenipotentiarum Tabulas (quarum apographa sub fine hujus
 Instrumenti verbotenus inserta sunt) rite commutatas, in-
 terventu et Opera Mm̄or̄ et Excellmorum Dnoꝝ, Dni
 Laurentij M̄de Armigeri, Dni Guiljelmi templa Baronetti,
 et Dni Leonmi Jenkins, Equitis Aurati, Legatorum extraordi-
 nariorum et Plenipotentiariorum S. Regiae Mttis Mayoꝝ
 Britanniae, qui munere mediatorio pro concilianda tranquilli-
 tate publica ab Aº 1675. hucusq; pro cuba partium studio
 sedulo prudenterq; perfuncti sunt ad Divini Numinis glo-
 riam et Christianae Reip: salutem in mutuas Pavis et ami-
 citiae leges converterint tenore sequenz.

I. —

Sit Pax Christiana inviolabilis ac perpetua, veray et sincera
 Amicitia inter Sacram Caesaream Mttē Romanorum Impe-
 rium eorumq; Omnes et singulos Federatos hac pace com-
 prehensos, et singulorum Heredes et Successores ab una,
 atq; Sacram Regiam Mttē Regnūq; Sueciae et ejusdem
 Federatos hac pace comprehensos atq; singulorum Here-
 des ac Successores ab altera parte. Neq; statim cessent omnes
 cupiscunq; generis hostilitatum actus per omnia et cupisq; utriusq;
 partis Regna Status, Ditiones, ac Provincias ubicunq; utras, interq;
 Omnes et singulos eorundem Subditos et incolas, cupiscunq; ple-
 rint conditionis, ita, ut altera Pars alteri, nihil posthac in inimi-
 citia aut damni clam, aut palam directe vel indirecte, per suos, vel
 per alios inferri faciat, sed potius utray Pars alterius utilitatem,
 honorem, ac commodum promoveat, atq; sic utrinq; fida Vicinitas,
 atq; reciproca studiorum et Opiciorum pacis et Amicitiae necessitu-
 do, restituta maneat et perennet.

II.

Et quo accuratius huic rei caveatur placida est utrinq; perpetua obli-
 vis, et ex amnistia eorum quae a primordio horum motuum
 quocunq; loco modove ab una vel parte altera, ultro abrog inimice
 aut hostiliter facta sunt, ita ut nec eorum vel illius alterius rei
 causa, vel protextu alter alteri quidquam hostilitatis, molestiae, vel
 impedimenti quo ad Personas, res, jura, vel securitatem, per se u
 per alios, clam, aut palam, directe, aut indirecte, specie Juris, vel via
 facti, in Imperio, aut uspiam extra illud (non obstantibus ullis priorib;

factis in contrarium fauentibus) inferat, vel inferri faciat, vel patiatur, sed Omnes et Singulae hinc inde tam ante bellum quam in bello verbis, scriptis, aut factis, illatae iniuriae, ut lentia, hostilitatis, spudicis, Damna expensae, absq[ue] omni Personarum rerumve respectu, ita penitus abolitae sint, ut quidquid eo nomine una Pars adversus alteram stendere possit, perpetua sit oblivione sepultum. Paudeantq[ue] pariter hac eadem Amnistia eiusq[ue] beneficii et effectus omnes et Singuli utriusq[ue] partis Vasalli vel subditi, ita ut Nemini Noxae Damnoae sit. Aut spudicis has et illas Partes secutum esse, quo minus pristinis in quo ante bellum fuit, immediate statui quo ad honores et Bona plene restituatur. --

III.

Juxta hoc Universalis ac illimitata Amnistia, fundamentum et ut essentis Pacis et amicitiae eo certior regula inter Partes paciscentes constituitur, mutuo Consensu conventum est, ut pax Westphalica Onabrugiis q. 24. Junii 1648. sancita, sit firma basis ac omnimoda Norma hujus pacificationis ita, ut pristino suo vigori restituta Jarsa tunc sit mutata, eque ac ante hos essentis belli motus pragmatica Imperij Sacris, et lex fundamentalis, quo iterum partes paciscentes mutuo obligatae et obstrictae sint invicem non obstantibus sed annihilatis quibuscumq[ue] actis, decretis, mandatis vel mutationibus per hos belli motus in contrarium factis. --

IV. --

In majori autem amicitiae et auctiori conjunctionis robore, neuter paciscentium ulla federa huic paci contraria habeat, neq[ue] posthac ulli tractatui aut negotiationi in alterius damnum vel spudicium tendenti Consensum suum det, sed potius talibus adversetur, neq[ue] hostibus alterius sive his qui essentis tempore hostes sunt, vel ipsi qui posthac existere poterunt illum omnino auxilium milite, armis, munitionibus, navibus, Nautis, ullisve rebus bellicis pecuniae ad belli studia sive directe, sive indirecte, sive publico sive privato nomine praestet, nec eosdem ullis Stativis vel hibernis in Imperij vel Regni Sueciae ditibus juvet, aut pvari faciat, salvo gravantia articulo infra descripto.

V.

Quia tranquillitatis publicae interit bellum quod Sacra Regia Maest. Regnos Sueciae eiusdemq[ue] federatis cum Regno Danicae Dno Electore Brandenburgico Episcopo Monasteriensis ex Ducibus Brunsvigae-Luneburgicis, Onabrugiensibus, Zellensibus, et Guelpherbytano adhuc intercedit quam totius etiam Compositi S. Caesaris Mittas, et Imperium tam per se, quam juncta opera cum alijs, officia sua ad pacem conciliandam efficacissime interponent, salva semper inter Caesarem et Imperium atq[ue] Regem Regni Sueciae de hostibus mutuo non pvariandis anteriori articulo sancita reciproca obligatione. Quamdiu autem inter praedictas Partes Pax non voluerit, nullum omnino S. D. Mitti Sueciae affe-

-retur in bello contra predictos suos hostes gerendo obstaculum et impedimentum, pace vero facta ea hoc tractatu ita comprehensa intelligatur, quasi hic specificè inserta esset.

VI.

Redeant utrinque libera negotiandi commercia terra marique, sintque et mareant subdito S. C. Mittis et Imperij imprimis Cantatibus Hanseaticis in Regno Provincijs, Ditionibus, et Portibus Sueciae, et vicissim subditis Sueciae in Imperio eadem libertas, immunitas, Jura, Privilegia, et emolumenta, quibus ante hos belli motus mutuo gavisii sunt. -

VII.

Sacra Caesarea Mittas pro munere Caesareo Dno Christiano Alberto Slesvici et Holvatic Duci Gottorpensi non minus quam reliquis Imperij Statibus juxta Leges Constitutionesq. Imperij protectionem suam imperietur, ut eidem Ditiones in Imperio site et Competentia jura, Parta lecta sint, interponendy officia, ut reliqua etiam Contraversia inter Regem Daniae, et predictum Ducem componant. -

VIII.

Imperator et Rex Sueciae contentiunt, ut Rex Magnus Britanniae tanquam mediator, ut et omnes Reges, Principes, et Desp. super executione et Observantia tam omnium, quam singulorum, quae praesenti tractatu continent, alte memoratis S. C. Mittis et S. R. Mittis Sueciae, guarantiam praesentent.

IX.

Et cum S. C. Mittas et S. R. Mittas Sueciae officia et studia Sereni Magnae Britanniae Regis quae concilianda paxi Universali et tranquillitati publicae indepinenter impedit, grato animo agnoscant, utrinque placuit eum cum Regnis suis praesenti hoc tractatu omni meliori modo nominatim comprehendere. -

X.

Comprehendant praeterea hac pace illi, qui ante permutationem ratificationis vel intra sex menses postea ab una vel altera parte de communi consensu nominabuntur. Ea quoque de quibus inter S. C. Mittem ac Imperium et Regem Christianissimum Convenit hoc tractatu comprehensa intelligantur, eodem plane loco habenda, ac si huic verbo tenus inserta essent.

XI.

Pacem hoc modo conclusam promittunt Legati extraordinarii, et Plenipotentarii supradicti ab Imperatore et Imperio ex una, et Rege Sueciae ex altera partibus, ad formam hic mutuo placitam rati habitum in, seque infallibiliter praesenturos, ut solennia rati habitum instrumenta, inter spatium Octo Septimanarum, a die subscriptionis computandum aut citius, si fieri poterit, hic reciproce riteq. commutentur. -

XII.

Et cum S. C. Mittas ab Electoribus Principibus et Statibus Imperij vigore conclusi De 31. Maji Anno 1677. Legatis Svecicis sub sigillo Cancellario Mogontino extraditi decentes requisita fuerint, ut dictorum Electorum, Principum, et Statuum Imperij, interesse per suam Caesaream legationem in hoc congressu agere curaret, tam Caesareigr. Regij Legati, Nominibus supradictis praesentis pacis instrumentum

in Omnium et Singulorum eorum contentorum fidem, majusque robur subscriptionibus, sigillisque proprijs munierunt, et Competentes ratificationes formulae Conventae, termino supraconstitute sese extradicturos polliciti sunt, nec ulla a Directorio S. Imperij Romani contra subscriptionem hujus tractatus recipiatur, aut valeat vel protestatio vel contradictio. Acta haec sunt Norwomagi & S. Febr. 1679.

{L.S.} Joh. Episcopus et Princeps Jurcensis. {L.S.} Benedictus Orestim.
 {L.S.} Franciscus Udalirius Comes Klunsi. {L.S.} Joanes Paulin Oliven=
 =crans.
 {L.S.} J. A. Henr: Stratman.

Oddawanie Pieczęci Wielkiej [Jmci Wielkopolskiej]
 Jmci Panu Podkancierzemu Koronnemu w Grodnie & 7. marz. 1679.

Juz to drugi raz za panowania Jmci Jmci. powraca ten wielki orzet Polski od Strazy wiernych dodanych do Krola Panstwiey, ja-
 ko do utrapnego y przyrodzonego gniazda swego, y niemogacej za-
 dney miary, nielwyznae czepim jest, do tego powtornie Mayestatu
 przyslot swoy nakierowat, od ktorego uzięd bot y żywot. Non po-
 tuuit Voluer Dissimulare Jovem. Atosz tez tenże sam Pan, ktorego
 uziędortem bydz pisze nietrzymago zadney miary, dtego w Zabaw-
 cui, ani pęta niejako sobie wolnego, taki go do taffe y dobrodzieystwa,
 a nie do zadney drapieży przyuczysz, że go bezpiecznie komu
 reno Lechce z ręli do ręli oddac y powierzyć może. Orta litory
 Wielkiej Strazy potrzebuje, Wielkiego Krolestwa Wielki Kley-
 not, Orta juz nie pierunow ale chleba y obfitosci Szafarza,
 Orta litory z Krolestwa tamza juz się takie pieknie y bezpiecznie
 porozumiat, że co ona od nieprzyjaciol walecznie zabrywa,
 to on hojnie odbrzywa dodanym. Quod tectum hosti, dete-
 ctum Ciri. Orta na ostatele ktorego mogł by każdy stworznie
 z wywroceny y z wyypnany na sariat dworista (ornucopia
 odmalowac z napisem: Necepitati Virtuti (: a po naszym)
 Cnotliwym y potrzebujcym. To takowego Orta dobroczyn-
 nemi zennizkami Panstwiey taki powolnego komu by miał
 dżis Jmci P. N. Mitt. w nową Straz y opiekę poruczyć (: gdy-
 by kiedy indziej) bysto by się nad czym szcic do szonatey Krolew-
 skiej Glowie Zabawic, nie dla defektu, albo niedostatku Osob, lito-
 rych w takie obfitym w godnoze Senauie y Rzeczynie z Saffli Bożey
 z latarnia Szlach Jmci niepotrzeba, ale dla teyże samey takie li-
 czney godnozi, że przysztoby podobno dżis Jmci Deliberowac,
 komu by te oddac iednemu, czego gdy ledwie nie każdy godzien, wż-
 sthim trzymac niepodobna. ale to utacnia na ten czas Umysl
 Jmci tenże sam litory Non ex abdito. Principi Senu juz na
 tym stopniu prawie stojacy tacno widziany, y ledwie nie ręli Pan-
 ska wskazany bydz może et ditior hic est. Przymatrzyj się dobrze

Jmci

Kmic. Pn. milb wierney rostropney Dozorney Czutojki, ktoray wmm
 Podkanderzy, Koronę na tej to matey pieczęci z woli y rozważania
 Kmic. o lioto Catojki y ozdoby Orta tego wypowiadał, y choi z mniey-
 szym Dyktem, tymes sie, wżleństwem w Urzędzie swojm bydź polka-
 zat, im o to przedzy wlasny (nota y praca) Wzlesteo godnym sta-
 tes sie. Nieumyha tej bynajmniey wmsie Kmic. Pn. Mitt hanc State-
 ram, ktorą mu naywyższa Ręka na wazę y uwazę swojch rce
 data, nieubliża co należy Virtuti et gradui, oddaje to wmsia, co widzi
 bydź winnego, probato firi et Ministro, y Orta tego ktorogo ozdoby y
 prerogatywy nietylko Samym Kmic. Zmieniem, ale y Catey Szczęcyq,
 sie Rzypłtey, Dżi na rce y ramie na wmsie taki Dobrotliwie Rutada y
 porucza. Odberayże tedy uż wmsie fausto et auspicio passu ten Wiel-
 ki Urzęd, y uż tytułu Kanclerza Krolestwa tego, do tego wmsie wta-
 sna (nota, Lactuy, Przedlow y wkręzony z Dobrotliwojki Kmic.
 stopien powolat, szczęśliwie Zażyway, wżlecy nie przydam nad te duri
 choi proste y prostie ale starodawno Zyczenie z Zymelie Stowa ktore
 za Ortem prawie same Lust leq. Bonis avibus. — [Janom]

Oddawanie matey Pieczęci Kmic. Xedzi Ma-
 tachowskiemu Biskupowi Rebinskiemu w D-
 nie. 7. Marz. —

Prosi byli w (nota, ale nie prostay w rozum, pierwsi oni a wielcy nie-
 gdy, Zatożyciele tych to trzech Rzypłtey naszey Stanow Polacy, luedy te
 Zlotą wolnoy, taki ozdobie a nieszkodliwie z Majestatem Krolestwiem
 Zgęczyli, y posredniuem Obojga tego Senatem, taki potrzebnie y
 doshonale spojili, że wżystko to jedno, y Majestat y Senat y
 Rycerstwo jedney z Orta, jeden ze Wizerunek y gtowa naywyższy
 Strazy y Szczęsta pomiarkowanej Rady y nogi Rycerskiej Sta-
 tojki Obrazem, a wżystek ten caty Orzel Zgodny y potrzebny Rz-
 płtey, citemu swiatu Straszny, Sobie swobodnym, bydź uż polka-
 zat, do tego taki kosztownego Dzieła, aby ta Oyczyzny harmonia
 nigdy nienaruszona zostawata, Zato sie Wielkim Onym pier-
 wzym Krolom y Monarchom podzielic Regni curas in Ministros,
 aby byli Arozami tego taki doshonatego Orta, między ktorymi Urz-
 Pieczętarzki do Zachowania Praw y Catojki tej Oyczyzny opobliwie
 postanowionym porczytac sie moze, tak go Tashawa Opatrznego
 Majestatu ręką in Custodia Orta tego postawita, że wielka Cześć
 fortuny z Czutojki y Dozoru Urzędu tego na Oyczyznę splywac
 powinna. Nieustępuje w tym bynajmniey primitivis illis Regi-
 bus Kmic. Pn. luedy oto przybierayce Pieczętarzow Ludzi wielkich
 et magni Muneri pares, nie samego tylo w nich Majestatu swe-
 go blask, albo inanem bucci Naturam Zmienienia Krolestwiego, ale szcze-
 rey wierney y dozorney tej Rzypłtey uslugi upatruje, y pamietajac do

brze Principes Mortales. Aemp. eternam esse, nie sobie ale Oyczy-
 znie Ludzi Szuka, to za jedyny cel mając wielkiego Umysłu Swe-
 go Królewskiego, aby w Oyczyźnie tej per Ministros tego Chwata na-
 przed Bogu nienaruszona (nota ona szczerą, jako wiec nazywają
 Staropolską, Sprawiedliwość nieobłudną. Spraw y Wolności Kraj y
 ona nigdy nieblakująca wiara, Wzrostłim miłości, porządności, ukon-
 tentowaniu każdemu pomoc y Szczęśliwości krzewić się y kвітne
 mogła, y toć to jest Compendium albo Zbieranie y treść. Sama tey to
 Koronney Pieczęci, y to tylko jest samo co K.M. w Pierściach tego Pol-
 skiego Orła Lawsze widzieć chce y pragnie, y dlatego to podobne
 a nie bez przyczyny dimidiam partem curarum okoto Orła same-
 go Acepta Nasza Stanowi Duchownemu naznaczyła, y jakoby
 potowice Serca Swego Orłowi temu z pierśi doby wstępy, y niby Deo
 et virtuti posuwajęcy, w Duchowny Kraj y Opiekę oddata. nieinna
 pewnie uwaga, tylko ta, że eos qui propiores Mente Dijs Sunt, Virtuti
 etiam proximiores esse consentaneum est. Nieupatrują tego inne Ak-
 pta, Wenecka choc maximis virtutibus par, a przecie per rationem
 Status sui, nie tylko do Urzędow, ale nawed y do Senatu nilozgo z Du-
 chownictwa z swojego nieprzypuszcza, ale niech się tam by Najroztro-
 pniey ze swem swym Marlowa cięsty y rządzi Polityka, tu z Or-
 tem swym Janowa inaczej sobie dziś postępuje pobożnos, ludy
 sto potowice, Starania okoto Orła tego K.M. P.M. pierwey Bosłuc-
 mu, a niż swemu albo Oyczyznie, temu wręce daje studzić, y toć to na-
 wdziure ipi us teraz co niegdę Postawia powieź diał. Divinum Impe-
 rium cum Jove Casar habe. Postawita była sobie ona Doganska
 Pobożnos wielkie jedno Oraculum, wielkie też usta mające, ale na
 trzech Nogach stojące, litoro Starożytnosy Tripodem nazywata.
 K.M. P. N. Milt. gdy to wielkie Oraculum z woli y myśli swey
 Panskiej Pieczętarza dziś kreuje, podobnego Tripodi mieć chce,
 aby chci jednymi ustami woli y myśli Panskiej szafować y one
 ogłaszać będąc, Lawsze jednaki przecie te trzy nogi albo funda-
 menta y podpory Królestwa tego, to jest trzy nierozdzielne tey Ak-
 ptey Stany ich Zgodę, jednosy, indemnitates nierozdzielone miał
 przed oczyma, aby przed te efata, litoro to z tey trwisley jednosy wy-
 nihać mają, Lawsze mogły efari szczęśliwe fata na te Oyczyznie.
 Przychodzi mi tu na mysl ona dowcipna gadka, litoro niegdę zadata
 była niemniej sztuczna jak drapieżna Sphinx. wielkiemu Onemu Thu-
 maczowi Anigmatum Edypowi co by to za Zwierze było, litoro z po-
 rana na czterech Nogach, w potudnie na dwóch, a w wieczor na trzech
 chodzić zwykło. Zgadza te Edyp, y odpowiada że to jest Otowich, lito-
 ry poranek Dziecinstwa swego czworaka to jest rękoma y Nogami
 wspiera miżerny. Potudnie wielki tego na wtajnych dwóch pozwa-
 la mu chodzić Nogach, a wiektor to jest szczęśliwość albo Starop, do
 wtajnych dwóch Nog trzecią przybierać mu radzi, to jest podporę
 pod Zyrzybiatą pachę. Tak wtajnie a nie inaczej Lawjsna for-
 tuna byt sztuczna y drapieżna Sphinx każdego wielkiego y

Lawny

Stawnego Krolestwa już tu 30. lat jako też wtapnie gadkę Oyczy-
 Znie Naszey proponuje, y trzyma ją do tej in duri enigmate, że
 tej Zgadnyci żadną miarą niemoże, alie oto nastąpił wielki solu-
 tor trudności Naszych K M P. N. Mitt. niemniej zgle, jak y rozu-
 mem rozumac gordius Nodus przywyłty, y tak też za nas odpowiada,
 że to nie jest tylko jeden Człowiek, ale cała Oyczyzna Nasza, która
 infantia sua gdy iść chce o swej mocy chodzić niemożta, na tych
 Czterech Cnotach, jako na Czterech Nogach wspierać się musiata, na
 Sprawiedliwosci niechwiejącej się, na męznosci ani Złotem ani po-
 strachem żadnym nienaruszoney, na roztropności prawdziwey, y
 wtapną Cnotą y prawdą, a nie figlami żadnymi Kowaney, in
 temperantia Civili ab omni fastu, luxu, ambitu, emulatione, aspen-
 tatione aliena, y te to były, naprzód cztery Nogi na których Oy-
 czyzna Nasza musiata się nie jako przyucząc chodzić, aby była
 do razu nieupadła, bo ubi non est pudor nec cura iuris Sanctitas,
 pietas, fides, instabile Regnum est. Dopiero osmielwszy się
 powstawa y chodzi bezpiecznie w potudnie Wielce swego na Czte-
 rech Cnotach, jako na Czterech Nogach chodzić nauczyły. Do tych
 zaś dwóch Nog Sędziwosci tej Oyczyzny Senectus Regni następu-
 je, a która może być bezpieczniejsza y warunkniejsza trzecia
 Noga, na którejby się Majestati et Libertas bezpieczniey wesprzeć
 mogła, jeżeli nie szczerą, roztropną, y wierną radą jedyną, Cnotą
 y prawdą tak dobrze umocnioną, y ukochaną, aby się na niej wspar-
 ta Oyczyzna nigdyby w najsłabszej Starości Swojej posliznąć
 niemożta. Do tej to tedy podpory tak wielkiej przybierając dżi
 K M P. N. Mitt. Człowieka Virum Castodem Consilij genium ser-
 vatorem tej to trzeci Nogi Oyczyźnie Naszey tak potrzebney obra-
 ca przeźorne oko swe Panstwie na W M M P. Xte Biskupie Chę-
 minski, y znając dobrze w osobie W M M P. Virtutem et fidem illi-
 batam ku tej Oyczyźnie, przypatrzywszy się jako W M M P. na dwu-
 rach wielkich Antecessorow K M P. Zawstę wiernie y roztropnie
 Applikując godność Swoję do Usługi Majestatuw Panstkich Ire-
 dnicz Zawstę Cnoty drogą chodźteł, in taminatę, nigdy abruptam
 Contumaciam, nigdy deforme obsequium, ale szczerą y Nagą Cno-
 tą cel generosa Menti Zatożywszy sobie, Nędtes we wszystkim
 Vir potens tui. Oddaje oto in Custodiam już dobrze doświadczony
 Cnoty wielkiego Orba tego spidium, et dulce decus Populor
 pewien zostając, że W M M P. tak praştować będzie tento swo-
 bodny klejnot Oyczyzny, że jako Oyczyzna cała, tak y K M P.
 P. N. Mitt. skutkiem obrania swego obfitym, a nie ptożnym Zawstę
 ciepije się będzie. —

Dziękowanie Za Dzięcz Wielką, Imi L. Kancel-
rza Koronnego, na Seymie Walnym Grodzimskim
D. 7. Marcy 1679. —

Taka jest Najjasniejszy M. Krolu Panie y Dobrodziuj moy Milny
niepewności w Sprawach Ludzkich, że często nietylko obiecane uchylają
celu, ale rosteć idą y przeciwne całej Zamierzoney Intencji Lu-
beunt dantue fortem. Obiżę się czasem rzucony Kamień, czy też rzeka
od ktorey moc wzięt niewdzięcznego uderzy pochopu, są pieczęty,
są lekarstwa, co miały uciechy y Zdrowia, Smierć przyniosły, są
wzajemnie truciźny y rany, co na Zgubę Zadane, nie spodziewany
dają Żywot. Nic prawie talużo nie ma, że by opaczne przedsię-
wziętym Zamysłem nie mogły wyznaczyć skutki, ledwo nie hazardyżę
futuri ambiguis, et magis quid vitet quam cui fidat certus, wkrada
się ta incertitudo y ul najwielkiszę Zgubę Ludzkiego przysmaku, nie-
Zanuje przynależenia, kiedy wtaśne Dzieci miasto expellatury wiel-
kich powiech, gorzkim ciężkim Rodziom napędzają Zalem. Nie-
folguje miłosci, kiedy w najwielkiszę Zę Żurkthi Matzenskiego Sta-
nu, na miejscu Surobobliewy Jedności, obmierzte niezgodny ulowa vi-
rus, nieochrania Przyjaźni najwielkiszę tej Zadatkli, wgtowne obra-
cając odia. Z tegoż już nierużę, kiedy najzacniejszy owow Vinculi
Societatis Humanae beneficium nie jest od niej wolne sprośnym cięż-
sto niewdzięczności Zarządzone jadem. Ma samo się w tym naprzęd
Smiała porwać Niebo najpierwszego y Najwielkiszego Dobrodziuja
do owey przywiedźły rozpacz, że ni by Zapomniały w Dławnego
przynależenia rzekł: Penitet me peccasse hominem. y tak się sterolu
wielkim tym przylitadem rozszerzito Ite pu Surobie, że ledwo
ktory z Was Monarchow Naj: Mty Krolu zrobi Sobie Creature, aby
niemił kiedykolwiek mówić, Penitet me fecisse hominem. Ma-
to natym że Znajdujące niewdzięcznych, sami Ich czynicie. Adeoy
in Contrarium itur ut multos habeatis infestissimos non post benefe-
ficia tantum, sed propria beneficia. Dajecie przez wtaśne Dobro-
dziejstwa, jednym sity, drugim bezpieczenstwo ad nocendum; do-
Znajecie czasem tak Zapomiatley niewdzięczności beneficiarios,
że Argumentum nil debeatium odio querunt. Niemaż, nic taki rząd-
kiego, jako beneficium dobrze lokuwane, między tak wielką co Zrak
Wszystych bez przestanku wychodzi, jako Ziarna na Zta padające,
Ziemie, ledwo ktore dobry owoc przyniępi, Multa perdenda sunt,
Unum ut cedat bene. Gdyby się ul na tę oglądać mieli prawdę, straż
Boże Zginelibysmy, wychyby wszystkie Dobroczytnosci Zrodła,
Zatwałyby się wszystkie Beneficiorum Kanaty, a Z tym wszystkie
w Nas uwędzłyby nadzieje, ktorymi się Duch polityczny karmi,
y żyje, Złęd ostatnia na Surobie powstałaby konfuzya, y myśla-
niepojęta barbaricum Chaos. —

Zaprawde

Zaprawdę nikt lepiej jako WKM P.N.M. wyrzucił, Lumen su-
 rigo te reflexa, pokazując, w tym magnanimitatem generosi pecto-
 ris, że donas non feroni das beneficia, nieś zulaż, żadnego z dobro-
 dziejstw swoich pożytku, tylko memoriam benefacti, tę samą z nich
 WKM P.N.M. do stawujesz, sobie przechowuje, że umiesz magno ani-
 mo beneficia dare, magno perdere. Gloriosa res est u WKM P.N.M. Mitto
 gratum esse, quia tutum est ingratum fuisse. Prawa mnie dła na wa-
 dze Consury swiata Polobiego Dobroczynna zha WKM P.N.M. Mitto.
 Upatrują, y teraz pilno, y Lawpe examinować będą, albo nieprzy-
 jaźne, albo zażadne, albo celawne Oczy, jeśli będą, umiał znaleźć re-
 gloniam, jeśli positus in Statu non inveniam minus habens, jeśli
 nie Lawpę, Judicium WKM P.N.M. Mitto. jeśli nieomyślnie expectat-
 wy Oczyżny. Niemam za złe, że vacillant in ferenda Sententia,
 nieurem y ja sam, co za się odpowiedzieć, lubo na dajacego, lubo na
 dar, lubo na się patrzę, angustici mihi sunt undiq. Wielkość
 WK P.N. Mitto taki extollit, hażde donum, że przewyższa, w zelha
 mian, w dleżności. Obraca niegdę Midas dotchnieniem swoim
 każdą rzecz w złoto, obraca WKM P.N. Mitto nie wto propte poppote
 z mieszane. Lotwrem tarditatis, albo miedzia, nieśmalu, ale owo Phi-
 losoficzne czyste złoto, dany swoje dając im tot gratias, że im żadna
 wyrownac niemoże gratiarum Actus, tylko Splendoru, że go żadna ni-
 może wytrzymać Zrenica. Ale też oraż WKM P.N. Mitto, Zmacniaż
 Nim stę, stęg swoich, aby partycypując de plenitudine Majesta-
 tis et abundantia Grat y dokonałosi WKM P.N. Mitto, mogli się go-
 dnym stawać Łasę y faworow Jego Łaslich. Poglądam wte
 Należy trochę bezpieczniey na sam dar, a lubo wielki, ważny, pi-
 wałam się brać w niezdolną rzecz, niemowię o di munus quod vi-
 gilare cogit, ale onemu w sypitlu swoje consecro Vigiliis. Nieu-
 wazam że Summis lubrica Semper et minitans Statio, kiedy mnie
 do niej używa on glos posilający WKM P.N. Mitto, Euge Serve bone
 et fidelis, quia Super pauca fuisti fidelis, Super magna te consti-
 tuam. Uczył się przez lillanafie miesiąc Wzplu moich maty ten
 Orlik wznoić petrosae ad Cardines Celi; wysolich Konceptow WKM P.
 N. Mitto. Uczył znówi blasz jasnych promieni, wspaniałego WKM P.N.
 Mitto gennijku, uczył polatować na pasza, Dobra pęspolitego, ostrzył
 sobie młode pazurki na przyszłe prace y obtow. Teraz kiedy już
 tasy WKM P.N. Mitto wylarmiony excrevit in Abitem magnam,
 będzie się brał ad summum Stella polari swiętobliwych Intency
 WKM P. Mitto, będzie bezpieczniey w stonca providenji WKM P.M.
 Mitto, litora swiat Polski opwieca y okrywa, wlekat, będzie uganiał
 nie sobie pożytku y obwenyż, ale premia zycziwym WKM P.M. Mitto
 y Dobrym Oczyżny Synom commoda tej Dżepłty, litoey caritas omnes
 Omnium completitur Charitates wygodę Prawom Oczyżnym, y spra-
 wiedliwosci swiętej. Tu sobie Łatęży gniazdo, tu pascetur inter lilia
 inter rosas, lilia monie innati Candoris, litoym nie darmo z domowym
 liomem Symbolizuje, et rosas ofiustej, ale woniejący odore bona fama pra-
 udy. Nieustraszyż nilogo paturami swemi, non aget Pdas cudzych sub-

stancy, nie zażmie nikogo niewinnego na honorze, na samych tyłko Maji-
 statowi WK M. P. M. Mittgo niedostojnych, Oczekiwaniach wyrodnych, prawu
 nieprawnych Saviet. Jużbym ci po nim wszystko obiecał, gdy-
 bym się nie oglądał na wtaśną Staboję, magnos magna decent, mnie
 zas mitem moja spem vetat inhocare magnam, ani douje clynie tan-
 to muneri, ani WK M. P. M. Mitta odstępować tantum gratis, nie jest uł
 moich, miałka to nażbył toдіa koncepcja mojego, Staby styj Judicij
 naktali wielkij fale burzliwych spraw publicznych, ale że Casarem
 vehit, Casariq fortunam, przeptawa się lekać by najostrejszych
 wiatrow, nieśba na grzmoty y pionuny, odlitada beśpiecznie nato
 zdrażliwe morze. Nieboję się zbledzić, wrytę zawpke trzymając
 ocy, na compas woli, y rozkazow WK M. P. M. Mittgo, nieboję się ro-
 zboju ztych izylow, Lawirnych oczu kiedy się sub clypeo Protekcyi
 WK M. P. M. Mittgo puszezam. Już tedy najpas: Panie y Dobro-
 dzieju moy due in altum. Te duce sulcabo, fluctus portusy tenebo.
 Jeden tyłko zostawa iśćte metus, abym gdzie w btoie niewdzię-
 czności nieulgnęł, albo przynajmniej in sterili arena mate wdzię-
 czności nieosiadał. Straszły mnie owe axioma, Beneficia tam diu
 lata sunt, quam diu excoli posse videntur, magnitudo beneficij
 litorę z ręk WK M. P. M. Mittgo biorę, nieproporcyonalna zastu-
 gom mojm, Za się już jeżył WK M. P. M. reżolowac wowe straszę
 stowa. Panitet me fecisse hominem. Ale y od tego uwalnia do-
 broć WK M. P. M. Mittgo, litora mnie sama z tej wypredzie trudno-
 sci, sama wdzięczności mojej implebit partes, przez Onę Dobrotliwa,
 a WK M. P. M. Mittu. Jużczayna dyrekcya, si gratos vis habere quos obli-
 gas, non tantum des beneficia, sed amas, Adamantina, to jest catena w rę-
 ku WK M. P. M. Mittgo nierozrywanych dobrodzieystw spiona ogniwanij,
 litorę gdy serca stuy swych wieżesz, foves w nich niestające, ni-
 gdy ltu sobie wdzięczność. Mam nadzieję że non abbreviabitur y
 ltu mnie szcudroblowa ręk WK M. P. M. Mittgo ale sama da posse et
 perficere. O w ręk moich jest, a jest trzeci każdego doskonatego
 dżeta requisitum velle, nigdy, we mnie ustawac niebędzie, y od wpeł-
 niego vindicabit defelitu, poniewaz tam gratus est quisq, quam vo-
 luit. Wypstacam teraż pieruszej tej powinności trybut, przez uni-
 zone podziękowanie. J protecie niedarmo Antecesorowie WK M. P. M. Mittgo
 gdy czas y wyzpie konnyderacye nieprzeptchodza in publico ordi-
 num conspecta te solemnitate miec chcieli, aby excolere Candida-
 tos beneficij od owej najany. Ingratus est qui remotis arbi-
 tris agit gratias, y żeby ile Spectatorow, tyle swiadkow, ile stu-
 chaczow, tyle rękymi bytu obowiazaney wdzięczności, litorę niekle
 primam portionem solvit, qui grate accipit. To gdy ja dżis pro
 ratione temporis clynie, owy na cety wiek przybliram sobie grati-
 tudini tepteram, y do noy WK M. P. M. Mittgo blitadam. Sed et
 beneficium qui libenter debet. —

Sub eodem Actu oddawanie mnieyszey Pieczęci.

48

Decedo Najciaśniejszy Mitowskiy Krolu de prima Statione wolkowa-
ny od WKMDMmtgo, na wyz. ze Strażnicy Praw y Spraw Kęplay,
Oddawam to insigne, ktorem pierwey piastował. Jesli co wzglu Mu-
ich, albo przez nieostrożność, albo przez nieudolność contraxit nubigianis,
obetrze dotchnieniem Swojm wielowładna dextera WKMDMmtgo
do litorey gdy cum eo votivo ptorie wchodzi, detur digniori, wyni dta
niepokleśnie cum eo encomio, że dyskretya WKMDMmtgo dat bene-
ficia non proijit, a za się tym szczytć będzie, że qui veniet post
me major me est. Chwalebne to bytu instytutum Kęplay, Kzym-
sluicy, że po odprawionej ekspedycyi, Lwyli byli Wodźwie
Znakomita, jako przystęga wstawionych Żołnierzow Śmijs or-
nare, za schodząc z pieruszego pola ustugi publiczney niemam
czym Śmiare tych, co mi tej kabalikulwick prace dopomagali, albo
co podczas Funkcyi mojej ustuge WKMDMmtgo y Kęplay tra-
towali, Oculi omnium in te sperant Dne, y stusznie gdy z tej
WKMDMmtay trzymasz Oculos intendentes na zastugi kaze-
go; niemoże nikt ani lepuy estinare, ani godniey Śmiare merita,
jako WKMDMmtay, mnie niech dosyć będzie, trochim rege-
strzyluim onych Complecti. Niech zm za wszystkie stannie Glo-
ria, wyniesi na widole reflexyi WKMDMmtgo, ktora ka żdemu
dai będzie umiata epam Nagrody in tempore opportuno. Tu
Registr chytany D. quo finito.

Prezentuję naostatek WKMDMmu wszystkich Jch/wu, ktorych tu
masz in conspectu Mttis lecti ex primoribus Civium spes et vota
Provinciarum powierzone Cnoui et Dexteritati Suae, majze obmyśli-
wanii Dobra poppolutezo insudant.

Zamykam Registr wtaony uni Zonofia, y stawajze La Sere-
gami benemeritium, collecturus u micas Beneficentia WKMDMmtgo
wzystluim wobec inieniem WKMDM. jako Ordinarius mentis, te-
go interpret, lubo to z mojeg maysca powarzamsz edicere.
Hoc et vos et omnes gentes scire volumus pro merito cuius er-
ga Nos fortunam epl. - -

[Kimmweger]

Instrumentum Laci Casareo-Gallicum, Nouro
magi. D. S. Febr. 1679. Concluum & Subscriptu.

In Nomine Dni & Individua Trinitatis.

Notum sit omnibus et singulis quorum interest, aut quomodolibet
interepe potest. Postquam ab initio huius belli aliquot ab hinc an-
nis moti inter Serenissimum et Potentissimum Principem ac Dnu Dnum
Leopoldum electum Romanorum Imperatorem semper Augustum

Germania, Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, Slavonia Regem,
 Archiducem Austriae, Duces Burgundiae, Brabantiae, Styriae Carin-
 thiae, Carniola, Marchionem Moraviae, Ducem Luxemburgiae supe-
 rioris et inferioris Silesiae, Wuertembergae et Felicie, Principem Sve-
 uiae, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Rymburgi, et Gontiae, Marchionem
 Sacri Romani Imperii, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatie,
 Dominum Marchiae Slavonicae, Portus Navonis et Salinarum & ex una,
 et Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dnum Dominum
 Ludovicum XIV. Franciae et Navariae Regem Christianissimum,
 ex altera parte, Sacra Caesarea Mttas, et Sacra Regia Mttas
 Christianissima, nihil prius magis in votis habuissent, quam per
 restitutionem Dacis nunquam interrompenda, tot Provinciarum
 depolationem et effusionem sanguinis sistere, tandem Divina
 bonitate factum esse, ut annuente Serenissimo et Potentissimo Prin-
 cipe ac Dno Dno Carolo II. Magnae Britanniae Rege, qui difficil-
 limis huius Christiani orbis temporibus mediator universim
 receptus, cum immortalis sua gloria indefesso studio, pro tran-
 quillitate publica, et pace generali, Consilia et officia sua im-
 pendit, Sacra Caesarea Mttas et S. R. Mttas Christianissima con-
 senserint, ut congressus ad tractandam pacem hic Neomagi
 Geldrorum institueretur. Comparescentes igitur dicto loco, utrinque
 legitime constituti Legati extraordinarii et Plenipotentiarii,
 a parte quidem Imperatoris Reverendissimi Mtrm, ac Excellm
 Dni, Dnus Joannes Episcopus Gurgenis, Sacri Romani Im-
 perii Princeps, atq; S. C. Mttis Consiliarius, necnon Dnus Fran-
 cisus Valtricus, Sacri Romani Imperii Comes Klunshy a Chitmburg
 et Tetam Dnus in Klometz, S. Caesarea Mttis Consiliarius in-
 timus, Camerarius Regius locum tenens, Provincialis Curia
 Regia Apschor, appellationum proceres, Aulq; Regia in Re-
 gno Bohemiae Praefectus, et Dnus Theodorus Althetus Hen-
 ricus, a Stratman S. C. Mttis Consiliarius, Imperii Aulicus, a
 parte vero Regis Christianissimi Mtrm et Excellm Dni, Dnus
 Godefridus Comes a Desprades Franciae Mareschallus, Regionum Or-
 dinum Eques Torquatus, S. R. Mttis Christianissima, in America Prae-
 rex, Urbis & Fortalitij Dimlerhij, Omniumq; locorum ab ea effectu-
 ra dependentium Subvernator, Dnus Carolus Colbert, Eques Marchio
 in Croissij, Regi Christianissimo ab utriusq; Consilij Ordinarij,
 et Dnus Joannes Antonius de Mesmes, Eques Comes in Avaux,
 Sacra etiam Regia Mttis Christianissima a Sanctionibus Consilij
 post invocatum Divini Numinis Auxilium, mutuasq; Plenipo-
 tentiarum tabulas (: quarum appographa sub finem huius In-
 strumenti verbatenus inserta sunt) rite commutatas, interven-
 tu et Opera Mtrm et Excellentiorum Dnor, Dni Laurentij
 Hyde Armigeri, Dni Guilhelmi Temple Baronetti, et Dni Leonardi
 Senlirtis

Jenlinis Equitis aurati Legatorum Extraordinariorum et Plenipotenti-
 norum S. R. Mttis Magnae Britaniae, qui munere mediatoris, pro conciti-
 anda tranquillitate publica, ab Anno 1675. hujusq. procul a partium
 studio seculo prudenter perfundi sunt, ad Divini Numinis gloriam,
 et Christianae Reip: Salutem, in mutuas Pavis et Amicitiae Pleges con-
 venerint, tenore sequenti. **I.**

Pax sit Christiana Universalis et perpetua, veraq. et sincera Amicitia
 inter Sacram Caesarem Mttis Christianissimam, eorumq. heredes et
 Successores, Regna et Provincias, necnon inter omnes et singulos dictae
 Mttis. Caesares federatos, praecipue Electores, Principes, et Status Impe-
 rij, hac pace comprehensos, eorumq. heredes et Successores ex una, et o-
 mnes et singulos federatos dictae Mttis Christianissimae hac pace
 comprehensos, eorumq. heredes et Successores ex altera partibus, eaq. ita
 sincere servetur et colatur ut utraq. pars alterius honorem, Utili-
 tatem, et Commodum promoveat, atq. perpetua utriusq. oblivio et avi-
 nistia omnium eorum, quae ab initio horum Motuum ultro utroq.
 hostiliter facta sunt ita ut nec eorum nec ullius alterius rei Calisa
 v. protextu alter alteri, post hac quidquam Molestiae directe v. indi-
 recte, specie juris, aut via facti in Imperio, aut uspiam extra illud,
 nonobstantibus ullis prioribus pactis, in Contrarium fauentibus
 inferat, v. inferri faciat, aut patiatur, sed omnes et singula hinc
 inde Verbis, Scriptis, aut factis, illata injuria violentia, hostilita-
 tes, Damna, et Expensa, absq. omni personarum rerumq. respectu, ita
 positus abolita sint, ut quidquid eo Nomine alter adversus alte-
 rum ostendere possit, perpetua sit oblivione sepultum.

II. Et cum pax Monasterij Vestphalorum 24.bris. Anno 1678. con-
 clusa, solidissimum hujus Mutuae Amicitiae tranquillitatisq. pu-
 blicae fundamentum factura sit, restituetur, illa in Omnibus et sin-
 gulis suo pristino vigori, manebitq. in posterum salva tecta, tanquam
 si huiusmodi Pavis Instrumentum de Verbo ad Verbum inferum
 legeretur, nisi quatenus eidem hoc tractatu expresse derogatum est.

III. Cum vero vigore dictae pacis Monasteriensis S. R. Mtti Chri-
 stianissimae perpetuum jus praedij in fortalitio Philippiburgensi
 cum Jure protectionis acquisitum et dictum fortalitium Armis
 Caesaris, Castrum et oppidum Triburgense vero Armis Gallicis hoc
 bello occupatum sit, de hisce locis inter Sacram et Regiam Chri-
 stianissimam Majestates convenit modo sequenti.

IV. Sacra Regia Mttis Christianissima tam pro se, quam pro heredib.
 ac Successoribus suis renuntiat, ceditq. in perpetuum Sacrae Caesarae
 Mtti ejusq. heredibus et Successoribus, omne jus protectionis, perse-
 cutivae praedij, et quidquid sibi virtute pacis Monasteriensis in Castrum
 Phillipburgi competit, nihil in dictum Castrum et in Munimenta
 ei juncta, vel eis vel trans Rhenum extracta juris aut praesensionis
 sibi, suisq. heredibus, et Successoribus, Regno Galliae, sub quocumq.
 titulo v. protextu reservans, non obstantibus quibuscumq. legibus,
 Constitutionibus, Statutis, aut alijs in Contrarium facientibus, ut po-
 te quibus omnibus et singulis, hoc tractatu derogatum sit.

V. Viceversa S. Caesarea Mttis tam pro se, quam heredibus et Successoribus

suis totaq; domo Austriaca renuntiat, ceditq; in perpetuum S. R. Mtti Christianissime, eiusq; heredibus et Successoribus, Castrum et oppidum Friburgense, cum tribus ad illud spectantibus pagis, Lehn, Mezhausen, et KirchZart, cum eorum Bannis, prout ad Communitatem dicti Oppidi Friburgensis pertinent, una cum omni proprietate, Superioritate, iure patronatus, Supremo Dominio, alijsq; generaliter, quae sibi in dictum Friburgum competierunt, nihil sibi heredibus et Successoribus suis, aut Saero Imperio iuris, aut Imperio sub quo cunq; titulo aut texto in ijs reservans, non obstantibus quibuscunq; legibus, Constitutionibus, Statutis, alit alijs in contrarium fauentibus, utpote quibus omnibus et singulis hoc tractatu expresse derogatum sit. Salvis tamen eiusdem Civitatis privilegijs, et immunitatibus, ante hac a Domo Austriaca impetratis, reservatis, etiam Episcopo et Ecclesia Constantiensi iure Diocesano redditibus juribus.

VI. Lateat Saera Regia Mtti Christianissima Brisaco Friburgum per territorium S. Casarea Mtti et Imperij, ordinaria via (hodie Landstras) liber, sed innoxius transitus, ad inducendos illic Milites, comeatum, et cetera ad oppidum Friburgense necessaria, quib; et quoties opus fuerit, sine impedimento aut obstaculo cujuscunq;

VII. Nec fas sit, Comeatum Militarem ad oppidum Friburgense necessarium indicta via et transitu Brisaco Friburgum, ullis exactionibus, vectigalibus, pedaggijs, aut passagijs, sive Novis, sive antiquis onerare et impedire. Placuit etiam ad victum Annonam tam oppidi, quam inhabitantium necessariam, quae ex quo cunq; Brisagonio loco Friburgum inferetur, uti hactenus, ita impofteram nullis alijs autem Mercas, et res quascunq; non gravioribus vectigalibus, aut impositionibus onerari, quam si in alia Casarea Mtti subdita loca transferrentur, aut ab ipsis met eiusdem Casarea Mtti subditis obverentur.

VIII. Commissarij ab utraq; parte nominandi, intra Annum a ratihabitata pace Statuant, quanaq; debita, legitime contracta, dicto Friburgensi oppido solvenda incumbunt.

IX. Curabit S. R. Mttas Christianissima bona fide, absq; ulla mora, et retardatione, S. Casarea Mtti restitui omnia et singula literaria documenta, cujuscunq; illa generis sint, qui in oppido et Castro cancellaria Regiminiis et Camera aut in Edib; et Custodia Consiliorum, aliorumve officialium, aut alibi, tempore Occupationis Friburgi reperta sunt. Quod si talia documenta sint, putet tres Pagos simul concernunt de his inter p'dictos Commissarios conveniet, quo in loco servari debeant, ita tamen ut exempla authentica, quotiescunq; requisita fuerint, edantur.

X. Liberum sit, non tantum Capitulo Basileensi, uti et omnibus et singulis Austriaci Regiminiis, et Universitatis Friburgensis membris, verum etiam Civibus, et Incolis cujuscunq; conditionis sint, qui emigrare voluerint, Friburgo domicilium alio quocunq; libuerit, una cum mobilibus bonis sine ullo impedimento, detractione, aut exactione, intra Annum a ratihabitata pace transferre, immobilia vero, aut vendere, aut retinere, et per se vel alium administrare. Cadem

quoq facultas retinendi, et administrandi, aut alienandi, omnibus alijs maneat, qui bona redditus, vel jura, in dicta Civitate Friburgensi, sive tribus appertinentibus pagis habent.

XI. Consentit ^{tamen} Sacra Majestas Christianissima dictum Castrum et Oppidum Friburgense, una cum tribus appertinentibus Pagis S. C. Mtti restituere, si de equivalente ad satisfactionem dictae Regiae Mtti Christianissimae conveniri poterit.

XII. Cum Dux Dux Lotharingiae hoc in bello cum S. C. Mtte conjunctus sit, et offenti tractatu comprehendere voluerit, restituetur, pro se heredibus, et Successoribus suis, in liberam et plenariam possessionem eorum Statuum, locos cum et honorum, quae Patruus episcopus Dux Carolus Anno 1670. (cum a Christianissimae Regis armis occupata fuerint) possidebat, exceptis tamen mutationibus, articuli sequentibus explanandis

XIII. Urbs Nancei, cum suo Banno (vulgo Finage) maneat perpetuum, Corona Galliae unita et incorporata, ita ut illa S. C. Mttus Christianissima episcopus heredes et Successores possideant, cum omnibus Superioritatis Supremi Domini, et proprietatis juribus, eip fini dictus Dux Lotharingiae, tam pro se, quam pro suis heredibus et Successoribus renuntiat, cedit et transfert in perpetuum in altis memoratum Regem Christianissimum episcopus heredes et Successores, omnia sine ulla retentione, aut reservatione jura proprietatis, aut Supremi Domini, privilegia omnes et preminentias, quae Domino Duci in praedictam Urbem Nancei competierunt, aut competere debuerunt, non obstantibus ullis Legibus, Consuetudinibus, Statutis, Constitutionibus, aut Conventionibus, in contrarium sanctis, quibus ut et Clausulis Derogationum Lepatorijs, per praesentem tractatum derogatum est.

XIV. Et ut eo liberior inter praedictam Urbem Nancei, Ditionesq. Corona Galliae subditas, sit Communicatio, faciliorq. Militi Gallico transitus, per Commissarios a Rege Christianissimo, et praedicto Duce nominandos via dimidiatam Lotharingiae Leucam, in altum complectentes designabuntur, prima quae a Desiderij fano Nanceum, alia quae Nancei in Alsatiam, tertia quae ab ipsamet Nancei Urbe Vesovium in Comitatum Burgundiae; quarta demum quae Nancei ad Urbem Metensem conducant, ita tamen, ut praedictarum Viarum designatio non aliter fiat, quam in designatione viae Anno 1661. Regi Christianissimo, a quondam Duce Carolo Lepa observatum fuit.

XV. Omnia generaliter uti supra dictum est, designanda loca pagi, villa, terra, una cum suis dependentijs, quae in his dimidiata Leuce latitudinis vijs iacent, cum omnibus tam Superioritatis et Supremi Domini, quam proprietatis Juribus, quibus ante hunc tractatum praedictus Dux et episcopus praedecessores gaverunt sunt, ad S. C. Mttus Christianissimam pertinebunt, ita tamen, ut si dictorum locorum Banna, aut dependentiae ultra hanc dimidiata Leuce latitudinem se porrigant, quod trans illud spatium limites a Commissarijs appositos, excurrat praedicto Duci episcopus heredes et Successores, ut antea cum omni Superioritate Supremo Domino, et proprietate remanebit.

XVI. Urbs et Praefectura Longovicensis, cum suis pertinentiis et dependentiis, cum omni superioritate, Supremo Dominio et proprietate maneat in perpetuum, penes alte memoratum Regem Christianissimum, ejusque heredes et Successores, nihilq in his juris in posterum extendere possit, supra dictus Dux, ejusque heredes et Successores, sed in praedicta Urbi et Praefectura permutatiōnem S. R. Mttas Christianissima aliam dicto Duci cedat in uno ex tribus Episcopatibus, ejusque amplitudinis et valoris Praefecturam, de qua bona fide inter eosdem Commissarios conveniet, eaq sine cessā, et in dictum Ducem a Rege Christianissimo translata, tam ipse Dux, quam ipsius heredes, et Successores fruuntur in perpetuum, cum omnimodo Superioritatis, Supremi Domini et proprietatis Juribus.

XVII. Vicissim etiam S. Mttas Christianissima, pro se, et Corona Galliae cedit in compensationem dictae Urbis Nancei, transfertq in praedictum Ducem ejusque heredes et Successores Superioritatem, Supremum Dominium, et proprietatem Urbis Tullensis, et ejusdem Suburbiorum, cum alijs Omnibus Juribus, Speciatim patronatus, Prorogativis, et Preminentijs, quae Coronae Galliae in dicta Urbe Tullensi, ejusque Suburbijs, et banno (vulgo finage) competebant, aut competere debebant, ita, ut praenominatus Dux, ejusque heredes et Successores, ips omnibus, sine ulla retentione, aut reservatione plenarie fruatur, non obstantibus quibuscunq legibus, consuetudinibus, Statutis, Constitutionibus aut conventionibus in contrarium sancitis, quibus ut et Clausulis derogationis cessatorijs, Rex Christianissimus expresse hoc praesenti Instrumento derogavit.

XVIII. Si tamen bannum Urbis Tullensis minoris amplitudinis aut valoris esset, quam bannum Urbis Nanceanae, illud Dno Duci compensabitur, ita, ut utriusque Urbis banna aequalis amplitudinis sint praeterea.

XIX. Rex Christianissimus renuntiabit uti et praesenti tractatu renuntiat in perpetuum pro se heredibus et Successoribus ad manus Summi Pontificis juri nominandi, sive praesentandi Episcopum Tullensem, sibi a Summo Pontifice Clemente IX. inducto ita, ut liberum sit praedicto Duci pro eo obtinendo ad Sedem Apostolicam recurrere.

XX. Insuper conventum fuit ut memorato Dno Duci, ullam mutationem provisionibus beneficiorum, quae a S. R. Mtte Christianissima, ad diem usq praesentis tractatus collata sunt, inferre nullatenus fas sit, illiq qui ips provisioni sunt in tranquilla dictorum beneficiorum possessione maneat, adeo ut memoratus Dux eos nullo modo turbare aut impedire, neq possessione exuere queat.

XXI. Sanctum praeterea fuit, ut omnes processus Sententiae atq Decretata per Consilium Judices aut alios Regis Mttas Christianissimae officiales in controversijs et Actionibus ad finem perductis tam inter subditos dicti Ducatus Lotharingiae et Bani, quam alios tempore quo mentionati Status, sub dominio ante memorati Dni Regis Christianissimi erant, locum habeant, atq plenum integrum suum sortientur effectum, non secus ac si Rex Christianissimus Dnus et Possessor mentionatarum Regionum mansisset, neq dictas Sententias et Decretata, in dubium vocare, annullare, aut executionem retardare, aut impedire integrum erit. Erit quidem partibus licitum, juxta Ordinem

et dispositum

et dispositionem legum, atq; Constitutionem confugere ad revisionem actor, interim tamen sententia sua in robore et vigore maneat.

XXII. Restituetur statim Dno Duci Anhiva et documenta literaria quae in Galophilacio Stanuano et Barrensi, atq; in utraq; Camera Computor, sive alibi locorum habebantur et ablata fuerunt.

XXIII. Sacra Caesarea mitas consentit ut Princeps Franciscus Cgon, Episcopus Argentinensis, eiusq; Frater Princeps Vilhelmus Cgon in Funstenberg, tam eorum ex Fratre Nepote Principe Antonio Cgone in Funstenberg eorumq; officialibus et Ministri, plene restituantur in eum statum familiam, dignitates, jura vera, sepsiones, beneficia et officia bona feudalia subseudalia, et alliodalia, una cum fructibus sequestratis, et in omnia generaliter bona, quibus ante destitutionem occasione hujus belli factam gaudere potuerunt, non obitanti bus et captati quibuscunq; in contrarium pactis et decretis. Predictus etiam Princeps Vilh. Cgon, statim a pace utriusq; ^{partis} habita in integram libertatem restituetur. Quidquid autem a Capitulo Argentiniensi alijsq; qui beneficia et bona ad pdictos Episcopum et Principes spectantia administrarunt, et ab ipdem Nominatis officialibus, contra illos dictum, factum, aut scriptum est, perpetua oblivioni mandetur, nec liceat eos desuper ulla ratione compelli aut ipsi molestiam quocunq; subptextu afferre.

XXIV. Restituantur omnes utriusq; partis Vasalli, et Subditi, Ecclesiastici et Seculares honoribus, dignitatibus et beneficijs, quibus ante bellum exortum gaudebant, ubi et in Univerfa bona Mobilia et immobilia, redditus mobiles, et qui redimi possunt, occasione belli, confiscata et occupata, una cum Juribus Actionibus et Successionibus, quae ipsis durante etiam bello evenerint, ita tamen, ut nihil ratione frugum et reddituum post confiscationem et occupationem percepturum, ex bonis Mobilibus, redditibus, et beneficijs, ad diem usq; ratihabite pacis peti possit; Similiter neq; debita effecta merces et Mobilia, ante memoratum diem fisco addicta adeo, ut neq; Creditores privatorum debitorum, nec de positarij talium effecturum et Merced eorumq; heredes, aut causam ab ipis habentem ea persequi, aut restitutionem, seu satisfactionem optendere unquam queant, quo restitutiones, juxta pdictam formam, etiam ad eos extendentur, qui partes contrarias secuti fuerunt, atq; proinde per hunc tractatum in gratiam sui Principis redibunt, ubi et in sua bona, qualia tempore Conclusionis et Subscriptionis hujus tractatus fuerint: haec ita executioni mandetur, non obstantibus ullis donationibus, confiscationibus, commissis, Sententijs, interlocutorijs et definitivis, et ex contumacia partibus absentibus et non auditis latis; quae Sententia et res judicata, nulla erunt, et perinde habebuntur, ac si judicata aut pronuntiata non essent plena libertate et integra manente dictis partibus in Patriam redeundi, ex qua ante hac excesserunt, utq; vel ipsis dictis bonis Mobilibus censibus, et redditibus frui, aut alibi ubi cunq; ipsi jussum fuerint domicilium figere possint, prout elegerint omni violentia penitus exclusa, si vero alibi morari voluerint, ipsis fas sit per procuratores non suspectos bona et redditus administrare,

ipsis frui, exceptis tamen beneficijs residentiam requirentibus, quae personaliter administrari et obire debebunt.

XXV. Ea de quibus inter Sacram Caesarem Matrem et Imperium et Regem Regnumque Sueciae tam pro se quam pro duce Gothorpiensi hodie convenit, hoc tractatu comprehensa intelligantur, ita ut tam Opens, quae praedictus Tractatus Caesareo Suecicus unus idemque censatur, et ejusdem Virtutis et Valoris sit, ac si huic Instrumento, de verbo ad verbum insertus esset.

XXVI. Et cum publica tranquillitatis intersit bellum quod S. R. Matris Christianissimae Regis et Regno Sueciae, cum Rege Daniae Electore Brandenburgico, Episcopo Monasteriensi, et Principibus Domus Brunenburgicae Episcopo Omnabrugensi et Duibus Zellensi, et Guelpherhytano adhuc intercedit quanto magis componi S. C. Matris non minus ad praedictos Principes quam S. R. Matris Christianissimae apud Regem Sueciae officia sua efficacissime interponet, ut Pax inter praememoratas potentias quam primum etiam coalescat eis fini eodem in Armistitium paci concilianda accommodatum statim consentiant. Quod si vero propter expectationem officia haec optatum finem non assequantur, Caesarea Matris et Electores, Principes, et Status Imperij hanc pacem comprehensos promittunt, se, elapso Armistitij tempore, praedictos Galliae Sueciae hostes nullomodo et sub quocumque pretexto, directe et indirecte iuvaturos, aut ullum in hoc bello gerendo Galliae Sueciae impedimentum allaturos, nec passuros, ut praedictorum Galliae Sueciae hostium castris hyberna vel stativa extra ipsorum territoria in Imperio capiunt. Manebit etiam liberis S. R. Matris Christianissimae ad praedictum solummodo finem insequentibus, in Imperio locum tenere praedictum, Dominus tamen locorum eorumque Subditis innoxium et sumptibus Regis Christianissimi sustentandum, scilicet in oppidis et Urbibus Chapelet. Huy Verivers, Aquisgranu, Duren, Linvill, Hrisfet, Lons, in quibus Nova munimenta extrui non poterunt, nisi in quantum ditorum praedictorum, securitati necessaria erunt, et iustam suspicionis causam fore non possint, nec fas erit Regi Christianissimo ea loca ratione expensarum inibi factorum, sub quocumque alio pretexto retinere, sed ea evacuet et restituet ipsis, a quibus occupavit, statim atque Pax inter praedictas Partes quo ad Provincias in Imperio sitas conclusa et rata habita fuerit, aut ad eam restabiliendam aptiora communi consensu inventa fuerint media. et vicissim S. R. Matris Christianissimae promittit se Opens Caesaris aut Imperij hostes nullo modo sub quocumque pretexto directe vel indirecte iuvaturam. Sit etiam liberum Caesari et Imperio conjungere cum Rege Christianissimo officia Consilia, et operam, ut bellum istud communi etiam consensu quanto magis sepiat.

XXVII. Juxta Pacem Monasteriensem, articulo secundo in omnibus confirmatam reciproce restituantur, et restituenda loca evacuentur bona fide, in quem finem Commissarij eo tempore quo tractatus hic utrinque rata habebitur, nominentur ut praedicta evacuatio, et restitutio intra spatium Mensis, a rata habita pace absque ulteriori dilatione absolvetur, ipsis locis hic interim non comprehensis de quibus praecedenti articulo ad tempus, aliter dispositum est.

XXVIII. Cum ab Antiquis controversia sit de Castro et Ducatu Bouloniensi, inter Episcopum et Principem Leodiensem et Duce[m] eius nominis conventum est, ut duce Boulloniensi in ea, in qua nunc est possessio manente controversia illa amicali iuri et per arbitros a partibus intra trimestre a ratihabita Pace nominandos terminetur via facti penitus exclusa.

XXIX. Simul atq[ue] Instrumentum Pacis huius a Dominis Legatis extraordinarijs, et Plenipotentarijs subscriptum et signatum fuerit, cesset omnis hostilitas: si que autem post quatuordecim dies a subscripta Pace attentatum, aut via facti mutatum fuerit, id quom[od]o primum reparari et in pristinum statum restitui debeat.

XXX. Contributionem vero exactis, ab una vel altera parte ips[orum] Provinciarum Ditionibus et locis impositam, qua dictis Contributionibus ante subscriptionem huius tractatus se submiserunt, continuabitur, usq[ue] ad presentis tractatus ratificationem, et quod temporis residuum debet, intra quatuor mensium spatium, a dicta ratihabitione pendetur, ita tamen ut earum solutio post Commutatas reciprocas, ratificationes via facti ab ips[orum] Communitatibus exigere non possit, quae per idem nos fide iutores cavebunt se debitam quantitatem in ea urbe, de qua conveniet numeraturos.

XXXI. Licet satis Declaratum sit articulo secundo huius tractatus Instrumentum pacis Monasteriensis in omnibus et singulis confirmari, expresse tamen placuit, ut omnia que in causa montis ferrati dicto Instrumento pacis Monasteriensis caute sunt, et deinceps suum obtineant robur ac vigorem inter que et ea specialiter forma manebunt, qua pro Dominis Duce Sabaudie ibidem provisa reperuntur.

XXXII. Et cum Sacra Casarea M[aj]estas, et Sacra Regia M[aj]estas Christianissima, officia et studia Serenissimi Magnae Britanniae Regis, que concilianda Paci Universali, et tranquillitati publicae indepen[de]nter impendit grato animo agnoscant utriusq[ue] placuit cum una cum Regni sui, presentis hoc tractatu, omni meliori modo nominationem comprehendere.

XXXIII. Comprehendantur etiam hac pace illi, qui ante permutationem ratificationis, vel intra sex menses postea ab una vel altera ex communi consensu nominabuntur.

XXXIV. Imperator, et Rex Christianissimus consentiunt, ut omnes Reges Principes et Desp. super executione et observantia, tam omnium, quam singulorum, que presentis tractatu continentur alter memoratis Sacrae Casareae M[aj]estatis, et S. Regiae M[aj]estatis Christianissimae guarantiam prestent.

XXXV. Pacem hoc modo conclusam, promittunt utriusq[ue] Partis Legati Extraordinarij et Plenipotentarij respective ab Imperatore et Imperio et Rege Christianissimo ad famulam huiusmodi placitam ratihabitum iri, seq[ue] infallibiliter prestaturos, ut solennia ratihabitionum Instrumenta, intra spatium Octo Septimanarum, a die subscriptionis computandum, aut citius si fieri poterit hic reciproce riteq[ue] commutentur.

XXXVI. Et cum Sacra Casarea M[aj]estas, ab Electoribus Principibus et Statibus vigore Imperij conclusi de Trigesima prima May.

Ano 1677. Legatis Gallis, sub Sigillo Cancellariae Moguntinae
extraditi decenter requisita fuerunt, ut dictorum Electorum Prin-
cipum et Statuum Imperij interesse per suam Caesarem Lega-
tionem in hoc congressu agi curaret, tam Caesarei, quam Regij
Legati Nominibus Supradictis spens facis Instrumentum in
omnium et Singulorum eo contentorum fidem majusq; robur
Subscriptionibus Sigillisq; proprijs munierunt, et Competentes
ratificationes formulae conventa, termino supra Constituto,
se se extradituros polliciti sunt, nec ulla a Directorio Impe-
rij Romani contra Subscriptionem hujus tractatus recipiatur,
aut valeat, vel protestatio vel Contradictio. Acta haec sunt Nou-
voinagi R. S. Febr. Ano. Dni 1677.

{L.S.} Joannes Episcopus et Princeps {L.S.} Le Marechal De Strades
Jurensi.

{L.S.} Franciscus Valtricus Comes Klunzj {L.S.} Albert.

{L.S.} J. A. Henricus Stratman.

Mowa Jm. P. Kanclerza Maltanwie: Lubomirskiego
Manzabka Loselskie: Szymu 1681. Dzikujac Za
Lasz, Loselska. —

Wladza Per y Obrad Suedlich, naymozniesze Boga samego Dieto, ile
lwo zgodnym obierajacych glosem, lub nayprzeborniejszym powre-
zone bywa dowcipom, jest wprawdzie wysoce znamienitego po-
wazenia godna, bo Consiliorum Arbitra: Zeby jednak y nayzdol-
niejszych sercem Zatrzagnę Atlantow niepodobna. Tak albo-
wem wolna jest lubo w smiertelney lepiance ta nie smiertelnosci
naszey, ktora na umyśle nalezy k zaszka, ze jey do tego Zaden y
Naywaleczniejszy Macedo swiat wzystek o chęć znawszy liberos
Sensus nieodjad, ani sie z jey Zupsetnego holdowania y sam utroy
Caesar mieszczyc manubijs. A coż o niy rzebe in Regno libero
w ktorym nie to imzego jest, tyllu cud y den Narodow Wzystlich,
y do tego nie rozumiany widok, a Zgota Wolnych animuszu tri-
umphus. Tenci to jest piekzony a szacanku hownego przed swia-
tem niemajacy klejnot, ktorego straza, y upiastowanie tym jest
trudniejsze, im nam stocha pilniey y niedopagley Zatuje Za Zrope.
Taci to jest jedyna, luz drogiego Valone Koncha, ktora lusztowne Unio-
nes sentendi que velis rodzi; a coż kiedy ię w głębi swojej nie
Zbrodony Ocean ponurza; Na ktorym a lusz tak szelzeliwy
Zeby nim przeciwnych Zturm Aquilonow niestrzagnę. Zezeli
kiedy Consiliorum Publicorum Status, o ty sie sie shad nie bezpie-
cznych uderza, tedy tam opbliwie, kiedy ię nie fortunam Cesa-
ris, luz tak mocney y tak wolney Zepsley Calosi, jedna ston-
jacego reha Unosi, na ktoroy przed Ziwnego obrotu dowcipow pu-
trzebujacy Conclij publici w taidze Zgodne glosy, Bloszty, y toci

jest

jest za prawdę, co mi w głęboką nader a stupną reflexyę wpada, gdy z jednej
 strony wysoce mi poważać przychodzi, tak wielką Łaskę WMDP. y nie po-
 równanej Ceny, bo zlotey Wolności Suffragia; z drugiej zaś strony truo-
 żyć sobie justrą formidabile Muszę, iż pod ten ciężar, dość niezdolne
 podłatawam ramiona, pod którym y wielkim Męzom
 na fatydzie nie leży to. Wiem że że nieodurotym y niespra-
 cowanym do punktu swego obroty Niebieskie leca, Zapsędem, ale prze-
 cie im naywyższa Mądrość Bossia Matrices Intelligentias przyda-
 ta, ktoreby tak ogromnemi Machinami virtute non mole rządziły:
 A zaś by tu nie puras Intelligentias potrzeba, gdzie combinatio Animos
 Leby same bez wżerwania zostają, a inżyż swobodnym umy-
 stem bez naruszenia władni, z tak wielkim Rad pospolitych obro-
 tem łepu szczęśliwego dopadły. Coż nad zamiar jest Konducyi lud-
 kiey przyjdzie mi lubo w tak zatworzoney Umystu mego burzy,
 na wy pogodzenie się ereti Animi hędlinia zdobyć, y nieć ad obse-
 quium publicum dwazjona na Ławie dla Mitosii Oczystny promie
 voluntatis gotowić, gdy uważam iż Umystu mego twierdza po
 Łasce Bożey nie inka jest, tylko tassa sama, ktora nie na tak wysoka,
 funkcya attollit WMDP. Łaska, y życzliwosci Braterska, ktora sobie
 na wsparcie mnie, więcy niż za Columnas Herculis biorę, a zwa-
 żać gdy tu tak wielkich Akidow, na ktorych nieraz dosyć szczę-
 śliwie, alus publica stetit, peten dobrej otuchy y podpory mojej wi-
 dzę, obiecując sobie iż WMDP. jako Serenissimi Leipca, nie zataicie do
 Objawienia Prawy Swobod Oczystych Magna lucis Scintillas, y
 że niezdolności moje Veteranum WMDP. ba tot experimentis wypro-
 bowane animi Zobopolna, mitosia Communicatis Consijs
 z Luigni; za zaś w poważeniu tassy WMDP. jako uncta veneran-
 tium officia życzę sobie wypełnić, tak w powierzoney funkcji illa-
 bata fide mereri, aby ten drogi Rad pospolitych despożył, który pod
 strażą y pieczę Młoię z rąk WMDP. odebrany, znowu szczęśliwie
 z przytulęcy moją na zlotym Łasce WMDP. Łonie spoczywał.

Druga Mowa Jegosz Jmci Witając Krola Jmci.

Ja jest najjasniejszy Krolu P. n. m. i. t. panujących Wolnym Naro-
 dom Monarchow szczęśliwość, że buchająca Ocywskiego panowa-
 nia gubernium, wiernych Poddanych Serca, nie tylko ich na umy-
 śle do rozkoszach maja, ale też y na same oblicza Zapatrywać
 się usilnie pragnę; Wiedzię że do tego nie poniewolnaci wprawdzie,
 ale przecie nie bez Stodkich więzow, Suriebodnie affelity niewolęca
 Clementis Jmperij Dulcedo, ktora bez wycisnienia wstęllnego prompti
 Obsequij; tak jest skuteczna, że niepodobna tam oliem y Serem, w
 tyżąc pragnienia utęslenionym nie rzuci, gdzie ad Majestatis Dulcem
 reverentiam, naywiększym powabem jest samym tassa wojski Duchem
 tchnięca Jmperantium dobroćliwosc, y w politykanie sobie Stodnych
 Affelitow, w wolnym Narodzie Naymożniejsza łagodność. Za tymci Stod-
 lum Ocywskij dobroci powabem, y chwalebny m Kwawnaty Oczystny Życzajem.

idąc stawamy tu przed Majestatem WKPM. z wolnego Narodu od
 Braii Naszey na to delecti, abysmy Niebieskich Napszed przed Obli-
 czem Boskim wezwawszy Suffragia, od powitania WKM. Skłżliwe
 Obrad poppolitych Zaczynając auspicia, to sobie po Bógu Za Dobro
 Najcelniejszy mieli, - że nam z tak wdzięczney y przyjemney Ma-
 jestatu Pańskiego obecności niestychaney powiechy wyrühają pro-
 mienie, na ltozey wszystkich Ciałosc Kzeptley, wszystkie rozkasionych
 affektow uweselenie, wszystkie Duch ożywiający należy. A ltoraz, mo-
 że być wielka otucha, y ożywiająca wszystkich nadzieja, jeżeli nie
 Zrodto Zywota Kzeptley salus Principis, ltozego Duchem wszystkiey
 technemy, bo y sam Bóg Najwyższy talgo officie Imperantibus
 udzielił, żeby miejsce Jego na Ziemi przy wtadzy Pańskiej Zapia-
 dając, czynili wszystkich prawie Duchem nie jako Boskim Surgere
 in Animam viventem. Od serca w Ciele ludzkim wchodzi, się Spi-
 ritus Vitales, od ltozych by Najmniejszy Ciałta ucterstwiona, y
 Najsubtelniejszy Junktura cęptem przyrodzonym rozgrzana, taka
 odbiera do życia należących spraw sposobność, że przecie wszystkie
 ich Cierstwość, wszystkich Duchow ożywiających sposobność, ad pri-
 mum vivens jako do Zrodta swego należy y sptywa. A Zapz nie
 jedynym jest Zwtapzcha Wolnego Narodu Sercem Pan, jako wolnie
 obrany, tak tagodnie, bo sponte obsequentibus panujący, od ltoze-
 go wszystkie ożywiający Kzeptley sity, wszystkie nie wymuszona,
 lecz ochotna y poufata ad obsequium pochodząca gotowa, styni-
 to, że ex salute Principis, jakoby z najpewniejszy tego życia Kze-
 ptey pulsu, Zrozumiewać możemy, wiale Dobrym Prawa rządu
 y Swobody oyczyte pomiarhowaniu Zostaja. Jasnym obiem Nie-
 bieskim, a oraz, wszystkich podmiejszcznych rżeczy Arwożnych
 Sercem ożywiający jest Stone, ltozego skutecznosci in Motu et lu-
 mine Laurista; a przecie raz tyllow y to gtosem Boskim Jzue wale-
 czny Sol ne moveare Zahrzynał, a do tych czas wielkim to jest u
 Suiata Cudem w przyszłego, y nie Zrozumianą, i szke u mądrych ta-
 jemnicę Zostawa; a przecie lubo nie często dzieje in Eclipsibus pod-
 bieżawszy najjasniejszy, twarz jego Nam Zastania, trwożyć soba
 y nie podiesznych Stutbow obawiać się musimy. A Zapz niedaleko
 bardziey z Najjasniejszy Majestatom Pańskich cieżyc się y,
 uweselać powinniśmy, gdy w biegu swoim y Zupelney jasności Zosta-
 ja, gdy takawe Znyluencye swoje na wszystkie Stany, Kzeptley mu-
 tu Regio et lumine dispensant, Za ltozym y najmniejszy się usta-
 nowieniem, y Najlrotstsz, jasności Pańskiej Zastony, nieuchybne
 wszystkich Zatrwozenie, następować by musiało. Na to Stone
 y obwo pogodne Kzeptley Naszey, to jest na mila Prezenca, WKM. K
 mltwo, gdy się dżis Zapatrujemy, przychodzi Nam Najwyższemu
 Majestatomu Boskiemu nieśmiertelne oddawać dziękli, że Duchem
 swoim s. obrawszy sobie WKM. ad Solium Regale, z providencyi

swojey Onego przy Dobrym Zdrowiu Nam trzymaj y konserwuj. Da-
 ta Oyczyźnie tej Opatrzności Boga teraz WKM. nie tylko na nie-
 Zwyčaj Zoną, od Nieprzyjaciół Obronę, ale też, y za wygodne Sma-
 cznego Spocznięcia Wzrostowi gdy w tak wielkich Orientalskich
 pograźkach, w tak Zajużonych na Zgubę Zmienia Naszego Dzi-
 lych Narodach; Zastużysta sobie ta wolna y swobodna Lucerna,
 Teby in hoc Clipeo spożyta, za mądrą Radą WKM. jakoby in Me-
 dijs fluctibus z wielkim postronnych Narodow podziwieniem,
 bez roztargnienia quiescens. Wiadome są, Suiatu wszytłiemu wojennych
 Dziel y Chwalebnych Zwycięstw WKM. wystawione do postronnych wie-
 low trophaa, nie tajne, nie zliczone, y wieczney pamięci godne czyny, y
 Odwagi, które Zarty na głowę wszytłiu to, co ludwiek na Nas wschodnią
 prauie cum portento sil Swojch sprowadzita była potęga y Duma,
 Ze na duszach wojennych wielkim od Sprosnych Pohancow, tłumem w
 wiekney niewola, Zabranych pęta y tyka niewolnicze Ultnice gladio,
 oraz y Karli nieprzyjacielskie rozuzły. Te wielkich WKM. Prząd-
 low pod Chocimem vindictas secreto revelato z podziwieniem wie-
 low wszytłich Sprawity. Te nam Dana taki waleczney, który
 z wielkim Trajanem gauderat si Cassi, si ictus clipeo suo incidit,
 gdy Nas discrimine suo od ostatney Zguby Zastania, z jawnych
 niebezpieczeństw Augustum Caput nymista. A jako w Krawawych
 Marsowych Odwagach z niezwyčajzoney rżli WKM. wyprawamy
 nad sobą Dextera excelsa opus, taki oneyże przyznac musimy,
 y tę cudowną w rzeczach wszytłich mądry Radę biegłosci y ro-
 zumu przelornosci; ktor WKM. trudności wszytłie w Rzępłbey
 Zachodzące dost mile y spokojnie Złacniasz w Zroznione pod
 czas podczas afelity, tagodnie do jedności przywodzisz. Wolnymi sw-
 bodnego Narodu Terkami bez fatygi wbadnieisz; powagę Majesta-
 tu Pańskiego bez gromow y postrachow Zadnych jedynym tyłku
 tashawym Sinieniem, jakoby in sibilo aure tenius Zatrzymujeisz;
 Od postronnych Monarchow, przez Znoszenia się, y Znamienite Zosłstwa,
 potrzebne Positli obmydłisz, Na Pograniczu Oyczyzny z Marza Polskie-
 go Antemurale uczyniwszy viscera Patrie weczesnym wychnieniem
 ochładzisz, trudami Szymi pracą, y Staraniem wiarę S. Przyby-
 tli Boskie, mity tę Oyczyznę, y wszytłiego Chrześcijaństwa Obronę,
 w Catoji Zachowujeisz. Zła teoz bez przysady z Panegyrysta
 rżez mogę, Ze na ramionach Amicis Publii, te fama te gloria se
 Pietas Supra Prinipes vehunt. Ale niechay to Senat rżez, a nie
 Vota moje gtepsz, ktorych niech będzie Nazwiskę szpa nymowa, nale-
 żyte majestatu Pańskiemu profunda Venerationis Silentium: z ktorym
 przed obecności WKM. et in faciem Amplissimi Senatus, nazych mileu
 MM.D. y Braui powolne y ochotne Seria na wezwaniu WKM. nieszemy,
 mając tę Synosha, nie jako poufatosi, iż to dobrotki WKM. Sene, które
 nas ad consilia publica wezwato, viscera Nam Oyczyńney Zaszli, y Mi-
 toji otworzy; z ktorych szęz, szliwpe daleko, niż liady ex Casis Victimis

berzemy sobie Rad Pospolitych auspicia, gdy orak, y Przewiętrey
Senatu, wielkicy Mitosci y doświadczenia, y żywey luy Oczysty nie
Mądrości pędne gotowe ad consulendum bono publico, et decidenda
Jey fata widziemy Oraculum. O aby Szczęśliwy Za tasma, Bożę, Mu-
telu Swoy wzięto, ponieważ Or Regis in Manu Dei est, a Las Ser-
ca wiernych poddanych, w ręk tasma w panujących Monarchow
Zostają, abysmy y my tym ochotniey Serca nasze w Oczysty
ręk WKM. per Dulcia Opula Słodzi, o tasy nie Zwiążony y ta-
skawey Ręki Parolicy pocatowanie, Unizemie prosimy. —

Tego sz JMci przy upomnieniu się Walarson.

Zwiążony y podbite Narody, wielkicy są do Nieśmiertelności
nie Zwiążonych Monarchow, lecz przeciw Krwaawym y okro-
pnym przez Zgubę ludzka, torem: ale to jch niekwa to pełne
Ludzkości, y nieśmiertelne Zwiążony nungquam beneficijis wini,
Winiost jch Bog na Tron Krolowsci, y dat im viros suas na Zie-
mi, a w cym że to Boskiej namiestnictwo w tady, i zeli nie w
tym, Zely się inszym jak nayoblicy przez dobroczynne tasy
Udział, ponieważ dobro w cym im bardzy ad Summi boni
Naturam przychodzi, tym bardzy jest sui diffusivum. W tasy
to wielkicy Monarchow, y naydosłonalizy z Serce dobroczynnościa Znie-
wolonych tryumf, jedyny jest Dobrotliwego Serca WKM. a prawie wrod-
ne delitium, gdy WKM. Za naywiększe majestatu swego Państwa po-
cztasz, sobie Szczęście, chacie y moe Dobrze czynic, y Same nawed do-
brze Zastuzonych pragnienia, y myśli dobrodziejstwy poprzędzone,
pamiętając na to że Chota godnych y wielkicy mężow, lubo z samey
siebie nieofracowana, przeciw Vestigat et ultro ambit honor. Z to Zsta-
ten drogi Chota, y Zastuy Szafunek mita Oczysty na Nasza w ręk
Nayiasniejszych Panow Swoych, aby na mięysu Boskim Zostają,
a tenz cey powinny wiedząc, Zdobili ję w godnych y Zacznych Op-
bach, Szafunkiem y dystrybutą honoru, o litorą w cym Zraw O-
czystych WKM. Zba Popelska Zewpella Submissyja uprasza,
oczekiwając od Naywyższego rozsadku WKM. Dobru pospolite-
mu y wielkim Urzędom Destinata Selectissima pectora, gdyż
wiemy Dobrze, iż WKM. nie inszych, tylko Zastugami Chariski-
m. Z Zęstley poważasz y luchasz; Będzie w nich nieśmier-
telny O Zdobę, a tante Principe eligi; Ktoemu to osobliwie staly,
co Duch Boski powiedzial: Rex Sapiens Stabilimentum Populi
a Las WKM. nie będzie to Znieporownana wielow Wzystlich
pochwaty, że jako Wielkicy y wojenna odwaga z Nieprzy-
iawiod, y dobroczynnościa, ex animis Civium Zwiążony przy-
Znamy, że niechciał sui Principatus Ladneyo Memento aut
beneficio Stente, aut vacuum laude. —

Mowa na Sejmowym Alcie JmP. Chędn-
skiego Podstolego Sandomię. w Warszawie
d. 26. Marz. 1685. A. -

55

Nie od Trajmeru, ale od Dniestru y Dunaju Wod, niedawno
 Tureckę Zafarbowanych posolek, que largo mutarunt Sangvi-
 ne fluctu, tudziez ex Palatinis Ziemi y Zakętu W. K. M. finibus, lito-
 re ab hostili invidia uierne Rycerskie parhavia pierci, odzywa-
 ja sie, Woysha, y batalie Stawhe y niesmiertelnemu WKM. Jmie-
 niu, poswiecone. Stawam od nich Interpres in Splendoribus Najpa-
 sniejszego Mitu tego, litoremu lestru przydatus WKM. nie od Zlota,
 litore w bitwach nec vulnerat nec tegit, ale od Zelaza, gdy de w
 rglu Catego Rycerstwa Zasnieto, tyle glorioza Trophoa Te Reynan-
 te Zajasniaty, bo plus laus spargit planeta, quam multa Stella,
 Juzci Catego Chrześcianstwa gloria phanatica luna aspersa ca-
 ligine Najpasmiejszymi WKM. defensa et restita refulsit pro-
 mieniami, liedy nie tyllis Auspicia Szczęśliwego Panowania
 WKM. ty Ocytyżne pod Chocimem, in beata spei lokowaty pro-
 montoria, y dalozie potym Ocyofnie okoto niey pieczotowania pod
 Zorawnem Saisnioney opportunum daty respirium, ale y teraz No-
 vissime pod Wiednem Romanis Aquilis, ad Involitum Orientem
 Caligantibus, luce armorum tuorum rosucites; Per te namq
 Unum, medijs exuta tenebris, Imperio sua forma redit. Alto-
 ry Julius, taki przedis na swojej obrone przybył Pharsalicy?
 jako WKM. aliena ad pericula, y przybytes et Confecisti Victorias.
 Aco wiazęza Confecisti w takich mięysci nieprzebytosciach, gdzie
 nie tyllis cum hoste byto Confligandum, ale tez cum tot adversis
 periculis, quot mortes przeciw sile ludzkiej walczyć niemożę;
 Quid mortalibus arduum est, liedy taki nieprzebyte Meandri
 ptentag Syrtibus arva, litore mille fatalia szancuję tegmina.
 Polska Te Duce Najpasmiejszy Monarcho penetravit Virtus,
 co ięzże do tyd nec Latia cecinere tubae, nec Graeca Vetustas.
 Niezatamowad Cursum Victoriarum Dunay, bo
 annis no Timothei Fortuna swoje Zapudita niewody bya-
 by novo Muncie tryumfujęca Zajasniata purpura, multos
 cadibus wtasny Rubicon erubuit, liedyz, taki gloriozi byta Ma-
 restas stipata triumphis, stoi nachylony ad Vitricas plantas
 Onens, pogromiona Silisnieszkiej Leryny gęowa, et fracti Colla
 Tyranni; sub pede WKM. gemunt, przez litore gdy Tron swoy
 WKM. repetit, pisai uę moze in aternis obelisis cunctis inopi-
 na revixit Te Victore Salus. Przyżna to Dom Rakuski y Cate
 Imperium sue salutis przywrocione. Chyba ze Clades sure refugit
 suas, przyżna opwobodzony nie jeden, ze pul et Bona et Salus zęgo
 sub hastam byty missa, az subhastatos hastata WKM. militia in liber-
 tatem et gloriam emanypowata. Przyżna odbity gran, ze grandis

Regalis fulget apex, nix Thraciae cornua luna, bo je nie inackey
 erigit, tyllu in signum, tale wielu Nieprzyjaciob' Zmieniu WKM
 Wilitymowanym, Dissimulaty Deum, na tym Swietny Poluwego
 mtu Capitolium, gdzie numen quoddam terrestre na ten czas byt
 poczety, majory uideri et mortale sonans, kiedy y xie zycem
 lazates occumbere, y nie twycie zonym vini. A naybardziej
 przyzna Patrie Civis, kazdy z nas wierny Poddany WKM. lito-
 ry pignora libertatum suarum et vota, w zglach WKM. tan-
 quam in delubro quoddam, uisly sz miec' depozyta z nami, y
 ad limina fati iwi sz niewzbraniates, aby gdzie Naska upadla
 ita, tam Nas WKM. fortuna et robur wspieraty, Eminuit y
 Itaq' Heraclaea WKM. Virtus, z nie bozo in spego, laborum su-
 orum Comitem, a Woyse Koronnych Supremum Ducem, miec'
 chciates tyllu tego, ktory auream Regni felicitatem, extra Hes-
 peridum hortos w wielmoznym Zmieniu swojm szyni frugi-
 feram, a nie per Draconem perijidem, ale szm swojy Vigilan-
 cyz conseruat indemnem; w jalam Labiryntu ten luctabatur
 Theseus, jalkich przelamab' Minotaurow, gdy et victoris inso-
 lentia, y pierwszy Impet Nieprzyjacielu w nim sz, przyte-
 pid, kiedy ex illo morticiniu, pod Granem iniquo Marte, on-
 gressos unoduszy felicissime instaurato flui, garsci Krowie
 Nasky petnym Dunajem popoli Turckiey odmierzyt: Wz-
 stlu tedy Tobie Najjasnieyszey Monarcho przypisujemy, bo
 sub industria Principe omnia Victoria militant, Tobie jura
 armorum, in amorum conjurant federationes, litorego Rega-
 le brachium, nie tyllu in directionem, ale tez in protectionem
 Nas roboratum byc' uznawamy, Illum omnes amant, quem
 non tam suprasse, quam gnose esse sciunt; Nauctytes WKM.
 Narod swoy, de aliorum servitute pugnare, de sua liberta-
 te vincere, kiedy ty zgl, litory na wyswobodzenie Austryi
 podniosles, Najjasnieyszemu Zmieniu swemu wytes laury.
 y kazdy litory Caesari merebatur stipendia, w wielkopomney
 Zold stawy manibus fert lilia plenis; jak wielka Panskiey
 Potenacy amplitudo, et Imperium protegere et Regnum ser-
 vare. kiedy jalkoby utrig' celo suffecturus Atlas, bowdzie in
 Persona Regali, Tu szlytm Dzieelnego Hetmana Staraniem
 Reyni Confinia od Kamienca Lancowates, Et si fata De-
 um, si mens non seua fuisset, Rzadzcie Nieba niezby
 byt ten Kamien' w drogi. Korony dostab' sz Kleynot, tak go
 dobrze aternal' Care WKM. Robu przesztego opasaty, ale
 relinquitur, aby majori discrimine allisa Turckia on sz
 rozbita potencya, będzie czas, y juz jest summo Arbitrio WKM.
 wiadomy, kiedy hosti Sepulchranis WKM. Hydry Turckiey
 w Austryi, w Węgrzech, y Nasky Koronie Domitori Staniecia

triumphalis

triumphalis. A ja za tym niekż zapisana Krwia. Wyemtuwa catego
 litore nullum fundant sanguine bellum WKM. Wiarę, postuszen-
 stwo, ochotę, y unizony polton, z polkornym post turbulenta belli
 otia na Fron Zapiadającego przywitaniem. Witam tż dextram
 Victoriosissimam, litorey pro Arbitrio dij Terroy dederę, nie tyl-
 ko w tajney Oyczyzny prohibere naufragia, ale tż y tam tżdy
 fortuna Cesaris periclitabatur. Motos componere fluctus. Te
 rze Oycosłue litore wypieleynowana w Rodowitey Tarczy Regni
 Felicitatem, post gloriosum Decennium czynia triumphantera
 Trojam, Te rze chwalebnie, litore jako piastowac Virgam Directio-
 nis poctęty, tale Zaraz mirantur rapidis hostes succumbere bel-
 li, Louiek jednal mojih non capio, Tego witai na Fronie, litory
 w Dolu Oycosłum Szaraniem, niejako Doddanym ale jako Sy-
 nom przez w tajne niebezpieczestwa securitatem Zdrowia, y
 Zlotych Swobod wyrabiajac aspiduus Castri aderat rarissimus
 urbi, litory Zdrowie Swoje Panslue na cel omnium scopulona
 Nieba y Ziemi odważył się injurias, pro Nobis nihil ille pa-
 ti nullumq; recusat Discrimen, tentore sui, Tego bouiem ar-
 det haidy widziec, in solio, litorey inter Laurigeros aluerunt
 Castra triumphos. Tego oblicza venerari Mittem, z litorego terror
 in hostes, affabilitas in Cives, moderatio in Subditos, Clementia
 in Omnes, Gmia plynę, in emeritos, Wznaje in Divino WKM. Jo-
 vis Poloni vertice Senator lu wspieraniu Oyczyzny minervam
 Rady, Wznaje Cwis lu obronie brachium Virtutis, Wznaje Ddda-
 ny lu przytulenię Paternos Sinus, zn Te mista fluunt, et que
 dirisa beatos efficiunt, collecta tenes, Wznaje tż y Zasturony Naso
 Militaris Ordo ad refundenda Sanguini dispendia, Szczodro bliwa
 rżka Panska, aby nie Szm Bolestaw Annales napelniat, litory
 Scevoli Polskiemu Zehistawowi w Morawie Za Straconę Ma-
 gnerum triumphorum consuiam rżka, Zlotę darowac, wiedze
 dobrze ze nie tak inermia corpora reddit vulnus, jako inopia
 Gmiorum, nie zehamy z Nieba Zlotego Jovisa, DZdu, nie zru-
 kamiy Trojam ad obliganda vulnere Lativias, spodziejajac
 uż ze z respelitu Nastaszkęcego WKM. Nasze fatorum dispen-
 dio lauro, fortunarum Zas obro opatrzone beda, sitit effusus
 Sanguis Gmia et refundi vel are postulat. Niezym ci lepsiey
 niehoze Mars, jako Gmiaci are uere Veros, litorky tym och-
 tniey Znouu in arenam prosilient, im bardziej Gmia meri-
 tis correspondere obauza, Jeszdec ten porzed bitwa defiuit,
 animoy et corpore torpet, Kogo nie wspiera (ensus), y och-
 ty nie Daje hostimentum; A ctyie zby na to bardziej bollato Sera,
 jako WKM. gdyby był bellater deficiens, per inopiam y litory
 ma Oyczyzny y WKM. propugnare salutem, ottomanfua

Unstye poterya, Podolskich Dobywac' Alpes, tego sama ex-
 pugnarę egestas, opus sunt opes, sine quibus nihil fieri
 potest, quod opus lazdy tedy Stilleo, Kazdy Zepirus, Kazdy
 Lisimachus. Decoras pro gloria Regis cicatrices, Kazdy Vul-
 nera pro Patria non refugiet, tyllko gdy wszystkie posta-
 lata in Supplicii libello Z unizone Submissya, nie piemy
 y skladamy u Mtu WKm. ne inutilis redeat Verecundia
 pobornie. ~~~

Nie marcie przodkow Postatku
 Kto ich Kabytki. pis'mienne gromadzi
 Dbajcie o reiki ducha - pismo swięte radzi
 Korte weśmienie w nadclatku —

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.